

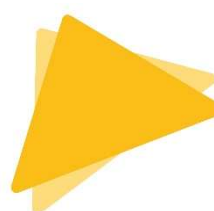
El finançament públic dels Mitjans de comunicació a Catalunya

Informe final

Cerdanyola del Vallès, 31 d'octubre de 2018

Mitjans de Comunicació: informació econòmica i financera i finançament públic.

La informació periodística sobre la corrupció en l'àmbit local.

Amb el suport de:

**Oficina Antifrau
de Catalunya**

Índex

Índex	1
Presentació	2
L'equip	7
Resum.....	10
Paraules clau.....	10
Introducció.....	11
1. Les investigacions. El finançament públic dels mitjans de comunicació a Catalunya	13
1.1. Mitjans de comunicació: situació econòmica i financera i finançament públic.	13
1.1.1. Objectius	13
1.1.2. Univers, mostra i període seleccionat	14
1.1.3. Metodologia. Categories i variables.....	17
1.1.4. Les fonts i les dades	18
1.1.5. Resultats.....	22
Publicació dels resultats: el Mapa Infoparticipa.....	38
1.2. La informació periodística sobre la corrupció en l'àmbit local. Comparativa entre el tractament informatiu als webs municipals i als mitjans generalistes ...	41
1.2.1. Objecte d'estudi, mostra, període i metodologia	41
1.2.2. Resultats	45
Conclusions de les dues investigacions.....	138
El finançament públic dels mitjans de comunicació.....	138
El tractament dels casos de corrupció.....	139
Recomanacions sobre com informar davant casos de corrupció.....	142
Bibliografia i recursos electrònics	144
Annex	152

Presentació

Aquest informe sobre *El finançament públic dels mitjans de comunicació a Catalunya*, presenta els resultats de la recerca realitzada per les persones membres i col·laboradores del *Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural* de la Universitat Autònoma de Barcelona (LPCCP), amb el suport de l'Oficina Antifrau de Catalunya. La trajectòria d'aquest equip permet comprendre els trets específics que diferencien aquest treball d'altres. Concretament, els resultats es publiquen en obert al *Mapa Infoparticipa* (www.mapainfoparticipa.com).

El LPCCP de la UAB és un grup de recerca creat l'any 2011, fruit de fusionar dos equips que fins llavors havien treballat de forma diferenciada i també en projectes comuns: el *Feminari Dones i Cultura de Masses*, creat el curs 1986-1987, i el *Laboratori de Comunicació Pública*, creat el curs 2000-2001.

El *Feminari Dones i Cultura de Masses* va néixer el curs 1986-1987 impulsat per un grup de professores i becàries¹ que van portar a terme una recerca sobre *Prensa para mujeres como discurso de lo privado: el caso del grupo HYMSA*, amb el suport del Instituto de la Mujer². Va adoptar el nom *Feminari* amb la voluntat de distanciar-se del concepte acadèmic habitual *Seminari*, per considerar que expressa una terminologia pròpia d'un sistema universitari que des de finals de l'Edat Mitjana va excloure les dones, junt amb els jueus i els musulmans, de les universitats cristianes d'Europa Occidental, l'androcèntric³. L'objectiu de l'equip va ser analitzar la representació de dones i homes en els mitjans de comunicació com a membres d'una ciutadania activa, des d'una perspectiva feminista que no redueix l'atenció a les dones o al "gènere", sinó que adopta un enfocament ample i complex per comprendre les relacions de poder.

¹ Inicialment van formar el Feminari les professores Mar de Fontcuberta y Amparo Moreno Sardà, com a directores, Amparo Tuñón, Teresa Velázquez, Rosario de Mateo i Juana Gallego i les becàries Esther Crespo, Rosa Rodríguez i Anna Amorós. En finalitzar aquesta recerca aquestes persones van seguir diferents camins. Algunes, amb el nom *Feminari Dones i Cultura de Masses*, van continuar fent activitats sota la direcció de Amparo Moreno Sardà. El maig de 2007, dirigit per Núria Simelio Solà, va ser reconegut com a Grup de Recerca Consolidat de la UAB al Mapa de recerca de la UAB.

² Els resultats d'aquesta recerca es van presentar al II Encuentro de Historia de la Prensa que es va celebrar a la Universidad del País Vasco i es van publicar a les Actes. Veure *Feminari Dona i Cultura de Masses* (1990), *Prene La Granja*, J.L.; y De Pablo, S. (Ed.): *Comunicación, cultura y política durante la II República y la Guerra Civil: España (1931 – 1921)*. Servicio Ed. Universidad del País Vasco, Bilbao, Vol. II, pp. 223 – 233.

³ El terme el va promoure la antropòloga Martha Moia que havia estat professora del mateix Departament. Veure MOIA, Martha I. (1981), *El no de las niñas. Feminario antropológico*. Barcelona: LaSal, Edicions de les Dones. La explicació sobre la exclusió de dones, jueus i musulmans es pot veure en Varela, Julia (1996), *Las universidades cristiano-escolásticas y la exclusión de las mujeres "burguesas" del campo del saber legítimo*, en RADL PHILIPP, Rita M^a (ed.), *Mujeres e institución universitaria en Occidente. Conocimiento, investigación y roles de género*, Universidad de Santiago de Compostela.

Aquesta crítica, formulada a partir de la Història de la Comunicació⁴, va permetre explorar explicacions no limitades als protagonistes que intervenen en els centres de poder, ni a les dones, sinó plurals, sobre les relacions entre dones i homes de diferents edats, procedències i condicions socials i en tots els espais socials. A finals dels anys 90, Internet va oferir les eines per formular explicacions plurals. Vam considerar també la cartografia com una eina d'aquestes eines que, en fer visibles les xarxes de transport i de comunicació que articulen les societats internament i amb d'altres, amb els diversos nodes centrals i perifèrics, permet construir coneixements sobre els diferents àmbits pròxims, locals i, fins i tot personals, i relacionar-los amb d'altres més amplis⁵.

Aquests plantejaments ens van conduir a la creació d'un nou equip el curs 2000-2001, per centrar l'atenció en els mitjans de comunicació locals: el *Laboratori de Comunicació Pública*.

Diverses recerques ens van permetre constatar que, tot i que les dones s'han incorporat com a subjectes actius en els espais públics institucionals, no son representades pels mitjans en la mateixa mida; i no per una presència majoritària dels homes, sinó pel protagonisme cada vegada més gran atribuït a les institucions, entitats privades i públiques, i dades abstractes. Vam concloure, així, que els mitjans de comunicació han expulsat dones i homes com a subjectes actius del debat públic i s'han deshumanitzat.

En conseqüència, vam decidir orientar la recerca a la innovació del periodisme i la comunicació i a produir eines per facilitar que qualsevol persona pugui relacionar els coneixements que adquireix segons les posicions socials que ocupa, amb d'altres més amplis i complexos i participar en l'avaluació i el seguiment de les actuacions dels representants polítics i en la formulació de polítiques públiques, amb criteris ben fonamentats. La web 2.0 facilitava aquesta feina. La nostra aportació era formular una nova conceptualització per organitzar la informació en bases de dades vinculades a cartografia interactiva, per tal de fer transparents, comprensibles i intel·ligibles les relacions entre els coneixements més senzills i quotidians i els més complexos i d'abast més ampli.

⁴ Per comprendre el significat i abast de la crítica al androcentrisme acadèmic i les alternatives, veure MORENO SARDÀ, Amparo (2007), *De qué hablamos cuando hablamos del hombre. Treinta años de crítica y alternativas al pensamiento androcéntrico*. Barcelona, Icaria.

⁵ Aquest plantejament va ser el punt de partida de explicar la Història de la Comunicació en una web que vam elaborar el curs 1998-1999 al Campus Virtual de la UAB, titulat *Passeig per les xarxes de comunicació des de...*, del qual hem desenvolupat una nova versió, la plataforma *CiudadaniaPlural.com* (www.ciudadaniaplural.com).

El curs 2007-2008 vam elaborar el *Mapa interactiu dels Mitjans de Comunicació a Catalunya*, amb el suport del Consell Social de la UAB⁶.

El mateix curs, vam definir el projecte *Infoparticipa* com una eina de periodisme i comunicació per promoure la informació transparent i de qualitat en els webs de les administracions públiques, facilitant que qualsevol persona pugui fer seguiment i avaluar les polítiques públiques, des de les posicions socials que ocupa i en relació amb d'altres. Les dificultats d'implementar-lo, en un context en el qual cap normativa obligava les administracions a publicar una informació transparent, ens va conduir, l'any 2012, a desenvolupar una eina més senzilla: el *Mapa de les Bones Pràctiques de la Comunicació pública local a Catalunya*, origen de l'actual *Mapa Infoparticipa* (www.mapainfoparticipa.com)⁷.

Amb l'objectiu d'orientar les recerques a la innovació i la transferència de coneixement a la societat, vam vincular els dos equips en l'actual *Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural*, reconegut per la UAB des de 2012, i com SGR per la Generalitat de Catalunya a partir de 2014.

En un primer moment, vam decidir publicar al *Mapa Infoparticipa*, georeferenciats, els resultats d'avaluar la informació que ofereixen els webs municipals de Catalunya, fent intel·ligibles els resultats de la recerca acadèmica, per facilitar que qualsevol persona pugui contrastar-la i promoure també la transparència i la qualitat de la informació de les administracions. Posteriorment, hem ampliat l'anàlisi als municipis de tota Espanya, a altres administracions locals com els Consells Comarcals i les Diputacions i a altres països, com Equador, on hem analitzat la informació dels webs municipals i de les televisions. Aquestes experiències posen de manifest que el marc teòric i la metodologia permeten replicar el treball en altres àmbits geogràfics diferenciats i més amplis però amb trets comuns i a altres camps. És la base per a construir un coneixement plural, col·laboratiu i en xarxa.

⁶ La versió actual es pot consultar a <http://labcompública.info/es/innovacion/mapa-de-medios-de-cataluna/>. Aquest Mapa incorpora informació de tots tipus de mitjans de comunicació d'àmbit català, a diferència del publicat pel CAC recentment que es centra en les emissores de ràdio i les televisions (<https://www.cac.cat/mapa-radios-i-televisions>).

⁷ El *Mapa de les Bones Pràctiques de la Comunicació local pública a Catalunya*, que vam desenvolupar l'any 2012, va ser el punt de partida del actual *Mapa Infoparticipa*, que hem desenvolupat amb el suport de projectes de recerca I+D+I del MINECO: (2012-2015) Investigadora principal: Moreno Sardà, Amparo, *Comunicación y periodismo para la participación ciudadana en el seguimiento y la evaluación de la gestión de los gobiernos locales*, ref. CSO2012-34687. Y (2015-2018) Investigadoras principales Simelio Solà, Núria y Moreno Sardà, Amparo, *Metodologías y modelos de información para el seguimiento de la acción de los responsables de los gobiernos locales y la rendición de cuentas*, ref. CSO2015-64568-R.

En aquesta línia de produir eines per a la participació ciutadana, després de l'aprovació de la legislació sobre Transparència a Espanya i Catalunya, l'any 2014 vam desenvolupar també la plataforma *Transpar-Ent* (<http://transpar-ent.info/>), per a facilitar la transparència de les entitats sense ànim de lucre⁸. I el mateix any hem elaborat una nova versió de la web *Passeig per les xarxes de comunicació des de...*, la plataforma *CiudadaniaPlural.com* (www.ciudadaniaplural.com), com una eina per a la participació ciutadana en la construcció d'un humanisme plural⁹. Una eina que es pot utilitzar en la docència de les humanitats i les ciències socials¹⁰.

Aquesta trajectòria marca els trets específics que diferencien la recerca que presentem, sobre *El finançament públic dels Mitjans de Comunicació a Catalunya*, que hem realitzat amb el suport de l'Oficina Antifrau de Catalunya¹¹, d'altres sobre la mateixa temàtica. Partim de la base del rigor que exigeix una recerca acadèmica. Però a més, volem publicar els resultats al *Mapa Infoparticipa*, en obert i amb un disseny que facilita comprendre les dades, de cada mitjà i en relació amb d'altres i el conjunt, per tal que aquesta visibilitat faci sentir la necessitat de promoure la transparència als responsables de les administracions públiques, dels mitjans de comunicació i de la recerca acadèmica. Volem completar, així, les aportacions que fan avui les xarxes socials per fer intervencions individuals al debat públic, facilitant la participació ciutadana des de la diversitat de posicions i condicions socials i culturals i amb un enfocament col·lectiu, amb criteris ben fonamentats, que permetin definir polítiques públiques orientades a la distribució plural, equitativa i justa dels recursos col·lectius.

Hem adaptat el *Mapa Infoparticipa* per incorporar les dades de context de cada mitjà de comunicació, publicades en edicions anteriors del *Mapa de Mitjans de Comunicació a Catalunya*, i enriquir-les amb la informació econòmica sobre la xifra de negoci que proporcionen les empreses al Registre Mercantil i les dades que hem pogut aconseguir sobre el finançament de les administracions públiques en els mitjans de comunicació. I hem dissenyat la metodologia bàsica que ha de permetre actualitzar i ampliar aquesta informació en edicions posteriors.

⁸ Aquesta experiència ens ha ajudat a desenvolupar també, després de l'aprovació de la legislació sobre Transparència a Espanya i Catalunya, a partir de 2014, la plataforma *Transpar-Ent* (<http://transpar-ent.info/>), per a facilitar la transparència de les entitats sense ànim de lucre.

⁹ HumanismePlural.com: investigació i desenvolupament d'una plataforma a Internet per a la participació en la construcció de coneixement col·lectiu sobre la "societat xarxa" a Catalunya, convocatòria d'ajuts a la recerca RecerCaixa 2014.

¹⁰ Barcelona, Joventut Plural: recursos per a la participació de noies i nois d'ESO, de procedències, condicions socials i capacitats diverses en la definició de polítiques públiques al municipi de Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 2017.

¹¹ El finançament públic dels mitjans de comunicació a Catalunya (transparència) i el tractament dels casos de corrupció per part d'aquests mitjans, és un projecte realitzat per l'equip del LPCCP de la UAB d'acord amb el contracte signat el 27 de desembre de 2017 amb l'Oficina Antifrau de Catalunya.

Esperem que qualsevol persona avalui si aquesta informació econòmica condiciona i en quin sentit, els mitjans de comunicació als quals accedeix, i disposi de criteris per contrastar si les polítiques públiques de comunicació promouen una informació de qualitat, transparent i plural, o si, al contrari, la contaminen d'interessos partidistes i cal modificar-la.

En definitiva, més enllà dels resultats de la recerca, el nostre propòsit és col·laborar a donar compliment a les propostes sobre la Diversitat Cultural de la UNESCO¹² i a les resolucions del Parlament Europeu sobre la importància del Pluralisme en el sistema democràtic¹³.

Amparo Moreno Sardà

Directora del LPCCP de la UAB

¹² UNESCO (2007), *Informe Mundial sobre la Diversidad Cultural*, <http://www.unesco.org/new/es/culture/resources/report/the-unesco-world-report-on-cultural-diversity/>

¹³ PARLAMENTO EUROPEO, *Resolución de 25 de setiembre de 2008, sobre la concentración y el pluralismo de los medios de comunicación en la Unión Europea*, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+20080925+ITEMS+DOC+XML+V0//ES&language=ES> (consulta 13 de noviembre de 2018)

Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural (LPCCP) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Grup d'investigació reconegut el 2012 per la UAB i, des de l'any 2014 per la Generalitat de Catalunya, amb una llarga trajectòria anterior ja que prové de la fusió del *Feminari Dones i Cultura de Masses*, (1987), i del *Laboratori de Comunicació Pública*, en funcionament des del 2001.

Activitats docents: des de 2002. Postgrau en periodisme local

Recerca i innovació:

- Mapa Interactiu dels Mitjans de Comunicació a Catalunya, des de l'any 2008
- Mapa Infoparticipa, des de 2012
- Ciutadania Plural. Passat i present personal i col·lectiu, des de 2014
- Transpar-Ent. La transparència de les entitats sense ànim de lucre, des de 2014

Integren el LPCCP:

Doctors/es:

Amparo Moreno Sardà, directora. Pedro Molina Rodríguez-Navas; José M. Perceval Verde; Núria Simelio Solà; Marta Corcoy Rius; Antonio Aguilar Pérez; Mavi Carrasco Rocamora.

Doctorand: Alexandre Lavado i Campàs.

Han participat en aquestes recerques sobre El finançament públic dels mitjans de comunicació a Catalunya

Amparo Moreno Sardà.

- Directora del LPCCP de la UAB.
- Doctora en Història (UB, 1984). Graduada en Periodisme (Escola Oficial de Periodisme, Barcelona 1973).
- Des de 1974 és professora del Departament de Periodisme i Ciències de la Comunicació de la UAB i, des de 1994, és catedràtica, actualment emèrita.
- La crítica a l'androcentrisme del discurs acadèmic de les Ciències Humanes i Socials l'ha conduïda a utilitzar Internet i la cartografia digital per elaborar explicacions plurals, que permeten relacionar passat i present personal i col·lectiu i facilitar la participació ciutadana de les diverses dones i homes des de les posicions que ocupa cada persona a la societat xarxa i de forma col·laborativa.
- Fundadora i directora del Feminari Dona i Cultura de Masses, del Laboratori de Comunicació Pública i del Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural, ha dirigit nombroses Tesis Doctorals i recerques competitives. Ha impartit docència a universitats de Llatinoamèrica.
- Ha estat Vicedegana del Col·legi de Periodistes de Catalunya i presidenta de la demarcació de les Terres de l'Ebre.

Marta Corcoy Rius.

- Doctora en Comunicació i Periodisme (UAB, 2016). Responsable de premsa i assessora en temes de comunicació de diversos ajuntaments catalans. Investigadora i docent del Departament de Periodisme i Ciències de la Comunicació de la UAB. Membre del LPCCP de la UAB.
- Principals projectes d'investigació en els que participa:
- El Mapa Infoparticipa, <http://www.mapainfoparticipa.com/index/home/>
- El Mapa Interactiu dels Mitjans de Comunicació a Catalunya i
- Dones i homes en els governs locals catalans (1979-2015), <http://dihgl.adpc.cat/#/home/Inici>
- Membre de la Junta de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya.

Mavi Carrasco Rocamora.

- Doctora en Comunicació i Periodisme (UAB, 2017). Membre del LPCCP de la UAB.
- Ha participat en recerques sobre Història de la Comunicació, principalment en el tractament mediàtic de la violència masclista i la prostitució; la incorporació de les dones periodistes en el món professional i l'accés als càrrecs de responsabilitat.
- Membre de la Junta de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya.
- Coordina el magazine digital Dones Digital (www.donesdigital.cat).

Margarida Crous Peraferrer.

- Llicenciada en Ciències Econòmiques, Empresa (UAB, 1987). Màster en Fiscalitat de l'Empresa (CEC, 1990).
- Sòcia de Serveis Integrals M. Crous SLP i Crous Associats SLP, empresa de Consultoria.
- Professora associada de l'Institut Químic de Sarrià.
- Realitza col·laboracions amb el Col·legi de Graduats Socials, el Col·legi d'Administradors de Finques i el Col·legi d'Economistes de Catalunya impartint formació en seminaris d'actualització fiscal i comptable.
- Responsable de l'àrea fiscal de l'empresa de consultoria Gay-Vendrell Advocats i GVS, S.L. (1990-2001).
- Directora Administrativa del Col·legi d'Economistes de Catalunya (1989-90).
- Adjunta a Direcció a Tempel S.A. empresa del sector electrònic (1987-1989)
- Comptable a Propel SA, empresa del sector químic (1986-87).

Alexandre Lavado i Campàs.

- Graduat en Història (UAB, 2014). Màster en Recerca en Comunicació i Periodisme (UAB, 2016). Màster Oficial en Història Contemporània (UAB, 2017). Col·laborador i doctorand del LPCCP de la UAB.
- Ha participat en diversos projectes d'investigació relacionats amb la Història de la Comunicació, la comunicació pública i la transparència.

Iraida Mayor Ricart.

- Llicenciada en Ciències Econòmiques (UB, 1981). Ha treballat en empreses del sector privat en l'àrea de control de gestió i com analista d'informació. Els darrers anys col·labora amb entitats de sensibilització i de cooperació al desenvolupament.

Ingenius Data Systems, sl.

- Han desenvolupat eines com www.infoparticipa.com, (l'actual mapa Infoparticipa) la plataforma Ciutadania Plural (www.ciutadaniaplural.com), les app dels ajuntaments de Sant Boi de Llobregat i Esplugues de Llobregat a més de portals web i apps mòbils del sector privat.
- Especialitzats en desenvolupament adaptat a les necessitats específiques usant, en cada cas, l'eina més adequada, fugint de l'us de solucions d'us massiu (Wordpress, Joomla, Drupal, PHP, MySQL, ...) per a tasques per les que no han estat concebudes.

Resum

Els mitjans de comunicació de masses són eines fonamentals pel funcionament de les societats democràtiques, degut a que proporcionen la informació que les ciutadanes i els ciutadans necessiten per avaluar les actuacions dels representants polítics, participar en el debat públic amb criteris ben fonamentats i intervenir mitjançant el vot o d'altres formes.

Per aquesta raó, són considerats un bé públic i sovint reben suports dels poders polítics. Les diferents formes que han adoptat aquests suports i els procediments pels quals són concedits, exigeixen avaluar les repercussions de les polítiques públiques de comunicació en les democràcies actuals, en les quals la crisi de credibilitat del funcionament democràtic es relaciona amb la que afecta també als mitjans de comunicació i a la manca de pluralisme i respecte per la diversitat cultural.

Aquesta recerca explora, en primer lloc, el finançament públic que han rebut els mitjans de comunicació a Catalunya els anys 2016 i 2017. Es tracta d'un primer pas per analitzar la seva repercussió en les notícies sobre la corrupció política. Però el que la diferència d'altres sobre aquesta temàtica és la voluntat de publicar els resultats en obert al *Mapa Infoparticipa* (www.mapainfoparticipa.com), una eina concebuda perquè qualsevol persona disposi d'informacions complexes de forma intel·ligible i pugui participar en avaluar i fer propostes per unes polítiques públiques de comunicació respectuoses amb la pluralitat i la diversitat cultural.

Paraules clau

Mitjans de comunicació a Catalunya, bé públic, finançament públic, crisi de credibilitat, pluralisme, diversitat cultural, periodisme, *Mapa Infoparticipa*.

Introducció

Els mitjans de comunicació de masses són considerats béns públics pel seu paper com eines fonamentals pel funcionament de les societats democràtiques, degut a que la seva missió és proporcionar la informació que les ciutadanes i els ciutadans necessiten per avaluar les actuacions dels representants polítics, participar en el debat públic amb criteris ben fonamentats i intervenir mitjançant el vot o d'altres formes.

L'anàlisi històrica ens permet advertir que el naixement de les democràcies en els Estats Nacionals i la seva transformació fins l'actual societat global ha estat acompanyada de la confrontació entre les minories i les majories per l'accés a la informació, fet que s'ha manifestat en les diferents formes de relació entre els mitjans de comunicació i els poders polítics, econòmics i culturals. Aquest és l'origen del suport públic que reben els mitjans de comunicació.

La legislació vigent regula l'obligació dels representants públics d'informar a la ciutadania de la gestió que realitzen dels recursos de les respectives administracions. La realitat, però, ens mostra que aquesta informació és insuficient i deficient. Les TIC permeten publicar aquesta informació, però la seva utilització no promou una cultura de la transparència a la qual sembla que es resisteixen els membres del que s'anomena la classe política, així com els professionals dels mitjans de comunicació i d'altres àmbits.

Per poder realitzar aquesta recerca sobre el finançament públic dels mitjans no ha estat suficient la consulta de la publicitat activa que les administracions publiquen a les seves pàgines web. Hem hagut de recórrer al dret d'accés, sol·licitar explícitament aquesta informació i, posteriorment, hem hagut de tractar-la i sistematitzar-la. I les respostes que ens han donat han estat desiguals. Els primers resultats són clars: fort endeutament dels mitjans de comunicació i, en determinades capçaleres, un finançament públic que podem considerar desproporcionat.

La informació periodística que s'ofereix en els webs municipals sobre casos d'alcaldes que han estat processats per corrupció també és clarament insuficient i no facilita el seguiment de l'actualitat informativa, com sí ho fan els mitjans de comunicació generalistes.

Aquestes recerques, un punt de partida per aprofundir en el futur en la relació entre finançament públic i informació sobre corrupció, ens permeten concloure que la manca de credibilitat en la democràcia i en els mitjans obliga a examinar críticament si les aportacions públiques als mitjans de comunicació col·laboren a la qualitat de la informació i a un debat públic respectuós amb la pluralitat i diversitat social, o si, al contrari, contaminen els mitjans amb interessos partidistes i debats crispats.

Aquesta crítica, però, no pot estar restringida a grups minoritaris de persones expertes que elaboren recerques poc accessibles i comprensibles per a la majoria de la població. Una democràcia participativa obliga a publicar les dades de forma clara i intel·ligible, per a que qualsevol persona pugui participar en avaluar les polítiques públiques i les repercussions en l'opinió pública. Aquesta és l'aportació específica d'aquest treball respecte d'altres de la mateixa temàtica: la publicació dels resultats en obert al *Mapa Infoparticipa*, una eina concebuda per a promoure la participació ciutadana en l'avaluació de la informació pública i de l'activitat acadèmica.

1. Les investigacions. El finançament públic dels mitjans de comunicació a Catalunya

1.1. Mitjans de comunicació: situació econòmica i financera i finançament públic.

1.1.1. Objectius

Aquesta recerca té un doble objectiu.

El primer, conèixer el paper del finançament públic dels mitjans de comunicació que s'editen a Catalunya i relacionar aquestes dades amb la situació econòmica de les empreses.

En els últims anys diversos estudis han analitzat les aportacions de les administracions públiques als mitjans de comunicació a Catalunya i han aportat dades sobre la primera part d'aquest objectiu¹⁴.

No hi ha, però, un panorama complert, que inclogui, a més de la Generalitat, les administracions locals, com els ajuntaments, els Consells Comarcals i les Diputacions. La recerca que presentem ara també incorpora les dades que hem pogut aconseguir de les diputacions i dels ajuntaments de les quatre capitals de província. Caldrà tenir-ho en compte per a properes investigacions.

A més, publiquem informació sobre la situació econòmica de les empreses dels mitjans que hem obtingut al Registre Mercantil, lo qual permet explorar la relació entre finançament públic i endeutament.

El segon objectiu d'aquesta recerca, tan important com el primer i un tret que la distingeix d'altres sobre la mateixa temàtica, és la publicació dels resultats en obert i de forma intel·ligible al *Mapa Infoparticipa* (www.mapainfoparticipa.com).

Aquesta eina ha estat concebuda pel LPCCP de la UAB per a facilitar que qualsevol persona pugui disposar d'informacions complexes d'una forma clara i accessible, contrastar-la amb el coneixement de què disposa segons les posicions socials que ocupa, a cada localitat o àmbit geogràfic més ampli i disposar així d'un coneixement ben fonamentat per a participar en l'avaluació i la definició de les polítiques públiques.

El *Mapa Infoparticipa* també permet recopilar i fer un tractament sistemàtic de les dades, ampliar els objectes d'estudi, per exemple, a un major nombre de mitjans i

¹⁴ Des de l'any 2000 l'InCom de la UAB publica, cada dos anys, uns informes sobre la Comunicació a Catalunya en els quals inclou informació sobre les polítiques públiques i les aportacions de la Generalitat als mitjans de comunicació. També el CAC publica informes amb dades sobre les polítiques públiques als mitjans audiovisuals. Aquests treballs, que hem tingut en compte i dels quals ens fem ressò a la bibliografia, són de gran interès, però només són comprensibles als membres de la comunitat acadèmica, professional i política.

d'administracions, actualitzar les dades de manera continuada i publicar-les de forma que siguin accessibles a tothom.

1.1.2. Univers, mostra i període seleccionat

Catalunya compta amb uns 2.200 mitjans de comunicació actius, públics i privats, segons les dades que vam actualitzar l'estiu de 2017.

L'equip del LPCCP de la UAB no té dificultat en identificar-los, degut a que des de 2008 publica el *Mapa interactiu dels Mitjans de Comunicació* d'àmbit català, que mostra totes les dades de context d'aquests mitjans en una representació cartogràfica¹⁵.

Disposem, per tant, de la informació bàsica (nom, capçalera, adreça, correu, empresa editora...) de tots els mitjans de comunicació actius a Catalunya, públics i privats, així com dels que han deixat d'editar-se en la darrera dècada. A més, al *Mapa Infoparticipa* avaluem els webs dels 947 Ajuntaments, dels 42 Consells Comarcals i de les 4 Diputacions Provincials.

L'univers en el que centra l'atenció aquesta recerca són només els prop de 800 mitjans de Comunicació que existeixen a Catalunya de propietat privada i en actiu actualment.

D'aquest univers, hem seleccionat una **mostra de 42 mitjans**, tenint en compte dos criteris:

Territorialitat: mitjans de comunicació privats d'implantació a tot l'àmbit territorial de Catalunya.

Característiques específiques: format (premsa, digital, ràdio, audiovisual), preu (gratuïts i/o de pagament), periodicitat, freqüència d'actualització de la informació i temàtica (generalistes, locals o comarcals, temàtics).

Hem incorporat també TV3 i Catalunya Ràdio perquè, tot i que són mitjans públics, també reben aportacions importants que no podem ignorar en un estudi com aquest.

A la Taula núm. 1 es pot veure la mostra amb els mitjans agrupats segons categories i àmbit territorial en el que es produeixen:

¹⁵ Els mitjans de comunicació d'àmbit català en un sol clic: <http://labcompublica.info/innovacio/mapa-de-mitjans-de-catalunya/>. Actualment estem treballant en una nova versió. Les fitxes que publiquem ara al *Mapa Infoparticipa* són part d'aquest treball.

Taula núm. 1.- Els 42 mitjans que formen la mostra agrupats segons categories i amb l'àmbit territorial on es produeixen

	Nom mitjà	Categoria	Comarca on es produeixen
Premsa diària de pagament	La Vanguardia	Generalista. Paper i digital	Barcelonès
	El Periódico	Generalista. Paper i digital	Barcelonès
	ARA	Generalista. Paper i digital	Barcelonès
	El Punt Avui	Generalista. Paper i digital	Gironès
	El País	Generalista. Paper i digital	Barcelonès
	El Mundo de Catalunya	Generalista. Paper i digital	Barcelonès
Premsa diària gratuïta	20Minutos	Generalista. Paper i digital	Barcelonès
Premsa no diària pagament	La Directa	Generalista. Pagament. Paper i digital	Barcelonès
Nadius digitals	Naciodigital	Generalista. Gratuït	Barcelonès
	Elnacional	Generalista. Gratuït	Barcelonès
	Vilaweb	Generalista. Gratuït	Barcelonès
	EIMón	Generalista. Gratuït	Barcelonès
	E-notícies	Generalista. Gratuït	Barcelonès
	La República. Directe!cat.	Generalista. Gratuït	Barcelonès
Ràdio generalista	RAC1	Gratuït. Digital	Barcelonès
	Flaix FM – Ràdio Flaixbac	Gratuït. Digital Temàtica musical	Barcelonès
	Cadena SER	Gratuït. Digital	Barcelonès
	Catalunya Ràdio	Gratuït. Digital	Barcelonès
	Onda Cero	Gratuït. Digital	Barcelonès
	COPE	Gratuït. Digital	Barcelonès
Audiovisual Generalista amb programació per tot Catalunya	8TV	Privat. Gratuït. Digital	Barcelonès / Baix Llobregat
	TV3. Televisió de Catalunya	Públic. Gratuït. Digital	Baix Llobregat
Audiovisuals locals / comarcals	Canal Taronja	Gratuït	Bages
	Cadena Pirenaica	Gratuït	Alt Urgell
	Canal Terres de l'Ebre	Gratuït	Baix Ebre
	Teveon Ebre. Canal 21	Gratuït	Baix Ebre
	Televisió de Girona	Gratuït	Gironès
	Lleida Televisió	Gratuït	Segrià

Premsa local / comarcal	El Segre	Pagament. Paper i digital	Segrià
	Regió7	Pagament. Paper i digital	Bages
	Diari de Girona	Pagament. Paper i digital	Gironès
	Línia	Gratuït. Paper i digital	Barcelonès
	El 9Nou	Pagament. Paper i digital	Osona/Vallès Oriental
	Diari de Tarragona	Pagament. Paper i digital	Tarragonès
	La Mañana	Pagament. Paper i digital	Segrià
Temàtics	Sàpiens	Temàtica història. Paper. Pagament	Barcelonès
	Time Out	Temàtica oci, agenda. Gratuït. Paper i digital	Barcelonès
	Enderrock	Temàtica musical. Pagament. Paper i digital	Barcelonès
	L'Avenç	Temàtica història. Paper. Pagament	Barcelonès
	El Crític	Temàtica investigació. Nadiu digital. Gratuït	Barcelonès
Esportius	El Mundo Deportivo	Temàtica esportiva. Pagament. Paper i digital	Barcelonès
	Sport	Temàtica esportiva. Pagament. Paper i digital	Barcelonès

Font: Elaboració pròpia

Període seleccionat

La cerca de la informació es realitza per anys naturals. En aquesta primera entrega de dades s'han analitzats els anys 2016 i 2017.

1.1.3. Metodologia. Categories i variables

Per dur a terme aquesta recerca hem elaborat una **base de dades**, en la qual hem contemplat tres categories bàsiques:

- Dades d'identificació del mitjà i/o de context
- Dades econòmic i financeres
- Dades sobre el finançament públic

Pel que fa a les dades d'identificació del mitjà i/o de context, hem contemplat les següents variables:

- Nom del mitjà
- Format
- Adreça postal
- Telèfon
- Contacte
- Adreça Web
- Any de creació
- Direcció: Home/dona
- Entitat propietària i/o editora
- Tipus de propietat: privada/pública
- Periodicitat i/o freqüència d'actualització de la informació
- Modalitat: pagament/gratuït
- Temàtica
- Audiència

Pel que fa a les dades econòmiques i financeres, hem contemplat les següents variables:

- Ingressos
- Resultat
- Fons propis
- Capital
- Total actiu
- % deute no comercial
- % deute total

Finalment, pel que fa al finançament públic, hem definit les següents variables d'acord amb les formes que han adoptat els últims anys les aportacions directes de la Generalitat i d'altres administracions públiques¹⁶:

¹⁶ Segons Blasco Gil, J. J., Fernández Alonso, I., de Moragas Spà, M. (2009), Les polítiques de comunicació, Informe InCom 2007-2008, amb la remodelació del Govern l'any 2006, la competència de suport als mitjans, que abans estava en mans de Presidència i de l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC), va passar a la Secretaria de Mitjans de Comunicació del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i es van unificar totes les convocatòries reglades d'ajuts de la Generalitat. Es va implantar un sistema d'ajudes estructurals o automàtics, de

- Subvencions
- Publicitat institucional
- Contractes, convenis i/o subscripcions

1.1.4. Les fonts i les dades

Omplir de contingut els camps de la base de dades depèn de les informacions que proporcionen les fonts que hem consultat.

A més de les fonts que utilitzem per actualitzar de forma regular les dades identificatives i de context dels mitjans de comunicació, hem consultat, en primer lloc, el Registre Mercantil i les pàgines web de les administracions públiques que gestionen les quantitats més grans de recursos a Catalunya.

Al **Registre Mercantil**, hem consultat els comptes anuals de 2016 i 2017 de les 42 capçaleres de la mostra. Disposem, a dia d'avui, d'aquestes dades globals d'ingressos i despeses de **2016** i algunes del **2017**. La informació s'anirà completant a mida que disposem de més dades.

En els casos de les empreses que disposen d'un CIF d'àmbit estatal i/o d'empreses que editen altres mitjans, no hem considerat aquestes dades, ja que podrien distorsionar els resultats.

Per tant, no mostrem les dades empresarials de: Cadena Ser; Cadena Cope; Onda Cero; El Mundo, El País. I tampoc de Catalunya Ràdio i TV3 que mereixen una anàlisi especial pel seu caràcter públic.

Pel que fa a les dades sobre el finançament atorgat per les administracions als diferents mitjans de comunicació, hem començat per les que gestionen el major volum de recursos:

- Generalitat de Catalunya
- Diputacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona
- Ajuntaments de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona

Per obtenir dades sobre aquestes variables hem tingut en compte la legislació vigent.

La Llei 18/2000, de 29 de desembre, de Publicitat Institucional de Catalunya, que regula l'activitat publicitària institucional que duen a terme les administracions de Catalunya, incloent-hi les administracions locals i supralocals, en tots i cadascun dels àmbits d'actuació corresponents.

suport als mitjans en llengua catalana o aranesa en funció de la difusió. I els anys 2007 i 2008 es van mantenir els ajuts a projectes.

Aquesta llei defineix la naturalesa jurídica de les campanyes institucionals que duen a terme les administracions locals de Catalunya i disposa que s'ha de considerar publicitat institucional (art. 3): *"la publicitat que duen a terme les institucions públiques per promoure i defensar els valors i les conductes que permetin consolidar la democràcia, el benestar social, la salut o la prevenció i la seguretat"*. A l'article 2 clarifica que en cap cas, es podrà considerar publicitat institucional la comunicació pública que les administracions duen a terme amb caràcter estrictament informatiu, en forma de convocatòria o d'avís o relativa al funcionament dels serveis.

L'art. 4 de la Llei estatal 29/2005, de 29 de desembre, de Publicitat i Comunicació Institucional, que té el caràcter de legislació bàsica, estableix el que està exclòs del concepte de campanya institucional:

1. No es poden promoure o contractar campanyes institucionals de publicitat i de comunicació:

a) Que tinguin com a finalitat destacar els assoliments de la gestió o els objectius assolits pels subjectes esmentats a l'article 1 d'aquesta Llei.

b) Que manifestament menyscabin, obstaculitzin o pertorbin les polítiques públiques o qualsevol actuació legítimament realitzada per un altre poder públic a l'exercici de les seves competències.

c) Que incloguin missatges discriminatoris, sexistes o contraris als principis, valors i drets constitucionals.

d) Que incitin, de forma directa o indirecta, a la violència o a comportaments contraris a l'ordenació jurídica.

2. Els missatges o la presentació de les campanyes institucionals de publicitat i de comunicació no podran induir a confusió amb els símbols, idees, expressions, dissenys o imatges fetes servir per qualsevol formació política o organització social.

3. No es podran difondre campanyes institucionals de publicitat que no s'identifiquin clarament com a tals i que no incloguin la menció expressa de l'Administració o entitat promotora o contractant.

Finalment, la Llei 19/2014 de 29 de desembre de Transparència, Accés a la informació pública i Bon Govern, distingeix entre la publicitat activa¹⁷, en la que els governs han de posar les dades a disposició de la ciutadania, en portals i/o pàgines web, sense esperar que la ciutadania les demani, d'una manera proactiva; i el dret d'accés, que obliga els governs a respondre a les demandes de documents que li fa la ciutadania, de manera reactiva.

L'article 11.1.f) estableix que s'ha de publicar el cost de les campanyes de publicitat institucional, desglossant els diferents conceptes de la campanya i l'import contractat a cada mitjà de comunicació. S'ha d'identificar el nom de la campanya de publicitat, el mitjà de comunicació, el concepte, el cost i l'àmbit.

No obstant, l'anàlisi dels webs de les administracions públiques de Catalunya que realitzem periòdicament i publiquem al *Mapa Infoparticipa*, posa de manifest que l'indicador 38 (*"Es publica el cost i les característiques de les campanyes de publicitat institucional als mitjans de comunicació?"*), té un compliment molt inferior al que demana la legislació que hem esmentat¹⁸.

En conseqüència i com hem explicat, hem hagut de presentar **sol·licituds d'informació a través del dret d'accés a la informació pública** a les nou institucions esmentades, així com també a tots els seus organismes autònoms corresponents.

Aquestes peticions es van tramitar entre el dies 18 i el 28 de juny de 2018 i totes han rebut resposta en temps i forma. A totes les institucions, se'ls ha comunicat i contactat via telefònica i s'ha continuat després mantenint la comunicació, fent aclariments, dubtes i/o altres elements que s'han presentat a l'hora de conèixer totes les dades.

Entre les que han presentat menys dificultat hem d'esmentar la Diputació de Girona i els 12 ens que en depenen, l'Ajuntament de Girona i la Generalitat de Catalunya, ja que les peticions, tècnicament, s'han pogut presentar correctament per Internet a través de l'*IDCAT mòbil*. Els segueix l'Ajuntament de Barcelona que, després de feta una consulta amb el servei, s'ha pogut presentar per Internet a través del *MobileID* sense problemes, i l'Ajuntament de Lleida, al qual la petició es va tramitar sense 1) dificultat via Internet a través del formulari posat a disposició a l'espai "tràmits" del seu web.

¹⁷ Segons Villoria, la publicitat activa, amb dades reutilitzables i una forta interoperativitat, és la via més adequada per generar transparència en aquest començament del segle XXI (Villoria, 2014)

¹⁸ L'indicador 38 està en una mitjana de compliment al voltant del 10%, però si fem una avaluació més exigent, mirant exactament què publiquen, hem de concloure que no es compleix. El validem si tenen un espai creat i publiquen les campanyes, que essencialment són els diners que destinen a cada campanya però no la distribució per mitjà ni els espais redaccionals ni els contractes amb mitjans.

De la Generalitat de Catalunya, hem analitzat les subvencions atorgades anualment pel Departament de la Presidència. No s'han examinat les d'altres departaments.

A la Diputació de Lleida, després d'una consulta telefònica i per correu electrònic, la petició s'ha tramitat a través d'una instància via correu electrònic. A la Diputació de Tarragona, davant la dificultat de tramitar la petició per Internet, es va presentar via instància presencial. I el mateix es va fer amb la Diputació de Barcelona, donades les dificultats tècniques de presentar-ho per Internet a través de les dues modalitats previstes de certificat digital o DNI electrònic. A l'Ajuntament de Tarragona, la sol·licitud es va fer, a petició seva, via correu electrònic.

Pel que fa a la Diputació de Barcelona, se'ns va comunicar, en un escrit que tenim a la nostra disposició, el detall de la informació justificativa en els expedients que considerem oportuns consultar vinculats a un procediment d'atorgament per concessió directa. I respecte a la publicitat institucional, subvencions i convenis, se'ns remet a uns enllaços on la informació que hi ha no conté les dades requerides o, al menys, no hem pogut fer la cerca amb facilitat.

En conseqüència, no hem pogut omplir de contingut tots els camps de la base de dades i, en molts casos, no podem afirmar si la informació existeix i no hem pogut accedir-hi o si no existeix informació perquè no s'ha atorgat finançament públic.

En el cas de la publicitat institucional, les grans xifres es donen sobre el cost d'aquesta campanya i s'omet la difusió concreta que se n'ha fet a través dels mitjans de comunicació, el cost econòmic que ha comportat per l'administració que l'ha promogut i l'import adjudicat a cada mitjà.

I en el cas dels contractes, convenis, subscripcions i subvencions, a la plataforma de contractació pública i al Sistema Nacional de Publicidad de Subvenciones (plataforma centralitzada a nivell de tot l'Estat espanyol pel Ministerio de Hacienda), es poden consultar les subvencions atorgades amb publicitat i concurrència, malgrat el gran volum que hi consta, però no es poden consultar les subvencions i ajuts concedits quan el procediment d'atorgament ha estat exclòs de concurrència.

En tots els casos, s'ha hagut de tractar la informació, agrupar i sistematitzar.

Assenyalar també la dispersió de la informació que detectem en totes les institucions. La cultura de la transparència no ha entrat a les administracions. En moltes ocasions les dificultats per aconseguir una informació correcta no venen per manca de voluntat sinó perquè es desconeix on està, quin departament la gestiona i com fer-la pública. Els portals de transparència han tecnificat més tots els sistemes informatius però no col·laboren a fer-la accessible. S'han de modificar els circuits i els procediments, amb més transversalitat i orientats i pensants per la ciutadania i no pel consum en tot cas intern de la institució.

En definitiva, les dades que presentem sobre el finançament de les administracions són, en aquesta entrega, parcials i això dificulta que la explotació no pugui ser sistemàtica i que només puguem presentar resultats aproximats, tot i que considerem que aquest primer treball posa les bases per poder completar-lo i que els resultats són suficientment representatius.

Volem advertir, per tant, que tot i que el *Mapa Infoparticipa* permet representar-les de la manera clara i accessible, cal tenir en compte aquesta **parcialitat**.

1.1.5. Resultats

Al *Mapa Infoparticipa* i a l'Annex d'aquest informe es poden consultar les fitxes de cadascun dels 42 mitjans, amb les respectives dades de context, les dades econòmiques financeres i del finançament públic a les quals hem tingut accés i referides als anys 2016 i 2017. A les fitxes també es mostren, per cada mitjà, el percentatge de finançament públic en relació als ingressos declarats en el balanç econòmic anual presentant al Registre Mercantil.

Els principals resultats globals que presentem a continuació responen a les següents preguntes.

- Quins són els ingressos declarats per les empreses editores al Registre Mercantil?

Disposem majoritàriament de les dades de l'exercici 2016. Les del 2017 les anirem incorporant al *Mapa Infoparticipa* a mida que les puguem obtenir del Registre Mercantil.

En la següent taula mostrem les dades que responen a la pregunta sobre els ingressos declarats.

La representació la fem en números absoluts, de majors a menors a la taula.

Taula 2: Rànquing, de major a menor, dels ingressos declarats per les empreses editores al Registre Mercantil, 2016. Números absoluts (n)

Mitjà de comunicació/empresa editora	Ingressos (xifra negoci)
La Vanguardia / La Vanguardia Ediciones, slu. Grupo Godó	98.167.418
El Periódico / El Periódico de Catalunya, sl. Grupo Zeta	28.713.235
El Mundo Deportivo / El Mundo Deportivo, sa. Grupo Godó	26.114.025
RAC1 / RadioCat XXI, sl. Grupo Godó	21.113.439
El Punt Avui / Hermes Comunicacions, sa	19.221.502
20Minutos / 20 Minutos editora, sl	15.557.060
ARA / Edició de Premsa Periòdica Ara, sl	13.434.973
8TV / Emissions Digitals de Catalunya, sau. Grupo Godó	11.852.599
Diari de Tarragona / Promotora Mediterránea de Informaciones y Comunicaciones, S.A	6.424.197
El Segre / Diari Segre, sl	6.005.590
Diari de Girona / Diari de Girona, sa	3.757.140
Regió7 / Edicions Intercomarcals, sa	3.729.006
El Nou9 / Premsa d'Osona	3.477.846
Time Out / 80 més 4 Publicacions, sl	2.636.686
Elnacional / Grup Les Notícies de Catalunya, slu	1.635.543
La Mañana / Holder Solutions, sl	1.371.165
Vilaweb / Portal Maresma i Associats, sl	1.253.184
Naciodigital / Serveis de Comunicació Global Aquitània, SL	1.046.065
Televisió de Girona / Televisió de Girona, sl	844.161
Flaix FM / Flaix FM, sl / Radio Flaixbac, sa	780.614
Enderrock / Grup Enderrock Edicions, sl	756.061
Lleida Televisió / Prensa Leridana, sl. Grup Segre	685.393
Canal Terres de l'Ebre / Ebre Digital, sl	591.040
ELMón/ Editora Singular Digital 2gr, sl	529.778
Canal Taronja / Grup Taelus sl	513.305
E-noticies.com / Edició Disseny i Realització Interactiva, sl	383.865
Teveon Ebre. Canal 21 / Televisió Teveon Ebre, sl	347.853
L'Avenç / L'Avenç, sl	307.139
Cadena Pirenaica / Cadena Pirenaica de Ràdio i Tv, sl	281.416

La República.Directe!cat / Catmèdia Global, sl	176.985
Cadena SER / Grupo Prisa	Sense dades
Catalunya Ràdio/ Catradio.cat /CCMA	Sense dades
COPE / Radio Popular, SA	Sense dades
El Mundo de Catalunya / Unidad Editorial de Información General, sl	Sense dades
El País / Ediciones El País, sl. Grupo Prisa	Sense dades
El Crític / Grup Cooperatiu ECOS	Sense dades
La Directa / La directa, sccl	Sense dades
Línia / Línia Publicacions, sl. Grup Comunicació 21	Sense dades
Onda Cero /Uniprex. Atresmedia	Sense dades
Sàpiens / Som Sàpiens Publicacions	Sense dades
Sport / Ediciones Deportivas Catalanas, sa. Grupo Zeta	Sense dades
TV3. Televisió de Catalunya / CCMA	Sense dades
TOTAL	271.708.283

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Mercantil

- Un mitjà, La Vanguardia, està prop de 100.000.000'00€ d'ingressos
- Set mitjans (El Periódico, El Mundo, RAC1, El Punt Avui, 20Minutos, 8TV i ARA) declaren més de 10.000.000€ però sense arribar a 30.000.000'00€.
- Deu, per damunt de 1.000.000'00€ i per sota de 10.000.000'00€.
- Dotze tenen uns ingressos inferiors a 1.000.000'00€.
- A tretze mitjans figura "Sense dades" ja sigui perquè la seva estructura empresarial no els obliga a presentar els comptes al Registre Mercantil o perquè el mitjà forma part d'un empresa que gestiona altres mitjans i llavors l'explotació de les dades referida només a la capçalera que forma part de la investigació queda distorsionada.

Al següent gràfic representem, de major a menor, els ingressos declarats per les empreses de les quals disposem de dades.

Gràfic 1: Rànquing, de menor a major, dels ingressos declarats per les empreses editores al Registre Mercantil, 2016.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Mercantil

Quin és l'endeutament dels mitjans de comunicació, segons les dades que declaren al Registre Mercantil?

Les dades que proporcionen les empreses al Registre Mercantil sobre ingressos i endeutament permeten, a partir del seu tractament, extreure una primera conclusió: la mala salut financera dels mitjans que es manifesta en l'elevat percentatge d'endeutament total.

A la Taula 3 que mostrem a continuació es pot veure el percentatge d'endeutament de l'exercici de l'any 2016, de major a menor dels mitjans dels quals disposem d'aquestes dades.

Taula 3: Percentatge, de major a menor, de l'endeutament del mitjans de comunicació de Catalunya analitzats, exercici 2016

Mitjà de comunicació	Deute total
8TV	176%
Cadena Pirenaica	141%
ARA	138%
La Mañana	130%
20Minutos	96%
El Punt Avui	96%
Enderrock	96%
Elnacional	95%
El Periódico	92%
Flaix FM	82%
La Vanguardia	82%
Naciodigital	82%
ELMón	81%
Vilaweb	80%
TIME OUT	74%
Canal Taronja	72%
Regió7	72%
Televisió de Girona	70%
RAC1	67%
El Mundo Deportivo	57%
Diari de Girona	54%

L'Avenç	50%
Teveon. Canal 21	50%
El Segre	39%
La República.Directe!cat	33%
Canal Terres de l'Ebre	31%
El Nou9	30%
Lleida Televisió	18%
Diari de Tarragona	11%

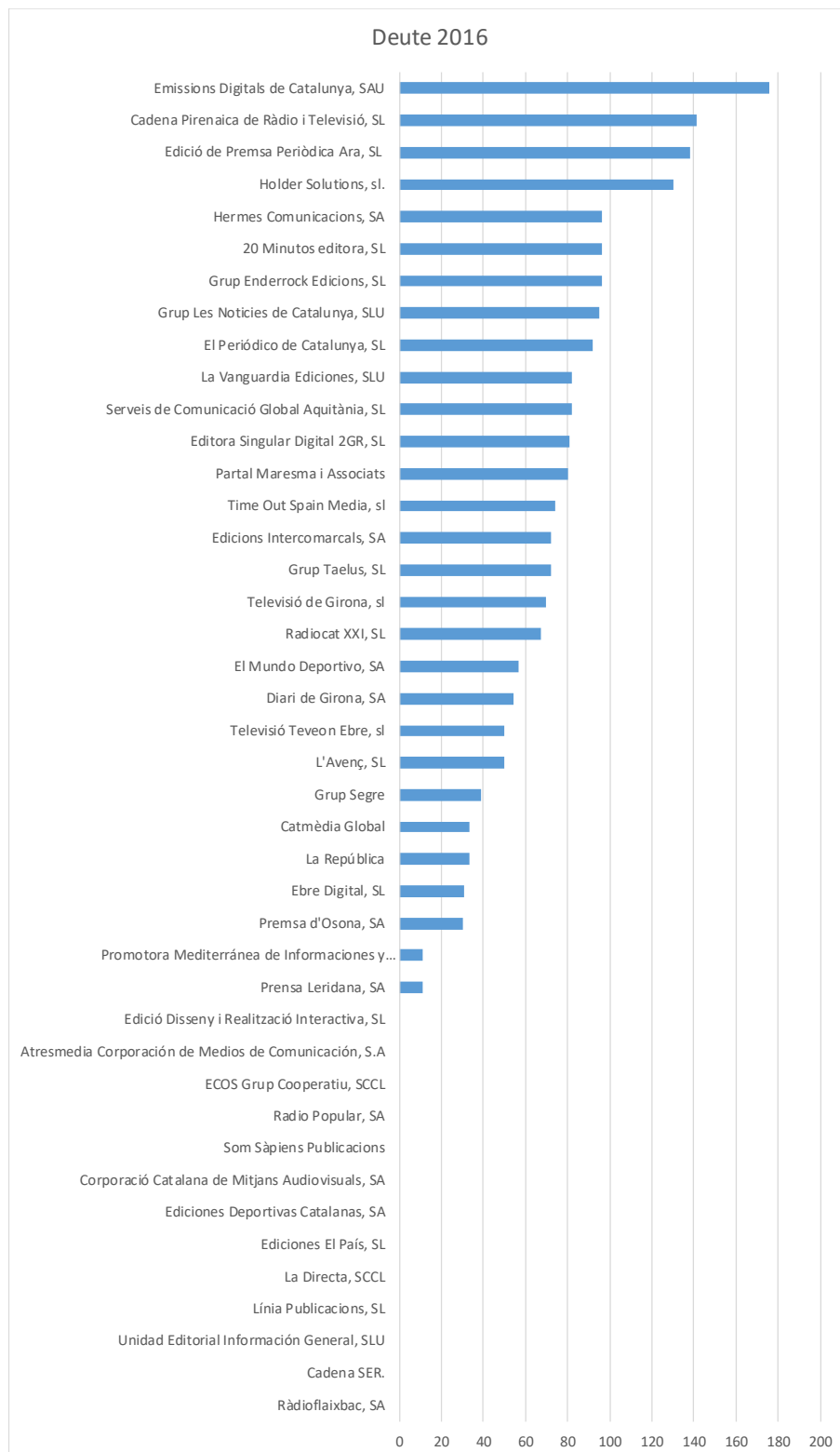
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Mercantil

Com es pot veure:

- Quatre registren un endeutament superior al 100%
- Deu, un endeutament inferior al 100% però superior al 75%,
- Vuit un endeutament d'entre el 50% i el 75%,
- I sis, un endeutament inferior al 50%.

Al gràfic següent es representa el rànquing d'endeutament de l'exercici 2016, dels mitjans dels quals disposem d'aquestes dades.

Gràfic 2: Rànquing, de major a menor, de l'endeutament dels mitjans de comunicació de Catalunya analitzats, 2016

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Mercantil

El fet de no disposar de totes les dades de 2017 no permet fer una comparativa.

Aquesta situació afecta a la precarietat dels professionals del periodisme, a la necessitat d'aconseguir finançament de les administracions públiques i a la qualitat de la informació.

També permet avaluar les possibles repercussions de les aportacions del finançament públic de les diferents administracions.

- Quin és el finançament destinat per la Generalitat de Catalunya, les Diputacions i els Ajuntaments de les quatre capitals de província, als mitjans de comunicació de la mostra, segons conceptes?

Hem de recordar que, com hem dit, les dades que presentem, de la Generalitat de Catalunya, les Diputacions i els Ajuntaments dels quatre municipis que són capital de província, s'han de considerar parcials i orientatives.

D'acord amb aquestes dades, les aportacions de les vuit administracions (no disposem de dades de la Diputació de Barcelona) als mitjans de comunicació sumen, en xifres absolutes, un total de 35.690.130 euros l'any 2016 i 36.145.504 euros l'any 2017, el que significa que el 2017 es van incrementar les aportacions per diferents conceptes en 455.374 euros, un 1% respecte a 2016.

Les dades de les Taules 4 i 5 ens permeten comparar les quantitats de finançament destinat als mitjans de les vuit administracions el 2016 i 2017, segons els diferents conceptes: campanyes de publicitat institucional, contractes i convenis i/o subscripcions i subvencions.

Taula 4. Finançament públic als mitjans de comunicació analitzats, totals 2016 (n)

Administració	Publicitat institucional	Contractes i convenis	Subvencions	Total
Generalitat C.	21.766.717	571.448	4.246.855	26.585.020
Diputacions	863.569	-	20.000	883.569
Ajuntaments	7.773.642	447.900	-	8.221.542
TOTAL	30.403.928	1.019.348	4.266.855	35.690.130

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades proporcionades per les respectives administracions, estiu 2018

Taula 5: Finançament públic als mitjans de comunicació analitzats, totals 2017 (n)

Administració	Publicitat institucional	Contractes i convenis	Subvencions	Total
Generalitat C.	21.953.678'00	508.732'00	4.243.100'69	26.705.510'69
Diputacions	1.146.389'00	-	20.000'00	1.166.389'00
Ajuntaments	7.620.249'34	653.355'00	-	8.273.604'34
TOTAL	30.720.316'34	1.162.087'00	4.263.100'69	36.145.504'03

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades proporcionades per les respectives administracions, estiu 2018

En xifres absolutes, el 2017 la Generalitat ha incrementat el finançament en 120.490 euros; les Diputacions de les quals disposem d'informació en 282.820 euros i els Ajuntaments dels quals disposem d'informació en 52.062 euros. Això significa que han estat les Diputacions les que han fet un increment més elevat en xifres absolutes. Hem de recordar que no disposem de les dades de la Diputació de Barcelona.

- Com s'ha distribuït el finançament i l'increment entre els diferents mitjans de comunicació analitzats, els anys 2016 i 2017?

Ens fem dos preguntes relacionades:

Com s'ha distribuït el finançament entre els diferents MC, el 2016 i el 2017?

I l'increment del finançament, ha afavorit a uns mitjans més que a d'altres?

Veurem primer les dades en xifres absolutes, a la Taula, i després la representació al Gràfic.

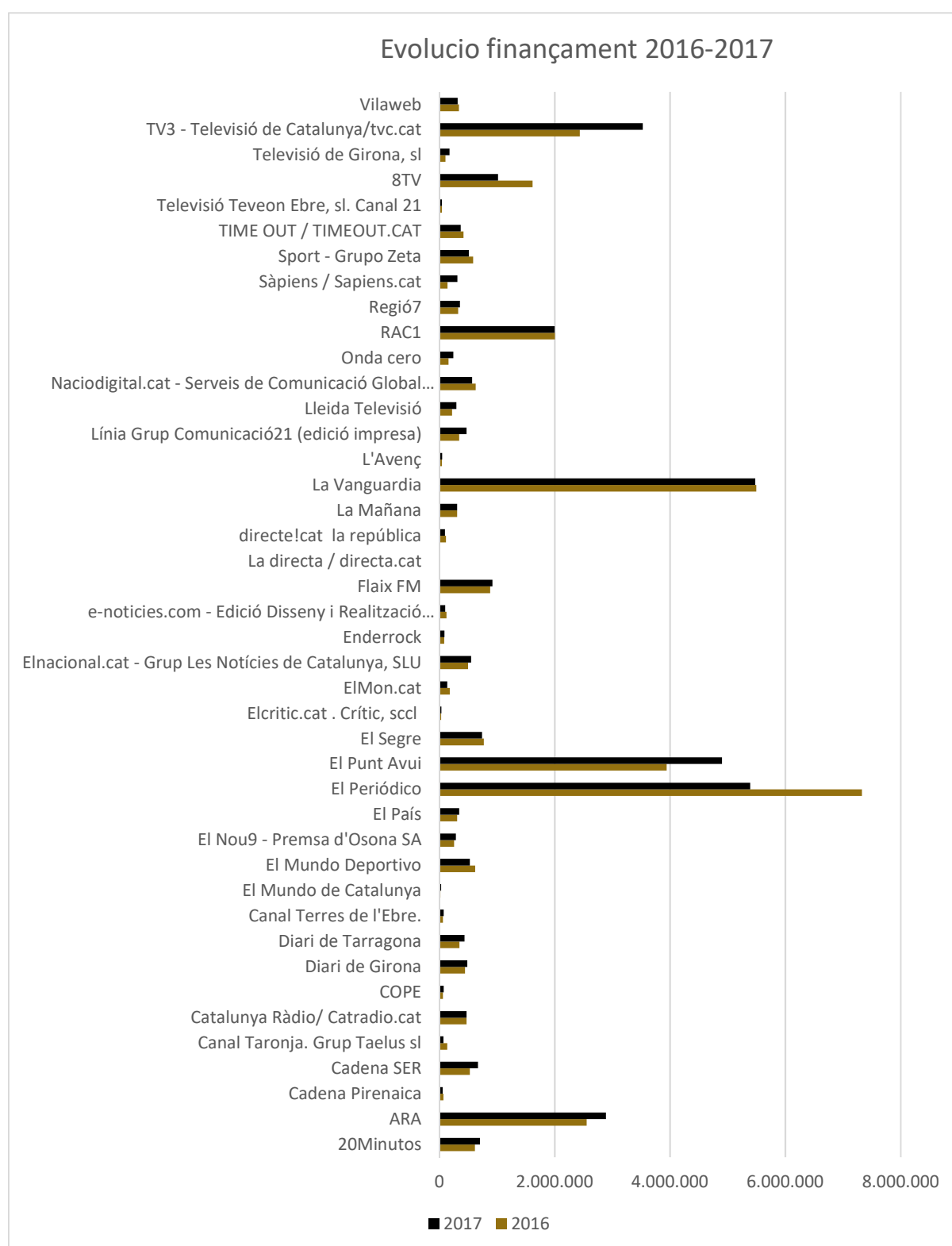
Taula 6: Finançament rebut pels diferents mitjans de comunicació els anys 2016 i 2017, en absoluts (n) i per ordre alfabètic

Mitjà de comunicació	2016	2017
20Minutos	619.044	707.265
8TV	1.617.489	1.018.524
ARA	2.556.485	2.888.349
Cadena Pirenaica	72.095	57.782
Cadena SER	528.145	670.498
Canal Taronja	137.346	68.992
Catalunya Ràdio	473.468	470.438
COPE	62.457	73.933
Diari de Girona	443.508	485.809
Diari de Tarragona	346.724	436.974
Canal Terres de l'Ebre	63.240	73.296
El Mundo de Catalunya	16.824	30.444
El Mundo Deportivo	623.638	530.050
El Nou9	256.660	285.590
El País	307.445	345.678
El Periódico	7.327.798	5.392.673
El Punt Avui	3.943.273	4.901.043
El Segre	771.842	738.321
Elcrític	32.882	34.944
ElMón	179.682	135.724
Elnacional	497.298	550.603
Enderrock	82.841	87.770
E-notícies	124.659	101.677
Flaix FM – Ràdio flaixbac	880.074	921.747
La Directa	605	4.495
La República. directelcat	114.780	97.204
La Mañana	308.283	307.947
La Vanguardia	5.495.974	5.479.247
L'Avenç	45.630	48.172
Línia	344.646	472.665

Lleida Televisió	222.560	293.518
Naciodigital	630.683	567.398
Onda cero	160.608	244.114
RAC1	2.002.393	2.000.564
Regió7	326.012	357.441
Sàpiens	141.747	314.690
Sport	584.703	512.536
TIME OUT	419.564	368.615
Televisió Teveon Ebre, sl. Canal 21	45.345	44.555
Televisió de Girona	105.949	178.867
TV3- Televisió de Catalunya	2.437.341	3.526.549
Vilaweb	338.392	318.803
TOTAL	35.690.130	36.145.504

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades parcials proporcionades per la Generalitat de Catalunya, les tres Diputacions i els Ajuntaments de les capitals de província de Catalunya, estiu de 2018

Gràfic 3: Evolució del finançament dels mitjans de comunicació 2016-2017

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades parcials proporcionades per les administracions, estiu de 2018

Com podem observar, dos mitjans són els que han rebut les quantitats més baixes de finançament públic els dos anys,

Taula 7: Els 2 mitjans de comunicació que reben el menor finançament. Números absoluts (n)

Mitjà de comunicació	2016	2017
La Directa	605	4.495
El Mundo de Catalunya	16.824	30.444

La Directa, el 2016 va rebre 605 euros de la Generalitat de Catalunya i, el 2017, no va rebre cap quantitat de la Generalitat, però sí va rebre 4.495 euros de l'Ajuntament de Barcelona en concepte de publicitat.

El Mundo de Catalunya, el 2016 va rebre 9.377 euros de la Generalitat i 7.447 de l'Ajuntament de Barcelona, un total de 16.824 €. I l'any 2017, la aportació de la Generalitat va passar a 16.621'00 (7.244 més que l'any anterior) i la del ajuntament també es va incrementar, fins a 13.823 (6.376 més que el 2017).

En l'altre extrem, set mitjans són els que han rebut les quantitats més altes, per sobre del milió d'euros. El 2016 El Periódico és el que va rebre la quantitat més elevada, més de 7 milions, i el 2017 aquesta xifra es va reduir en dos milions. També es van reduir les quantitats rebudes per La Vanguardia, RAC1 i 8TV, tres capçaleres del Grup Godó. Al contrari, es van incrementar les quantitats rebudes per El Punt Avui i TV3, en gairebé 1 milió cadascun, i ARA, que de 2.556.485 va passar a 2.888.349 euros.

Taula 8: Els 7 mitjans de comunicació que reben les quantitats més grans de finançament. Números absoluts (n)

Mitjà de comunicació	2016	2017
El Periódico	7.327.798	5.392.673
La Vanguardia	5.495.974	5.479.247
El Punt Avui	3.943.273	4.901.043
TV3 - Televisió de Catalunya	2.437.341	3.526.549
ARA	2.556.485	2.888.349
RAC1	2.002.393	2.000.564
8TV	1.617.489	1.018.524
TOTAL	24.380.753	25.206.949

El resultat és que s'ha incrementat en 826.196 euros la quantitat que rep aquest grup de mitjans, 370.000 euros més que l'increment que s'ha produït entre 2016 i 2017. Però s'ha fet una distribució desigual. S'ha reduït especialment l'aportació a El Periódico, que s'ha igualat, per sota, a La Vanguardia, i així mateix s'han reduït les aportacions a RAC1 i a 8TV, mitjans també del Grup Godó, mentre que els més beneficiats per aquest increment han estat El Punt Avui, TV3 i ARA.

Quina relació es pot advertir entre els ingressos, el finançament que reben els mitjans, i l'endeutament?

En aquesta pregunta és plantejgem dos qüestions.

Amb les dades de què disposem, podem advertir alguna relació entre els ingressos i el finançament?

I entre els ingressos, el finançament públic i l'endeutament?

Responem amb les dades de la Taula 9.

Taula 9: Relació entre els ingressos, l'endeutament i el finançament públic (2016) (n)
i %

Mitjans de Comunicació	Ingressos (xifra negoci)	Deute total	Finanç. Generalitat	Finanç. Diputacions	Finanç. Ajunts	Total Finanç. públic	Relació Finanç./ Ingressos
Flaix FM	780.614	82%	802.742	8.705	68.627	880.074	113%
La República. Directelcat	176.985	33%	108.013	0	6.767	114.780	65%
Naciodigital	1.046.065	82%	604.697	3.153	22.833	630.683	60%
El Món	529.778	81%	154.349	4.363	20.970	179.682	34%
E-notícies	383.865		120.536	0	4.123	124.659	32%
Lleida Televisió	685.393	18%	35.001	2.561	184.998	222.560	32%
Elnacional	1.635.543	95%	488.777	2.130	6.391	497.298	30%
Televisió de Girona	347.853	70%	38.325	49.242	18.382	105.949	30%
Canal Taronja	513.305	72%	137.346	0	0	137.346	27%
Vilaweb	1.253.184	80%	308.985	3.921	25.486	338.392	27%
Cadena Pirenaica	281.416	141%	69.595	2.500	0	72.095	26%
El Periódico	28.713.235	92%	4.712.219	22.591	2.592.988	7.327.798	26%
La Mañana	1.371.165	130%	120.873	84.508	102.902	308.283	22%
El Punt Avui	19.221.502	96%	3.715.502	102.985	124.786	3.943.273	21%
ARA	13.434.973	138%	2.250.731	12.716	293.038	2.556.485	19%
TIME OUT	2.636.686	74%	267.735	22.438	129.391	419.564	16%
L'Avenç	307.139	50%	36.824	0	8.806	45.630	15%
El Segre	6.005.590	39%	456.051	155.791	160.000	771.842	13%
Teveon. Canal 21	347.853	50%	45.345	0	0	45.345	13%
Diari de Girona	3.757.140	54%	297.776	107.776	37.956	443.508	12%
Canal Terres de l'Ebre.	591.040	31%	46.905	16.335	0	63.240	11%
Enderrock	756.061	96%	63.890	0	18.951	82.841	11%
RAC1	21.113.439	67%	1.461.892	38.982	501.519	2.002.393	9%
Regió7	3.729.006	72%	324.607	1.405	0	326.012	9%
El Nou9	3.477.846	30%	256.660	0	0	256.660	7%

La Vanguardia	98.167.418	82%	3.360.650	41.826	2.093.498	5.495.974	6%
Diari de Tarragona	6.424.197	11%	150.780	141.537	54.407	346.724	5%
20Minutos	15.557.060	96%	379.930	5.052	234.062	619.044	4%
El Mundo Deportivo	26.114.025	57%	312.460	3.478	307.700	623.638	2%
Cadena SER	0		300.099	14.326	213.720	528.145	
Catalunya Ràdio	0		290.196	9.384	173.888	473.468	
COPE	0		41.166	5.483	15.808	62.457	
El Mundo de Catalunya	0		9.377	0	7.447	16.824	
El País	0		189.668	6.190	111.587	307.445	
Elcrític	0		14.892	0	17.990	32.882	
La directa	0		605	0	0	605	
Línia	0		294.436	0	50.210	344.646	
Onda cero	0		127.564	5.622	27.422	160.608	
Sàpiens	0		123.408	2.448	15.891	141.747	
Sport	0		431.295	1.671	151.737	584.703	
8TV	0	176%	1.543.803	0	73.686	1.617.489	
TV3 - Televisió de Catalunya	0		2.089.315	4.450	343.576	2.437.341	
TOTAL	259.359.376		26.585.020	883.569	8.221.542	35.690.130	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades obtingudes del Registre Mercantil i les administracions de la mostra l'estiu de 2018

Publicació dels resultats: el Mapa Infoparticipa

a) Conceptualització

Com hem explicat, aquesta recerca sobre el finançament públic dels mitjans de comunicació es diferencia d'altres sobre la mateixa temàtica en la voluntat de fer accessibles i intel·ligibles els resultats a qualsevol persona, per tal que pugui contrastar-los amb els coneixements de que disposa a partir de la seva posició social i amb enfocaments més amplis.

Per aquesta raó, les dades dels diferents objectes, en aquest cas els mitjans de comunicació, es publiquen en obert, georeferenciades i estandarditzades al *Mapa Infoparticipa*.

Aquest Mapa, que va desenvolupar l'equip del LPCCP des de 2012 per publicar els resultats d'avaluar la transparència de les pàgines web de les administracions públiques, s'enriqueix ara amb les dades d'aquesta recerca sobre els mitjans de comunicació a Catalunya.

b) Desenvolupament tècnic

1. Arquitectura

1.1. Persistència

La capa de persistència, el magatzem de dades, s'encarrega a una instància de *Microsoft SQL Server*. L'elecció d'aquest *SGBD* sobre altres es basa en tres arguments:

- No és de codi obert. En no ser un codi de domini públic és més difícil que se'n difonguin els forats en el codi (*backdoors*) que permeten l'accés per part d'actors maliciosos.
- Té una gran implantació. Això ens assegura el manteniment, l'actualització i la compatibilitat amb els *ISP*. A més, hi ha una gran comunitat de desenvolupadors que ha procurat una base de coneixement per a qualsevol necessitat en bases de dades.
- Compatible amb eines d'escriptori. Ens permet l'accés a les dades a través de diferents eines, tan de pagament com gratuïtes, per analitzar les dades sense haver de passar per la capa de serveis.

1.2. Capa de serveis

La capa de serveis, on s'ubica l'operativa sobre les dades, està desenvolupada en la plataforma .net de *Microsoft*, doncs és absolutament compatible amb la capa de persistència, té els mateixos avantatges que el *SGDB* i, a més, garanteix la compatibilitat amb la capa de presentació.

La comunicació entre la capa de presentació i la de serveis segueix les directrius de *API RESTful*. Aquesta estratègia permet desenvolupar clients que obren sessions on la *WebAPI* no ha de mantenir l'estat i és el client el responsable de mantenir-lo.

El protocol de comunicació *WebAPI HTTP* i el format de les dades *JSON* garanteix la connectivitat fins i tot a través d'enrutadors i tallafocs que bloquegen tràfic per ports o protocols no estàndard.

1.3. Capa de presentació

Actualment l'accés a la capa de serveis es gestiona des d'una aplicació web *SPA* desenvolupada en *Angular versió 7* (<http://angular.io>) i amb les especificacions de disseny *Material Design* (<http://material.io>) que proporciona l'adaptació a diferents dispositius (ordinador, tauleta i dispositius mòbils) i una experiència d'usuari intuïtiva.

Ambdues tecnologies (*Angular i Material Design*) disposen d'una important comunitat de desenvolupadors i del recolzament de diferents empreses d'abast mundial com *Google-Android*.

En ser independents les capes de presentació i serveis, ens permet, a més, accedir a les dades usant altres sistemes clients com fulls de càlcul o programes d'anàlisi estadística.

2. Anàlisi de funcionalitats i bases de dades

2.1. Georeferència

Amb l'objectiu de georeferenciar les dades econòmiques i de les ubicacions de les redaccions o seus dels mitjans analitzats, tot i que s'ha fet el desenvolupament de manera independent del sistema de gestió de la plataforma Infoparticipa, sí es troba integrada en el mateix portal.

2.2. Model de dades

L'estructura de les dades s'ha dividit en tres objectes que ens permeten associar-hi la informació estàtica i dinàmica necessària per a l'anàlisi de les dades: editors, capçaleres i mitjans.

Entenem per editor cadascun dels subjectes que presenta comptes al registre mercantil i disposa d'un NIF que fa l'explotació dels altres dos objectes.

La capçalera és l'objecte que ubica la marca i identifica la línia editorial. Cada capçalera té un propietari/editor i es compartida per diferents mitjans que poden ser més o menys independents entre ells. Cada capçalera agrupa les dades dels finançaments als mitjans dels que és gestora.

Finalment, el mitjà és l'objecte al que associem tan els finançaments rebuts per l'administració com els camps d'informació que l'identifiquen i el format usat per a la redacció dels articles que difon.

2.3. Aplicació Web.

El públic accedeix a les dades de la plataforma a través d'un enllaç del portal infoparticipa.com.

La funcionalitat del portal és bàsicament la representació geogràfica de la ubicació dels mitjans, el detall, mitjà a mitja, i l'apartat de consulta de dades agrupades.

Els tres apartats disposen d'un sistema de filtre i cerca compartit i, en funció de la sortida escollida, el visitant disposa d'informació geogràfica, el detall de cada capçalera i, finalment, de les taules i la representació gràfica agregada de les dades fiscals i de finançaments dels mitjans filtrats.

1.2. La informació periodística sobre la corrupció en l'àmbit local. Comparativa entre el tractament informatiu als webs municipals i als mitjans generalistes

Els casos de corrupció dels alcaldes de Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Lloret de Mar i Torredembarra vistos a través dels webs municipals i els diaris generalistes La Vanguardia i El País

El present informe mostra els resultats sobre com s'ha informat, a través dels webs institucionals, de tot el procés jurídic sobre quatre casos de corrupció en els quals han estat implicats alcaldes d'ajuntaments catalans en la darrera dècada. Aquests ajuntaments són Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Lloret de Mar i Torredembarra. Alhora, també analitza el seguiment informatiu d'aquests casos en dos diaris generalistes de referència: *La Vanguardia* i *El País*.

Consideren imprescindible per a un bon seguiment informatiu elements com la continuïtat de les notícies publicades i l'adopció de criteris professionals en la redacció de notes periodístiques (Xifra, 2011). Aquests criteris no sempre poden trobar-se en els webs municipals i les seves notes de premsa i, en lloc d'això, s'imposa un tipus d'informació anecdòtica, parcial, poc clara i a favor de l'equip de govern i que pretén passar pàgina de la forma més ràpida possible, sense exercir la responsabilitat d'informar que pertoca en tant que institució pública. La manera com un ajuntament informa sobre si mateix i els casos de corrupció és un indicador del seu grau de transparència. Una informació rigorosa, veraç i transparent serveix perquè la ciutadania recuperi la confiança en les institucions.

En el cas dels mitjans de comunicació, aquests criteris de qualitat periodística representen el *modus operandi* habitual, al marge de la línia editorial. Els indicadors de qualitat periodística de la informació han estat definits en l'àmbit acadèmic per alguns autors destacats. Denis McQuail (1992) vincula la qualitat de la notícia a l'interès públic d'aquesta, l'objectiu social perseguit i la cerca del bé comú. Per la seva banda, Robert Picard (2000) considera periodisme de qualitat aquell que cerca l'assoliment dels objectius de progrés social, polític i cultural en el marc d'una societat democràtica.

1.2.1. Objecte d'estudi, mostra, període i metodologia

L'objecte d'estudi són les notes de premsa i les informacions publicades en els webs municipals dels ajuntaments seleccionats, i les notícies publicades pels dos mitjans generalistes escollits i consultables a través dels seus webs.

S'ha definit la mostra tenint en compte dades de tipus quantitatiu, que es mostren en la següent taula, i incorpora els aspectes observats objectivament a través d'una cerca d'informació. Aquests aspectes són el nom del municipi, el nombre d'habitants segons l'INE, el nom de l'alcalde i el seu partit polític, els anys del seu mandat, l'actual alcalde i partit polític i la comarca i província on es troba el municipi.

Taula 10. Alcaldes i municipis que formen part de l'estudi

Municipi	Habitants (INE, 2017)	Alcalde processat i partit polític	Mandat	Alcalde actual i partit polític	Comarca/ Província
Santa Coloma de Gramenet	117.597	Bartomeu Muñoz Calvet – PSC-PSOE	2002 - 2009	Núria Parlon Gil – PSC-PSOE	Barcelonès/Barcelona
Sabadell	209.931	Manuel Bustos Garrido – PSC-PSOE	1999 - 2012	Maties Serracant Camps – ERC-AM	Vallès Occ./Barcelona
Lloret de Mar	36.878	Xavier Crespo i Llobet- CIU	2003 - 2011	Jaume Dulsat Rodríguez – CIU/PDCAT/	La Selva/Girona
Torredembarra	15.726	Daniel Masagué Pere- CIU	2011 - 2015	Eduard Rovira Gual - ERC	Tarragonès/Tarragona

Els motius per la selecció d'aquests quatre ajuntaments i els respectius casos de corrupció s'han basat en la repercussió mediàtica que van tenir. Els quatre casos de corrupció tenen en comú el gran nombre d'implicats, tant membres de l'administració pública i el govern municipal com empresaris, la malversació de gran quantitat de diners públics, i delictes relacionats amb la prevaricació o el tràfic d'influències.

També s'ha tingut en compte la territorialitat i la diversitat política: s'han escollit ajuntaments de diferents províncies, de mides diverses i de dos dels principals partits catalans. Com a resultat, s'han estudiat els casos de municipis de municipis de les províncies de Barcelona (2), Girona i Tarragona, d'entre 200.000 i 15.000 habitants i dels partits polítics de Convergència i Unió i el Partit Socialista de Catalunya. Els ajuntaments de Sabadell i Santa Coloma de Gramenet ja van ser objecte d'un estudi previ publicat a una revista acadèmica (Veure Bibliografia).

La selecció de la secció de notícies i/o actualitat s'ha fet considerant la seva importància com a canal emissor de les informacions relacionades amb el funcionament i la gestió del consistori. Aquest canal de comunicació és el mitjà més directe entre l'ajuntament i la ciutadania i, per tant, les informacions publicades en els seus webs s'han de regir per criteris professionals basats en l'ètica i el contrast de les informacions. La utilització de la secció de notícies municipals com a eines de propaganda política i partidista va en detriment d'una informació veraç i transparent i contribueix a la pèrdua de confiança dels ciutadans envers les institucions. Per tant, l'anàlisi de la secció de notícies s'ha realitzat amb vocació de comprovar quins models d'informació s'ofereixen a la ciutadania i si, amb els casos de corrupció seleccionats, la comunicació pública de l'ajuntament s'ha cenyit als estàndards exigibles per a una informació transparent.

Respecte als dos mitjans de comunicació generalistes seleccionats, *El País* i *La Vanguardia*, aquests han estat escollit per la seva implantació territorial i trajectòria. Es tracta de dos diaris de gran tirada, amb els recursos econòmics i de personal necessaris per oferir una bona cobertura informativa dels casos de corrupció i el seu desenvolupament. En termes de difusió, *El País* és el diari de més difusió a tota Espanya, tant en versió impresa com digital, a més de ser el diari en llengua espanyola més llegit a tot el món. En el cas de *La Vanguardia*, es tracta del diari català amb més lectors de tota la comunitat autònoma, tant en versió impresa com digital.

La mostra consultada s'ha reduït a la versió digital, ja que és més accessible a través dels cercadors que no pas la versió impresa digitalitzada.

No s'han tingut en compte criteris ideològics.

La metodologia utilitzada per assolir els objectius és essencialment l'anàlisi qualitatiu del contingut de les informacions.

Aquest anàlisi ha consistit en la consulta de les pàgines webs dels ajuntaments i mitjans seleccionats. En el cas dels consistoris, s'han revisat els apartats de notícies de cada web, cercant totes les notícies publicades i buscant les que fessin referència als diferents casos de corrupció i alcaldes investigats.

Aquesta cerca s'ha iniciat a partir de l'any en què surt a la llum el cas de corrupció i ha seguit un ordre cronològic, ordenant-les de més antigues a més recents. En l'informe s'adjunten extractes i els links de les notícies trobades i seleccionades pel seu valor informatiu, fent curts comentaris sobre el seu contingut.

En el cas dels mitjans de comunicació generalistes, la cerca s'ha realitzat dins els cercadors inclosos als seus webs i *Google*. Utilitzant les eines de cerca avançada d'*El País* i *La Vanguardia* s'han buscat les notícies que incloïen els noms dels alcaldes imputats i el nom amb el que es va batejar l'operació policial o el cas. Per tant, els termes seleccionats per la cerca han estat «Bartomeu Muñoz», «Cas Pretòria»; «Manuel Bustos», «Cas Mercuri», «Xavier Crespo», «informe Crespo» i «Cas Clotilde»; i «Daniel Massagué», «Cas Torredembarra».

En quant al **període** seleccionat, s'ha limitat els anys de cerca des de l'inici del cas de corrupció fins a l'actualitat. En el cas de *Google*, a mode de complement, s'ha utilitzat l'eina que permet restringir la cerca a un lloc web concret (site:"[...]"), de manera que es poguessin localitzar amb facilitat les notícies d'interès i explorar les notícies relacionades enllaçades dins aquests textos periodístics.

Totes aquestes cerques han estat ordenades cronològicament, de més antiguitat a més actualitat, seleccionant algunes informacions rellevants i essent incloses en el present informe juntament amb alguns comentaris. Aquests comentaris, de tipus breu, pretenen contribuir a crear una lectura conjunta amb totes les notícies que fan seguiment del cas, fent-ne visibles les continuïtats i el tractament ofert.

El criteri per seleccionar aquestes notícies, amb els seus titulars, subtítols i extractes, s'ha basat en el seu valor periodístic a l'hora d'explicar el seguiment del cas i els temes amb més preeminència. S'han destacat aquelles que exemplifiquen la continuïtat temporal, la diversitat de fonts o la contextualització de la informació i el tractament ofert pel mitjà als seus lectors.

1.2.2. Resultats

1.2.2.1. Santa Coloma de Gramenet – Cas Pretòria

Alcalde implicat i processat:

Bartomeu Muñoz Calvet (PSC-PSOE). Regidor de l'ajuntament colomenc pel PSC des de 1983. El 2002 accedeix a l'alcaldia després de la renúncia per motius de salut de la llavors alcaldessa Manuela de Madre. És alcalde fins el 17 de novembre de 2009 quan renuncia al càrrec i es tria a la nova i actual alcaldessa socialista, Núria Parlon.

Breu cronologia del cas:

El novembre de 2009 surt a la llum el major cas de presumpta corrupció urbanística de Catalunya, el cas Pretòria, que va operar entre els anys 2000 i 2009 i que afecta dos exalts càrrecs del govern de la Generalitat i de màxima confiança de l'expresident Jordi Pujol, així com a tres ajuntaments; Santa Coloma de Gramenet, Badalona i Sant Andreu de Llvaneres. El llavors alcalde de Santa Coloma de Gramenet, Bartomeu Muñoz, és un dels grans implicats en la trama.

L'origen es troba en un paper perdut amb informació de requalificacions de terrenys en els tres ajuntaments implicats. Aquest documents el va trobar la Guàrdia Civil en el registre d'un despatx de Barcelona mentre buscava documentació del blanqueig de diners en paradisos fiscals a través d'una filial de BBV Privanza Bank que operava a les illes Jersey.

Les investigacions posteriors van desvelar com la constructora Gramepark, empresa pública vinculada a l'ajuntament, era l'element essencial per facilitar la gestió de projectes urbanístics als imputats en el cas Pretòria. Els procediments eren altament irregulars, amb concessions directes i sense convocatòries de contractació pública amb l'objectiu, no de beneficiar la societat, sinó d'enriquir-se il·lícitament. El 2010 Gramepark tenia un deute públic de 86 milions d'euros.

El març de 2015 el jutge decretava l'apertura de judici oral contra els 11 processats pel Cas Pretòria, entre els quals hi havia Bartomeu Muñoz. El 2 de juliol de 2018 va fer-se pública la sentència: penes de fins a 7 anys de presó pels encausats i multes de fins a 35 milions d'euros. L'exalcalde Bartomeu Muñoz és condemnat a 5 anys i 8 mesos de presó.

Informació i seguiment del cas al web corporatiu municipal:

Les informacions sobre el cas Pretòria apareixen per primera vegada al web municipal www.gramenet.cat/inici/?no_cache=1 el dia 2 de novembre de 2009. L'equip de govern del consistori colomenc emet el primer comunicat sis dies després que l'alcalde de Santa Coloma de Gramenet, Bartomeu Muñoz Calvet, fos detingut per la Guàrdia Civil per ordre del jutge Baltasar Garzón, juntament amb el regidor d'Urbanisme, Manuel Dobarco Touriño, i altres càrrecs directius en

l'operació relacionada amb presumpte blanqueig de diners, suborn i tràfic d'influències.

Comunicat de l'equip de govern de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Dimarts 27 s'ha desenvolupat una investigació per part de l'Audiència Nacional a l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, la qual forma part, sembla, d'una investigació judicial més amplia.

Sense perjudicar les responsabilitats personals que puguin derivar-se, manifestem el màxim respecte a la presumpció d'innocència. Tot l'Ajuntament, el consistori i els serveis municipals, com no podria ser d'una altra manera, s'han posat i continuaran posant-se a disposició de l'autoritat judicial.

Es continuarà la prestació dels serveis municipals als ciutadans i ciutadanes desenvolupant l'habitual activitat quotidiana.

La preservació de la dignitat, la transparència i la imatge d'honestedat de l'Ajuntament de Santa Coloma és per a tot nosaltres una prioritat absoluta.¹⁹

Amb posterioritat, s'han publicat alguns comunicats més sense que en cap es citi expressament el contingut del cas ni els motius, per exemple, de la renúncia de l'alcalde al càrrec. El 16 de novembre de 2009 s'informa de la convocatòria d'un ple extraordinari per a l'elecció del nou alcalde amb aquest breu redactat:

Demà dimarts se celebra el Ple per nomenar el nou alcalde de la ciutat. Un cop rebuts els documents de renúncia dels actes dels anteriors regidors, el govern municipal de Santa Coloma de Gramenet convoca un Ple Extraordinari, on es donarà compte d'aquestes renúncies, que se celebrarà el demà dimarts, a les 19 hores, a la Sala de Plens de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

Per altra banda, se celebrarà un altre Ple Extraordinari després de l'anterior Ple, on es realitzarà el nomenament del nou alcalde de Santa Coloma de Gramenet. El grup municipal socialista majoritari al govern presentarà la candidatura a l'alcaldia de Santa Coloma de Gramenet de Núria Parlón Gil.²⁰

Amb aquest breu enunciat finalitza el procés d'informació sobre la renúncia de l'anterior alcalde i l'elecció de la nova alcaldessa sense que en cap cas s'hagi fet esment als motius que han obligat a aquest canvi. Un any després, el febrer de 2010, es dona compte d'una reestructuració tècnica de l'Ajuntament, sempre en la mateixa línia de no explicar els motius concrets d'aquesta reestructuració. L'argument és la renovació i canvi de cicle de la nova alcaldessa: "[...] avui s'han fet

¹⁹<https://ajuntamentinforma.gramenet.cat/arxiu/detall-info/comunicat-de-lequip-de-govern-de-lajuntament-de-santa-coloma-de-gramenet/>

²⁰ <https://ajuntamentinforma.gramenet.cat/arxiu/detall-info/dema-dimarts-se-celebra-el-ple-per-nomenar-el-nou-alcalde-de-la-ciutat/>

efectius tres cessaments a l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, prèvia renúncia presentada pels interessats, que han de permetre la reestructuració integral en la direcció tècnica de l'àrea d'alcaldia[...]"

Mesos més tard, el 30 de juliol, s'anuncia que a partir de dos expedients disciplinaris oberts a treballadors del consistori, se'ls acomiada per la seva implicació en el Cas Pretòria. La notícia explica el següent:

Arrel l'aixecament del secret del sumari en la causa coneguda com a Operació Pretòria, el govern municipal de Santa Coloma de Gramenet va acordar obrir expedients disciplinaris als empleats de l'Ajuntament que havien estat imputats pel Jutjat (senyors Pasqual Vela i Lluís Falcón), i encarregar a un despatx professional extern a l'Ajuntament (Bufet Vallbé, advocats) la instrucció de l'expedient. Finalitzada la instrucció, s'ha rebut la proposta de sanció de l'instructor, consistent en l'acomiadament dels dos treballadors subjectes a expedient disciplinari.

El motiu d'aquestes expulsions consistien en haver compartit informació amb persones alienes a l'ajuntament per facilitar la seva participació en processos selectius. El comunicat conclou que:

L'acomiadament dels senyors Vela i Falcón no suposa fer cap judici sobre el procediment penal. La sanció laboral és aplicable per les accions realitzades i posades de manifest per les converses telefòniques i la resta de proves del sumari, siguin o no conductes delictives. La decisió és la conseqüència del conjunt de mesures aplicades per a la millora, la modernització, l'eficàcia i la transparència de l'administració municipal, impulsades per l'alcaldia, que inclou la investigació i correcció de conductes no adequades a les institucions públiques. És, igualment, el resultat del compromís assumit per l'alcaldesa, Núria Parlon, i tot el govern municipal, de treballar per recuperar i enfortir la màxima confiança de la ciutadania colomenca en el seu Ajuntament.²¹

No hi ha cap informació més del cas fins el 30 de gener de l'any 2015, sis anys després, en què s'informa que l'Ajuntament es persona davant l'Audiència Nacional i presenta un escrit d'acusació contra qui va ser alcalde de la ciutat. Per primera vegada, s'esmenta el Cas Pretòria i es fa referència a la reunió d'una Comissió especial sense que abans s'hagués informat sobre la seva constitució:

Aquest divendres 30 de gener s'ha reunit a l'Ajuntament la Comissió especial de seguiment de l'acusació particular que exerceix aquesta institució pública en l'anomenat cas "Pretòria". Comissió que es va crear al juliol de 2010 i que està formada per representants de tots els grups polítics amb representació a

²¹ <https://ajuntamentinforma.gramenet.cat/info-local/els-expedients-disciplinaris-oberts-a-dos-treballadors-municipals-implicats-en-el-cas-pretoria-dicta/>

l'Ajuntament. A la reunió d'avui, s'ha donat compte de les últimes actuacions i que s'ha formalitzat la presentació de l'Ajuntament com a acusació particular en les diligències que es tramiten en el Jutjat Central d'Instrucció número 5 de l'audiència Nacional, amb el número 372 / 2009, més conegudes com "Operació Pretòria".

L'Ajuntament ha presentat l'escrit d'acusació i la petició d'obertura de judici oral contra el que va ser alcalde d'aquesta ciutat, Bartomeu Muñoz Calvet, i contra Luis García, Manuel Carrillo, Josep Singla i Manuel Valera, per fets delictius comesos en relació amb aquesta "operació Pretòria" i l'empresa Limasa. En el document acusatori, l'Ajuntament considera provat que Bartomeu Muñoz, en la seva condició d'alcalde, va obtenir importants guanys il·lícits aprofitant-se del càrrec que ostentava. En aquest sentit, exposa que Muñoz impulsar la tramitació d'una modificació de planejament de comú acord amb Singla i García, per tal d'afavorir els seus interessos a canvi d'una participació econòmica en els beneficis.²²

Des d'aquesta informació de gener de 2015 en què es va fer públic aquest acord fins el maig de 2017, llegides totes les informacions publicades a la web, 1.099 notícies, no s'ha trobat cap més referida al seguiment informatiu d'aquest cas de presumpta corrupció urbanística que afecta a l'anterior alcalde de Santa Coloma de Gramenet i també al regidor d'urbanisme entre moltes persones imputades ja sigui empresaris o càrrecs d'alt nivell d'altres administracions públiques i també tècnics municipals. Des del maig de 2017 fins octubre de 2018, de 439 notícies publicades a la web municipal només una tenia relació amb el Cas Pretòria.²³

En canvi, la instrucció judicial del cas ha anat avançant i la premsa puntualment l'ha anat informant, especialment en els mesos de març i abril de 2017 en què va començar la celebració del judici oral a l'Audiència Nacional de Madrid. Fins aquest 2018 no es va publicar cap nova informació al respecte del Cas Pretòria o els implicats.

El 4 de juliol de 2018, dos dies després que es fes pública la sentència del Cas Pretòria, la web municipal va publicar un comunicat. En aquest es repassen les sentències aplicades a Bartomeu Muñoz i la resta d'acusats, citant les penes i els delictes dels quals se'ls acusa però sense entrar en la descripció concreta de les activitats il·lícites realitzades des de l'ajuntament. També es citen les quantitats que Muñoz haurà d'abonar en multes. No apareix en cap moment l'afiliació política al PSC de Bartomeu Muñoz, tractant-se del mateix partit que governa el municipi en l'actualitat, amb Nuria Parlon com a alcaldessa.

²² <https://ajuntamentinforma.gramenet.cat/arxiu/detall-info/lajuntament-de-santa-coloma-de-gramenet-formalitza-lacusacio-davant-laudiencia-nacional-en-el-cas/>

²³ <https://ajuntamentinforma.gramenet.cat/arxiu/>

En el comunicat es defensa de manera reiterada el paper de l'Ajuntament de Santa Coloma en el procés judicial. S'esmenta com "des del primer moment" el consistori es va presentar com a acusació particular i com va sol·licitar penes altes en comparació amb les que s'han aplicat, atenuades per la dilació del cas. Finalment conclou que: *totes les peticions realitzades, respecte a delictes i penes, en l'acusació exercida per l'Ajuntament han estat ateses per la Sala i, per tant, acceptades en la sentència.*²⁴

Es tracta de l'única informació publicada des del gener del 2015 i es destaca per la defensa del paper de l'ajuntament en el procés judicial. En el cas de Santa Coloma de Gramenet, la informació publicada és limitada, centrada en fets aïllats i anecdòtics. En els moments inicials del cas només es poden trobar dues informacions que exemplifiquen la mala comunicació institucional. La primera, sobre la operació policial, és una nota breu en la qual es defensa la presumpció d'innocència i la integritat de l'ajuntament. Es tracta d'un procediment habitual en els casos de corrupció que, vist en retrospectiva, alimenta encara més la desconfiança envers les institucions, sobretot tenint en compte la gravetat de delictes comesos en el marc del Cas Pretòria. La segona notícia a destacar evidencia l'absència d'una rutina periodística, ja que la nota de premsa apareguda anuncia el ple extraordinari per dur a terme el nomenament d'un nou alcalde, sense informar en cap moment de la renúncia de Bartomeu Muñoz ni les motivacions. En termes generals, s'imposa un silenci informatiu que es trenca amb petites notícies en les quals es presenta el nou govern compromès amb la transparència, implicat com el que més en els processos judicials contra l'exalcalde i en la col·laboració amb la justícia. Això és especialment notori en la notícia de juliol de 2018 relacionada amb la sentència, en la qual no es menciona en cap moment l'afiliació política de l'anterior alcalde, malgrat coincidir amb la de l'actual alcaldessa, i es defensa el paper de l'ajuntament com a acusació particular.

Seguiment informatiu del cas per part de *La Vanguardia* i *El País*:

La Vanguardia – Cas Pretòria

El seguiment informatiu del Cas Pretòria a *La Vanguardia* comença el mateix dia de l'operació policial, el 27 d'octubre de 2009. La primera notícia, que compta amb nombroses fotografies de l'operació, té el següent titular:

El alcalde de Santa Coloma, el ex conseller Macià Alavedra y Lluís Prenafeta, detenidos en una operación anticorrupción²⁵

²⁴ <https://ajuntamentinforma.gramenet.cat/info-local/comunicat-sobre-la-sentencia-cas-pretoria/>

²⁵ <https://www.lavanguardia.com/politica/20091027/53812121875/el-alcalde-de-santa-coloma-el-ex-conseller-macia-alavedra-y-luis-prenafeta-detenidos-en-una-opera.html>

Una nova notícia, del dia 30, informa del trasllat dels detinguts a presó i aporta noves informacions sobre el cas. La peça en qüestió diu el següent:

Garzón envía a prisión a cinco de los nueve imputados en el caso Pretoria

El juez Garzón deja en libertad al empresario detenido en Madrid, Manuel Carrillo

En el auto, el magistrado sostiene que el fraude roza los 45 millones de euros

El juez accede a parte de la petición del fiscal y envía a prisión a Bartomeu Muñoz, Macià Alavedra, Lluís Prenafeta, Luis García y Manuel Dobarco

El juez Garzón de la Audiencia Nacional ha decretado el ingreso en prisión incondicional de cinco de los nueve imputados en la operación Pretoria, tal y como solicitaba el fiscal anticorrupción Luis Pastor. Así, el alcalde de Santa Coloma Bartomeu Muñoz, y los ex cargos de Jordi Pujol en la Generalitat de Catalunya Macià Alavedra y Lluís Prenafeta, el concejal de Urbanismo de Santa Coloma Manuel Dobarco y el ex diputado del PSC y presunto cerebro de la trama Luis García ingresarán de inmediato en la cárcel.

En los casos de Josep Singla y Lluís Casamitjana el juez ha decretado prisión eludible bajo fianza de 500.000 euros para cada uno. Por su parte, el empresario Manuel Carrillo, único de los imputados detenido en Madrid, deberá afrontar una fianza de 100.000 euros para eludir la cárcel. Pascual Vela, director gerente de servicios del consistorio colomense, ha quedado en libertad bajo fianza de 25.000 euros.

Los imputados que han quedado hoy en libertad bajo fianza tienen de plazo hasta el próximo lunes para depositar la cantidad exigida por el juez, mientras que Alavedra, Prenafeta, García, Muñoz y Dobarco serán trasladados a la madrileña cárcel de Soto del Real.

Cargos imputados

En concreto, Garzón imputa el delito de asociación ilícita a todos los acusados, salvo a Pasqual Vela y a Manuel Carrillo; quien sólo está acusado de un delito de cohecho. Además de la acusación de asociación ilícita, el juez imputa diversos delitos de blanqueo de capitales a Macià Alavedra, Lluís Prenafeta, Luis García y Lluís Casamitjana, a los que también acusa de varios delitos de tráfico de influencias junto al empresario Josep Singla. Casamitjana también está acusado de un delito de fraude fiscal.

El alcalde socialista de Santa Coloma de Gramenet, Bartomeu Muñoz, está imputado también de un delito de cohecho, otro de fraude de subvenciones, dos delitos de fraude y extracciones ilegales y uno de falsedad en documento oficial y mercantil. Garzón también imputa los delitos de fraude de subvenciones y falsedad en documento oficial a Luis García y Manuel Dobarco; este último acusado también de

dos delitos de fraude y extracciones ilegales junto a Pasqual Vela -imputado también por un delito de encubrimiento-.

Un fraude de 45 millones de euros

La presunta trama de corrupción que el juez de la Audiencia Nacional Baltasar Garzón investiga defraudó un total de 44.754.000 euros a los Ayuntamientos barceloneses de Santa Coloma de Gramenet, Badalona y Sant Andreu de Llavaneres en los que actuó.[...] ²⁶

La notícia, que cita a fonts judicials i d'agències de comunicació, aprofundeix en els detalls de la xarxa de corrupció i fa un repàs primerenc dels acusats i els delictes que se'ls imputen. Es comença a intuir l'abast del Cas Pretòria, motiu pel qual les informacions continuaran durant els següents dies de novembre de 2009. Algunes de les informacions que es publiquen compten amb els següents titulars:

Las celdas de los detenidos tienen 10 metros cuadrados de superficie

Expertos subrayan que la vida carcelaria es especialmente dura para los que proceden de estratos sociales más altos²⁷

Prosavi alerta de que el escándalo pone en riesgo el proyecto Cubics

La compañía hotelera Accord exige explicaciones para mantener su apuesta por Santa Coloma²⁸

"La cama no está hecha"

Prenafeta se ha puesto a escribir un diario sobre su experiencia, que podría acabar en libro

Alavedra sufrió una caída cuando bajaba esposado por la rampa del parking de la Audiencia Nacional²⁹

El seguiment continua amb la notícia del nomenament de Núria Parlon com a nova alcaldessa de Santa Coloma de Gramenet, el dia 17.

Núria Parlón, elegida alcaldesa de Santa Coloma de Gramenet sólo con los votos del PSC

La nueva alcaldesa anuncia que el consistorio se personará como acusación particular en el caso Pretoria

²⁶ <https://www.lavanguardia.com/politica/20091030/53815323866/garzon-envia-a-prision-a-cinco-de-los-nueve-imputados-en-el-caso-pretoria.html>

²⁷ <https://www.lavanguardia.com/politica/20091101/53815822448/las-celdas-de-los-detenedos-tienen-10-metros-cuadrados-de-superficie.html>

²⁸ <https://www.lavanguardia.com/politica/20091104/53817690327/prosavi-alerta-de-que-el-escandalo-pone-en-riesgo-el-proyecto-cubics.html>

²⁹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20091104/53816877641/la-cama-no-esta-hecha.html>

ICV-EUiA se abstiene, CiU vota en blanco y el PP opta por su candidata³⁰

Els primers dies de desembre apareixen noves informacions sobre el cas. Les més destacables, dels dies 3 i 7, informen sobre noves imputacions a Emili Mas, l'alcalde de Sant Andreu de Llavaneres, les parelles d'Alavedra i Prenafeta i la mare de Bartomeu Muñoz entre altres, mentre que les del dia 7 informen de la llibertat sota fiança decretada per a Alavedra i Prenafeta. En els successius dies de desembre s'informa del pagament d'aquestes fiances.

Sis mesos després de l'esclat del Cas Pretòria, *La Vanguardia* publica una notícia sobre Cubics, uns dels projectes urbanístics implicats en la xarxa de corrupció. La notícia, elaborada amb fonts pròpies de testimonis entrevistats, diu el següent en alguns dels seus extractes:

Cubics, cómo se fraguó el pelotazo

La petición de cambio de planeamiento de Cubics se aprobó en el 2004 en once días

La interventora municipal denunció en el 2009 el negocio, pero nadie le escuchó

El 13 de marzo del 2009 se produjo una tensa discusión en un despacho anexo a la sala de plenos del Ayuntamiento de Santa Coloma de Gramenet. Un informe encargado por la interventora municipal, Maite Carol, determinaba que los terrenos que el Consistorio había vendido en el año 2001 por 12,3 millones de euros para edificar un centro comercial valían ahora, ocho años más tarde, treinta millones de euros. Buena parte del rendimiento generado en las plusvalías de un terreno originalmente público habrían acabado en manos privadas gracias a una recalificación realizada por el propio Ayuntamiento en el 2004. Aquel papel era, según la interventora, la prueba concluyente de un pelotazo.

Todos los participantes en aquella reunión admiten que fue tensa. Pero no se ponen de acuerdo en cuanto a los motivos. El primer teniente de alcalde, Joan Carles Mas, y el secretario municipal, Javier Ezquiaga, niegan haber visto aquel informe aquella tarde. "El papel lo vi por primera vez hace diez días, cuando ustedes preguntaron por él", aseguró Joan Carles Mas hace pocas semanas. En cambio, sí admiten haber encargado aquel mismo mes otra tasación que contradice el informe que blandía la interventora y que rebaja la valoración a menos de la mitad. Unas cifras que ahora avala Fernando Hernández Baena, el nuevo gerente municipal nombrado tras desatarse la crisis de Pretoria.

En cambio, la Guardia Civil debe entender que el informe de la interventora sí era creíble porque varios de los testigos consultados por *La Vanguardia* que han declarado ante la policía admiten haber sido interrogados sobre su contenido. De

³⁰ <https://www.lavanguardia.com/politica/20091117/53826333469/nuria-parlon-elegida-alcaldesa-de-santa-coloma-de-gramenet-solo-con-los-votos-del-psc.html>

hecho, cuando se produjo esta tensa discusión, aquel 13 de marzo del año pasado, la Guardia Civil ya llevaba más de un año indagando en el Ayuntamiento. Las pesquisas de la operación Pretoria sobre el blanqueo de dinero y las actividades empresariales del ex diputado socialista Luis Andrés García Sáez, Luigi, habían trazado el camino de la Guardia Civil hasta Santa Coloma. El 27 de octubre del 2009, esta semana cumple medio año, los agentes irrumpieron en el edificio consistorial. El alcalde Bartomeu Muñoz, el concejal de Urbanismo y un técnico de confianza, así como Luigi y diversos empresarios e intermediarios, fueron detenidos e imputados. Y los informes de la interventora se convirtieron en la prueba de cargo del fiscal.[...]

31

Una nova informació es publica el dia 24 de maig, posant atenció en la figura de Bartomeu Muñoz i les quantitats cobrades en el marc de la xarxa de corrupció de la que formava part. La notícia es basa en el sumari del cas, al qual ha tingut accés *La Vanguardia* i diu el següent:

Bartomeu Muñoz ganó un millón de euros en el puerto de Badalona

Un registro en casa del ex alcalde de Santa Coloma puso al juez sobre la pista del dinero

El ex alcalde de Santa Coloma Bartomeu Muñoz sacó tajada de los negocios investigados en el caso Pretoria. La investigación, y muy especialmente, el registro realizado en su domicilio de la calle Beethoven del barrio de Sarrià de Barcelona, acreditan un pago de un millón de euros, obras y otras dádivas, incluido el usufructo de un piso de alto valor, entregados o cedidos al alcalde por empresas controladas por el comisionista Luis García, Luigi.

Según la investigación del sumario, a la que ha tenido acceso La Vanguardia, Muñoz obtuvo un millón de euros de los beneficios de la operación del puerto de Badalona. Lo más llamativo es que ese dinero llegó a sus bolsillos a través de una cuenta de su madre, Josefina Calvet, que desde el 2006 está desvalida por una grave enfermedad degenerativa.

[...] La obtención de estas contraprestaciones, en especial el dinero recibido de la operación de Badalona, evidencia cuál era el papel de Bartomeu Muñoz: del mismo modo que Luigi actuaba como representante plenipotenciario del alcalde en su propio municipio (ver la información publicada ayer), Muñoz era el introductor de Luigi en otras ciudades. [...] ³²

³¹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20100502/53919616876/cubics-como-se-frago-el-pelotazo.html>

³² <https://www.lavanguardia.com/politica/20100524/53934229222/bartomeu-munoz-gano-un-millon-de-euros-en-el-puerto-de-badalona.html>

Algunes informacions més apareixen entre maig i juny, tot i que majoritàriament posen l'atenció en aspectes anecdòtics dels acusats com és la seva afició a l'art. Els dies 30 de maig i 1 de juny s'informa sobre les compareixences davant el jutge de Muñoz i altres excàrrecs de l'ajuntament. La notícia del dia 31, bastant extensa i que inclou tota l'evolució del cas i els resultats de les investigacions judicials, diu el següent:

Bartomeu Muñoz alega que el Ayuntamiento de Santa Coloma salió "muy beneficiado" con sus operaciones

El ex alcalde de Santa Coloma de Gramenet, imputado por el caso Pretoria, asegura en la Audiencia Nacional que nunca ordenó hacer "facturas falsas" ni existió "apropiación indebida"

El ex alcalde de Santa Coloma de Gramenet (Barcelona), Bartomeu Muñoz, ha asegurado que el Ayuntamiento salió "muy beneficiado" de la Operación Pallaresa y la construcción del centro comercial Cubics, que causó un agujero de 13 millones de euros a las arcas municipales, según el auto de prisión del juez Baltasar Garzón.

Muñoz, que ha comparecido a petición propia ante el magistrado para ampliar la declaración de ocho minutos que realizó tras su detención en octubre de 2009, ha señalado que durante su mandato al frente del Ayuntamiento nunca ordenó realizar "facturas falsas" ni existió "apropiación indebida" de 1,3 millones de euros, como sostenía el magistrado.[...] ³³

Les informacions publicades a partir d'aquest punt són més disperses i espaiades en el temps i, fins el 2012, el Cas Pretòria no torna a tenir certa presència dins *La Vanguardia*. El febrer hi ha una notícia respecte a la inhabilitació del jutge Baltasar Garzón, qui instruïa el cas, en la qual s'esmenta que:

El caso Pretoria

La investigación sobre las operaciones urbanísticas en Santa Coloma de Gramenet y otros municipios de Barcelona sigue lejos de desembocar en juicio.³⁴

Una segona notícia del juliol rememora breument el Cas Pretòria i disposa del següent titular:

El exalcalde de Llavanes exculpado en el Caso Pretoria

La Audiencia Nacional tampoco aprecia delito en la actuación del exconcejal de Urbanismo³⁵

³³ <https://www.lavanguardia.com/politica/20110531/54163657694/bartomeu-munoz-alega-que-el-ayuntamiento-de-santa-coloma-salio-muy-beneficiado-con-sus-operaciones.html>

³⁴ <https://www.lavanguardia.com/politica/20120212/54253739598/garzon-juez-rodeado-enemigos.html>

³⁵ <https://www.lavanguardia.com/noticias/20120713/54325085997/el-exalcalde-de-llavanes-exculpado-en-el-caso-pretoria.html>

Una nova notícia del 20 de gener de 2013 fa un breu repàs a alguns dels casos de corrupció investigats a Espanya, entre els quals s'esmenta breument el Cas Pretòria, sense aportar noves informacions sobre l'evolució del cas. Pràcticament cap notícia més fins els mesos de gener i febrer de 2014, les quals fan esment a una demanda arxivada contra Núria Parlon per assetjament laboral i una querella acceptada sobre l'empresa Gramepark, vinculada al Cas Pretòria. Diuen el següent:

TSJC archiva la causa contra Núria Parlon por acoso laboral a cargos locales

Una exinterventora y un exdirector gerente del Ayuntamiento de Santa Coloma acusaron a la alcaldesa de cesarles tras haber colaborado en el caso Pretoria

El Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (TSJC) ha archivado la causa abierta a la alcaldesa de Santa Coloma de Gramenet (Barcelona) y diputada socialista Núria Parlon por acoso laboral a dos cargos del consistorio que colaboraron en la investigación del caso Pretoria. En un auto, el magistrado José Francisco Valls decreta el sobreseimiento provisional de la causa abierta a Parlon a raíz de la querella presentada por una exinterventora y un exdirector gerente del consistorio, que alegan que fueron víctimas de acoso laboral y destituidos en la "limpieza" que hizo la alcaldesa tras la imputación de su predecesor, Bartomeu Muñoz, por el "caso Pretoria".[...] ³⁶

Un juzgado de Madrid admite a trámite una querella contra los administradores judiciales de Gramepark

El exgerente de la empresa municipal de Santa Coloma denuncia que la Oficina Antifrau mintió para destituirle cuando estalló el caso Pretoria ³⁷

La següent notícia, del desembre, informa sobre les penes sol·licitades per la Fiscalia envers els acusats del Cas Pretòria. El seguiment del cas no es reprèn fins l'estiu del 2015, quan s'informa de les compareixences de Muñoz, Prenafeta Alavedra i *Luigi* en la comissió d'investigació del Parlament de Catalunya. Els titulars d'aquestes intervencions, del 2 de juny, diuen el següent:

El 'cerebro' de la trama Pretoria pone en duda la instrucción de Garzón ³⁸

Macià Alavedra declina responder a preguntas vinculadas a su causa judicial ³⁹

³⁶ <https://www.lavanguardia.com/vida/20140121/54400347212/tsjc-archiva-la-causa-contra-nuria-parlon-por-acoso-laboral-a-cargos-locales.html>

³⁷ <https://www.lavanguardia.com/local/barcelones-nord/20140210/54400124372/madrid-admite-querella-administradores-gramepark.html>

³⁸ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150602/54431577667/cerebro-trama-pretoria-pone-duda-instruccion-garzon.html>

³⁹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150602/54431570233/alavedra-declina-responder-preguntas-vinculadas-causa-judicial.html>

El exPSC Bartomeu Muñoz niega la trama Pretoria y se define como un hombre de partido⁴⁰

El día 27 de juliol *La Vanguardia* informa per primer cop de la confirmació per part de l'Audiència Nacional del judici contra 11 imputats del Cas Pretòria. La notícia, que cita a l'agència *EFE*, diu el següent:

Once imputados del caso Pretoria irán a juicio por corrupción urbanística

Entre ellos destacan el exdiputado socialista Luis García, los ex altos cargos de CiU Macià Alavedra y Lluís Prenafeta y el exalcalde de Santa Coloma de Gramenet Bartomeu Muñoz

La Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional ha confirmado la decisión del anterior juez de este tribunal Pablo Ruz de que sean juzgados once imputados en la trama Pretoria de corrupción urbanística en Catalunya. Entre ellos destacan el exdiputado socialista Luis Andrés García, los ex altos cargos de CiU Macià Alavedra y Lluís Prenafeta y el exalcalde de Santa Coloma de Gramenet (Barcelona) Bartomeu Muñoz. La Sección Cuarta de la Sala de lo Penal de la Audiencia ha adoptado dicha decisión en diez autos en los que desestima los recursos de otros tantos imputados contra la decisión del entonces instructor de la causa.

Ruz propuso el pasado mes de diciembre para juicio a once imputados en el auto de transformación en procedimiento abreviado de estas diligencias que abrió a finales de enero de 2009 su antecesor en el juzgado, Baltasar Garzón, y en las que han llegado a estar imputadas veinte personas, de las que casi la mitad han ido siendo exoneradas de esta causa a lo largo de la instrucción. Posteriormente, el pasado mes de marzo Ruz abrió ya formalmente juicio oral para los once imputados.⁴¹

No hi ha notícies a destacar fins que s'informa sobre la data fixada pel judici del Cas Pretòria, durant els mesos de març, abril, maig, juny, juliol i setembre de l'any 2017. Mesos abans, abril i juny respectivament, s'informa breument sobre els vincles dels papers de Panamà amb Pretòria i sobre el paper de l'Oficina Antifrau en la investigació del cas.

Un cop arribada la data del judici, el 13 de març, la publicació d'informacions per part de *La Vanguardia* s'intensifica. La que inaugura el judici és una peça informativa de gran abast, que es basa en fonts pròpies, inclou fotografies i fa una important

⁴⁰ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150602/54432033344/expsc-bartomeu-munoz-pretoria-define-hombre-partido.html>

⁴¹ <https://www.lavanguardia.com/vida/20150727/54433629442/once-imputados-del-caso-pretoria-iran-a-juicio-por-corrupcion-urbanistica.html>

retrospectiva dels acusats, els seus delictes i les penes que es demanen, recuperant els fets vinculats al Cas Pretòria. Els titulars del dia 13 són els següents:

El caso Pretoria, a juicio ocho años después de estallar el escándalo

Once acusados se sientan en el banquillo, entre ellos los exaltos cargos de CiU, Macià Alavedra y Lluís Prenafeta, y el exalcalde de Santa Coloma, Bartomeu Muñoz⁴²

El juicio de Pretoria llega hoy, ocho años después, a la Audiencia Nacional

En la nómina de acusados están expolíticos del PSC y de CDC al unísono⁴³

Dos acusados aceptan 6 meses de cárcel por ayudar a Alavedra a ocultar fondos⁴⁴

El Fiscal ofrece un acuerdo a Alavedra y a tres acusados si aceptan los hechos

Las defensas de Luigi y Bartomeu Muñoz piden la nulidad de las escuchas telefónicas⁴⁵

Durant els dies següents es van publicant més informacions relacionades amb els detalls del judici, les quals mencionen aspectes com la negativa de Bartomeu Muñoz a haver-se beneficiat del seu càrrec d'alcalde, a les comissions del 4% cobrades per Alavedra i Prenafeta segons afirmacions de *Luigi* i unes declaracions de l'exalcalde que insulten a la interventora de l'ajuntament, entre d'altres informacions relacionades. Algunes informacions noves apareixen els mesos de maig i juliol i fan referència a la participació o oposició de funcionaris de l'Ajuntament de Santa Coloma a les pràctiques fraudulentos de Bartomeu Muñoz, segons declaracions extretes del judici.

Les últimes informacions publicades daten de setembre de 2017 i del juliol de 2018, moment en que es fan públiques les sentències. La del setembre fa referència a la rebaixa de les penes sol·licitada per la Fiscalia, mentre que les del 2 de juliol repassen les penes als acusats. Les notícies, en general extenses, contextualitzades i detallades, diuen el següent:

Condenado a 7 años Luigi, el exdiputado del PSC líder de la trama Pretoria⁴⁶

Condenados a casi dos años de cárcel Alavedra y Prenafeta, exaltos cargos de Pujol, en la operación Pretoria⁴⁷

⁴² <https://www.lavanguardia.com/local/barcelones-nord/20170312/42479336139/caso-pretoria-juicio.html>

⁴³ <https://www.lavanguardia.com/politica/20170313/42838697540/juicio-pretoria-audiencia-nacional.html>

⁴⁴ <https://www.lavanguardia.com/vida/20170313/42853346848/dos-acusados-aceptan-6-meses-de-carcel-por-ayudar-a-alavedra-a-ocultar-fondos.html>

⁴⁵ <https://www.lavanguardia.com/politica/20170313/42850622795/juicio-pretoria-fiscal-acuerdo-macia-alavedra.html>

⁴⁶ <https://www.lavanguardia.com/vida/20180702/45578324981/condenado-a-7-anos-luigi-el-exdiputado-del-psc-lider-de-la-trama-pretoria.html>

⁴⁷ <https://www.lavanguardia.com/vida/20180702/45580219366/condenados-a-casi-dos-anos-de-carcel-alavedra-y-prenafeta-exaltos-cargos-de-pujol-en-la-operacion-pretoria.html>

El tribunal impone penas de hasta 7 años a los once implicados en tres pelotazos urbanísticos del área metropolitana de Barcelona

Condenado a 5 años y 8 meses de cárcel el exalcalde de Santa Coloma Bartomeu Muñoz

Da por probado que dos hombres de Pujol intervinieron “activamente” en operaciones de especulación inmobiliaria para favorecer a empresarios⁴⁸

A mode de conclusió, el seguiment fet per *La Vanguardia* del Cas Pretòria és irregular en el temps, si bé compta amb les informacions més rellevants sobre l'evolució del cas. *La Vanguardia* publica informacions amb freqüència, ben construïdes i contextualitzades, en especial durant l'esclat del cas i els primers mesos. Es pot apreciar la profunditat de les informacions, si bé s'utilitza com a font a nombroses agències de comunicació. En algunes ocasions el diari cau en el sensacionalisme, amb titulars i notícies sobre la vida a presó dels detinguts, per exemple. El seguiment continua de manera regular amb la informació sobre la nova alcaldessa i algunes notícies que actuen a mode de repàs de tot el cas, les quals són especialment útils per al lector. Les informacions es vinculen fortament amb la instrucció judicial i, sobretot, a partir del judici iniciat el 2017. Tot i això, amb el pas del temps, les informacions minven lleugerament i algunes de les publicades fan referència a aspectes personals dels implicats amb poc valor informatiu. La presència dels partits polítics al titular és poc present, essent més freqüent el nom dels acusats. Una estimació en base als resultats trobats dins la web de *La Vanguardia* permet calcular aproximadament en un centenar les notícies vinculades al Cas Pretòria i a l'exalcalde Bartomeu Muñoz.

El País – Cas Pretòria

Entre 2009 i 2018 el diari *El País* ha publicat 216 notícies relacionades amb el seguiment del Cas Pretòria. La concentració d'informacions és molt superior en el període inicial del cas, disminuint progressivament, tot i que s'incrementen amb la sentència del 2 de juliol de 2018.

La primera informació sorgeix el 28 d'octubre de 2009 arran de la detenció de Bartomeu Muñoz, Macià Alavedra i Lluís Prenafeta. Aquell dia es publiquen tres notícies amb els següents titulars:

La mancha se extiende⁴⁹

Garzón desarticula en Cataluña una trama corrupta ligada al PSC y CiU⁵⁰

⁴⁸ <https://www.lavanguardia.com/politica/20180702/45577925337/bartomeu-munoz-carcel-santa-coloma-de-gramenet-operacion-pretoria.html>

⁴⁹ https://elpais.com/diario/2009/10/28/opinion/1256684401_850215.html

⁵⁰ https://elpais.com/diario/2009/10/28/portada/1256684404_850215.html

Zarpazo a la corrupción en Cataluña⁵¹

Totes aquestes informacions fan referència a l'operació policial que està tenint lloc en aquest primer dia i són continuades per una cobertura extensa que abasta diferents aspectes del que s'anomenarà Cas Pretòria. Entre el 29 d'octubre i el 4 de novembre es publiquen un total de 38 notícies, totes elles revelant detalls de la magnitud de la trama de corrupció urbanística. S'informa del funcionament de la xarxa, l'adjudicació il·lícita i irregular d'obres públiques, les quantitats de diners desviades i cobrades per les persones imputades i les reaccions i conseqüències del coneixement de l'entramat de corrupció. Alguns titulars destacats, basats en les fonts judicials aconseguides pels mitjans, són els següents:

Santa Coloma dio a dedo obras por 12 millones a una empresa del 'caso Pretoria'⁵²

Santa Coloma dio a dedo obras a una empresa de la trama corrupta⁵³

Beneficios de 45 millones de euros en tres pelotazos urbanísticos

El juez Baltasar Garzón desarticuló ayer la mayor trama de corrupción urbanística destapada hasta la fecha en Cataluña, con conexiones en el PSC y CiU.

Bajo la acusación de tráfico de influencias, cohecho y blanqueo de capitales, la Guardia Civil detuvo a ocho supuestos integrantes de esta red: el alcalde socialista de Santa Coloma de Gramenet, Bartomeu Muñoz, y dos de sus concejales; Luis García, ex diputado en el Parlamento catalán expulsado años atrás del PSC y considerado el cerebro de la trama; los convergentes Macià Alavedra y Lluís Prenafeta, respectivamente consejero y secretario general de la Presidencia de la Generalitat en la etapa de Jordi Pujol, y dos constructores. La investigación cifra en 20 millones de euros los beneficios que obtuvo la trama mediante operaciones inmobiliarias basadas en la recalificación de terrenos.⁵⁴

Altres informacions aparegudes l'1 de novembre desvelen alguns dels vincles entre Pretòria i càrrecs convergents de la Generalitat:

El sumario de la trama corrupta salpica al Gobierno catalán

La Generalitat investiga el papel del alto cargo citado por Garzón⁵⁵

CDC defiende a Prenafeta y Alavedra, que se dan de baja

Oriol Pujol avala la inocencia de los históricos militantes

⁵¹ https://elpais.com/diario/2009/10/28/espana/1256684401_850215.html

⁵² https://elpais.com/diario/2009/10/30/espana/1256857211_850215.html

⁵³ https://elpais.com/diario/2009/10/30/catalunya/1256868438_850215.html

⁵⁴ https://elpais.com/diario/2009/10/31/espana/1256943604_850215.html

⁵⁵ https://elpais.com/diario/2009/11/01/portada/1257030002_850215.html

El PSC anunció la misma noche del viernes la expulsión del partido del alcalde de Santa Coloma, Bartomeu Muñoz, su concejal de Urbanismo, Manuel Dobarco, y el director de servicios del consistorio, Pascual Vela.

La comparecencia de Oriol Pujol, sin ningún otro dirigente acompañándole, se centró en arropar públicamente a los "dos militantes históricos", defender su inocencia y, sobre todo, desvincular su presunta participación en la Operación Pretoria de cualquier trama política. "No existe ninguna implicación de ningún cargo electo en activo de CiU en este asunto. CiU no forma parte de esta supuesta trama política, aunque algunos quieran implicarnos en ella", afirmó varias veces. "Las supuestas irregularidades se ciñen a sus actividades privadas", apostilló y recordó que Lluís Prenafeta, ex secretario de la Presidencia, y Macià Alavedra, ex consejero de Gobernación, Industria y Economía, llevan, respectivamente 19 y 12 años fuera de la actividad pública."⁵⁶

En les notícies següents és habitual trobar-hi la figura de Luís García Saéz "Luigi", persona definida per la instrucció i el diari *El País* com el principal cervell de la trama Pretòria. Durant tot el mes de novembre, les notícies publicades amplien cada cop més el seu angle de visió, incorporant nous protagonistes de les altes esferes polítiques. Les informacions van en la direcció de fer notar el descontent generalitzat ocasionat pel Cas Pretòria, passant a fer menció a polítics com Artur Mas i José Montilla, ja dins de l'àmbit parlamentari. Un parell de titulars exemplifiquen aquesta tendència:

Montilla lanza un plan anticorrupción para paliar el desgaste del 'caso Pretoria'

Habrà més control sobre las recalificaciones de los ayuntamientos - Las fundaciones subvencionadas no podrán dar dinero a terceros⁵⁷

La ola de corrupción reconcilia a Montilla y Mas

El presidente y el jefe de la oposición se comprometen a negociar la ley electoral - CiU pide al PSC que no prohíba las donaciones privadas a las fundaciones políticas⁵⁸

Entre els dies 13 i 18 de novembre *El País* informa sobre Núria Parlon per primera vegada i del seu nomenament com a nova alcaldessa. Es podrien destacar dos titulars (el primer amb tracte deferent) sobre la figura de la nova alcaldessa:

El PSC apuesta por una treintañera para salvar Santa Coloma⁵⁹

Santa Coloma nombra alcaldesa entre abucheos⁶⁰

⁵⁶ https://elpais.com/diario/2009/11/01/espana/1257030009_850215.html

⁵⁷ https://elpais.com/diario/2009/11/10/catalunya/1257818840_850215.html

⁵⁸ https://elpais.com/diario/2009/11/12/catalunya/1257991639_850215.html

⁵⁹ https://elpais.com/diario/2009/11/13/catalunya/1258078038_850215.html

⁶⁰ https://elpais.com/diario/2009/11/18/catalunya/1258510039_850215.html

Les informacions referents a la nova alcaldessa segueixen apareixent enmig d'altres notícies sobre el cessament d'un responsable d'urbanisme de Santa Coloma. En aquest cas, s'informa de com alguns projectes vigents de l'ajuntament podrien tenir relació amb el Cas Pretòria, motiu pel qual són aturats per la nova alcaldessa i el govern municipal.

La alcaldesa de Santa Coloma paraliza tres proyectos urbanísticos de su antecesor La oposición pidió ayer al gobierno municipal de Santa Coloma de Gramenet (Barcelonès) que paralice y revise los proyectos urbanísticos que han despertado la oposición de los vecinos, entre los que figuran los que están siendo investigados por el juez Baltasar Garzón por su presunta vinculación con el caso Pretoria, de corrupción urbanística. CiU, ICV-EUiA y el PP coinciden en señalar las mismas operaciones y reclaman que el relevo en la alcaldía implique una nueva política urbanística. En un pleno extraordinario, la alcaldesa, la socialista Núria Parlón, que gobierna con mayoría absoluta, respondió con la paralización de tres proyectos de su antecesor, Bartomeu Muñoz, procesado por el caso Pretoria. La paralización afecta a la reforma y construcción de los pisos en Singuerlín; al ARE de Safaretjos, que incluía la creación de 300 viviendas y había topado con la oposición vecinal, y el proyecto de la antigua fábrica de Ciba, pendiente de destino.⁶¹

Entre finals de novembre i els primers dies de desembre de 2009 apareixen fins a vuit notícies sobre la tasca del jutge Baltasar Garzón. En elles, es mencionen diverses decisions preses que parlen de noves imputacions, el rebuig de les peticions de llibertat i el trasllat dels presos a Brians 2. El 4 de novembre se'n publiquen tres més que fan referència a pagaments indeguts per part de la Generalitat per adquirir uns solars. D'altra banda, els dies 8 i 9 s'informa de la llibertat de Prenafeta i Alavedra després de pagar les seves respectives fiances que ascendien a 1 milió d'euros. Respecte a Bartomeu Muñoz, entre els dies 22 i 24 de desembre s'informa de que quedarà en llibertat si paga una fiança de 500.000 euros, fet que aconsegueix el dia 24 gràcies a una recollida. La notícia és la següent:

El ex alcalde de Santa Coloma agradece la aportación de "compañeros" socialistas Bartomeu Muñoz, el ex alcalde de Santa Coloma de Gramenet imputado en la *trama Pretoria*, pasará la Navidad en casa. Tras dos días recaudando dinero, Muñoz salió libre ayer: sonriente, calmado, y con ganas de hablar y mostrarse ante las cámaras para agradecer las aportaciones que le han permitido salir libre. Su familia abrió el lunes una cuenta corriente para recoger ingresos de amigos y ciudadanos de Santa Coloma, y en tan sólo dos días han logrado acumular los 500.000 euros en metálico que el juez Baltasar Garzón impuso como fianza.

⁶¹ https://elpais.com/diario/2009/11/24/catalunya/1259028444_850215.html

El abogado de Muñoz, Fermín Morales, "sorprendido" por la buena acogida de la colecta, especificó que los ingresos procedían de "empresarios, comerciantes y gente de la calle de Santa Coloma, cantidades que van desde los 30 euros a los 60.000 euros". Morales añadió que la familia devolverá el dinero a los donantes cuando consiga obtener la cantidad de su bolsillo.

La libertad le llegó a Muñoz tras pasar 54 días entre rejas, desde que el 27 de octubre fue detenido por cohecho, asociación ilícita, fraude de subvenciones y fraude y falsedad de documento fiscal. Junto con él fueron arrestados, entre otros, Lluís Prenafeta y Macià Alavedra, ex altos cargos de la Generalitat en la etapa de Jordi Pujol. El presunto cerebro de la trama, el ex diputado del PSC Luis García, Luigi, es el único que sigue en prisión. El ex alcalde de Santa Coloma deberá presentarse cada 15 días ante el juzgado y sólo podrá salir del país con autorización judicial.⁶²

Com pot apreciar-se, malgrat tractar-se d'una informació nova, *El País* torna a contextualitzar aquesta informació recordant l'origen del Cas Pretòria.

Les 14 notícies d'entre el 13 de gener i el 15 de març tornen a posar la seva atenció en l'empresa Gramepark, explicant el seu funcionament i com obtenia beneficis a canvi d'adjudicacions fraudulentos. També es fa seguiment de la política municipal, amb una notícia sobre els pressupostos paralitzats de Santa Coloma i el descontent del consistori per la publicació d'un informe que eleva a 35 milions el valor gastat en projectes irregulars.

Fins el mes de maig continuen les informacions, essent-ne destacables tres, dues d'elles referents a la interventora de l'ajuntament i una a Gramepark:

¿Quién coño se cree que es esta puta interventora?⁶³

Santa Coloma desvió 1,3 millones de la UE a través de la constructora municipal

El Ayuntamiento pasó esa cantidad a Gramepark aprovechando la baja por maternidad de la interventora, que se negaba a traspasar los fondos⁶⁴

La interventora de Santa Coloma fue destituida tras colaborar con Garzón⁶⁵

Malgrat el primer titular, discutible, les tres notícies es relacionen amb altres informacions publicades amb anterioritat, recordant el desenvolupament de la investigació i la trajectòria de Gramepark. Aquest tipus d'informacions són continuades i regulars, oferint un seguiment informatiu adequat. Respecte a política municipal, entre d'altres informacions, el dia 29 de maig s'hi pot trobar la

⁶² https://elpais.com/diario/2009/12/24/catalunya/1261620440_850215.html

⁶³ https://elpais.com/diario/2010/05/27/catalunya/1274922442_850215.html

⁶⁴ https://elpais.com/diario/2010/05/27/catalunya/1274922443_850215.html

⁶⁵ https://elpais.com/diario/2010/05/28/catalunya/1275008843_850215.html

reestructuració de dues persones pertanyents a l'ajuntament i imputades pel Cas Pretòria, una de les poques informacions que es pot trobar al web municipal.

El juny del 2010 també apareixen les informacions referides al cessament d'Albert Gadea, una de les poques persones que es van oposar a Bartomeu Muñoz, segons les fonts judicials citades per *El País*. Respecte als altres dos expedientats, també s'informa de l'expedient que se'ls hi obre el 23 de juny. Això es pot trobar entre altres notícies sobre la dimissió de l'alcalde de Montcada, esquitxat pel Cas Pretòria i noves informacions sobre *Luigi* i la UE Horta.

El 5 de juliol apareix una nova notícia, en la qual es torna a fer un repàs del cas i, sobretot, de la llista d'empreses i persones implicades:

La Guardia Civil aumenta la lista de implicados en el 'caso Pretoria'

La investigación vincula a la trama al secretario de Santa Coloma, a dos responsables de Gramepark y al gerente del Consejo Comarcal del Barcelonès. Santa Coloma iba a recalificar otra vez el proyecto Cubics para favorecer a Prosavi.

La Guardia Civil ha concluido el grueso de las investigaciones del caso Pretoria -la trama de corrupción urbanística que desde Santa Coloma de Gramenet se ha extendido a otros municipios- y el resultado de las pesquisas, un grueso informe de 319 páginas que ya ha sido entregado a la Audiencia Nacional y la Fiscalía Anticorrupción, vincula a nuevos cargos públicos, funcionarios y empresarios a la trama. La investigación abre la puerta a nuevas imputaciones al definir con detalle los supuestos delitos cometidos en varias operaciones urbanísticas en Santa Coloma y las personas que participaron en ellas.⁶⁶

El dies 29 i 30 de juliol s'informa sobre el rebuig dels recursos de les defenses del Cas Pretòria i de l'expulsió de l'Ajuntament de Santa Coloma dels imputats Vela i Falcón. Aquesta última és una de les poques notícies que poden trobar-se al web municipal.

El dia 24 de setembre *El País* publica una notícia en la qual es desgranen els comptes de Gramepark l'any 2009. La notícia és rellevant, ja que utilitza les fonts pròpies de l'empresa i les ofereix al lector.

Entre novembre i maig de 2011 es publiquen un total de 10 notícies, de les quals en destaquem algunes per la seva vinculació al procés judicial i a la política municipal, tenint en compte la proximitat de les eleccions municipals.

Montilla rehúye la corrupción en su mitin de Santa Coloma

⁶⁶ https://elpais.com/diario/2010/07/05/catalunya/1278292039_850215.html

Parlon agradece el apoyo del presidente y asegura que nadie les "ha regalado nada"⁶⁷

La Audiencia Nacional avala las escuchas telefónicas en el 'caso Pretoria'⁶⁸

Los abogados de Luigi, Muñoz, Alavedra y Prenafeta pidieron la nulidad

Los socialistas ganan en Santa Coloma pese al 'caso Pretoria'⁶⁹

A partir d'aquest moment, les informacions s'espaien en el temps, apareixent puntualment a mesura que es descobreixen nous delictes o s'avança en el procés judicial. El dia 18 s'anuncia la proposta del magistrat de jutjar a 11 implicats de Pretòria, explicant al llarg del text, les responsabilitats atribuïdes a tots i cada un d'ells en l'entramat de corrupció. El judici s'obre el dia 18 de març de 2015, amb el següent text:

El juez de la Audiencia Nacional Pablo Ruz ha decretado la apertura de juicio oral para 11 imputados por el caso Pretoria, la red de corrupción política y urbanística destapada en municipios del área metropolitana de Barcelona en el año 2009. En un auto, resolución razonada, emitido este miércoles, el magistrado impone fianzas por valor de 102,6 millones de euros a los procesados, entre ellos los ex altos cargos de CiU Macià Alavedra y Lluís Prenafeta, para quienes el fiscal pide una pena de seis años y diez meses de prisión por tráfico de influencias y blanqueo de capitales.

La fianza más alta, 30,1 millones, se impone al exdiputado autonómico del PSC Luis Andrés García, Luigi, considerado el cerebro de la trama corrupta, y para quien el fiscal reclama penas de ocho años de prisión por tres delitos de tráfico de influencia y blanqueo de capitales. El exalcalde de Santa Coloma de Gramenet, el socialista Bartolomé Muñoz, deberá depositar 5,6 millones.

En el caso Pretoria se investigan, entre otros hechos, tres grandes pelletazos urbanísticos con suelos públicos en Santa Coloma de Gramenet, Badalona y Sant Andreu de Llavaneres (Barcelona). [...].⁷⁰

Amb el seguiment del judici es van publicant noves notícies, que van espaiant-se en el temps fins aproximadament el març de 2017. Els titulars són els següents:

La fiscalía pacta con Alavedra y otros tres acusados por el 'caso Pretoria'⁷¹

El coneguidor del 'caso Pretoria' rechaza que amañara contratos públicos

⁶⁷ https://elpais.com/diario/2010/11/16/catalunya/1289873244_850215.html

⁶⁸ https://elpais.com/diario/2011/01/15/catalunya/1295057246_850215.html

⁶⁹ https://elpais.com/diario/2011/05/24/catalunya/1306199251_850215.html

⁷⁰ https://elpais.com/politica/2015/03/18/actualidad/1426689188_444539.html

⁷¹ https://elpais.com/ccaa/2017/03/13/catalunya/1489391696_729026.html

El exdiputado socialista catalán Luis García, Luigi, asegura que no tuvo información privilegiada⁷²

El exconsejero Alavedra admite la acusación de corrupción urbanística en el 'caso Pretoria'

El exalto cargo de la Generalitat obtuvo comisiones de 3,24 millones de euros⁷³

Prenafeta pacta con la fiscalía y reconoce los delitos del 'caso Pretoria'

El ex alto cargo de Pujol ocultó 14,98 millones de euros procedentes de comisiones públicas y privadas ⁷⁴

També cal mencionar una notícia referent a Jordi Turull, persona d'importància dins CDC i defensor aferrissat dels imputats del seu partit, tal i com veurem amb Xavier Crespo. La notícia del 21 de març diu el següent:

Jordi Turull, encastillado en la defensa de la corrupción

El político ha sido con su estilo agresivo la mejor defensa del PDECat frente a los casos de financiación il·legal

[...] cuando llegó al Parlamento tardó poco en dar muestras de su estilo agresivo y de su disposición a actuar como correa de transmisión entre la actividad parlamentaria y las intimididades inconfesables del partido. Su primera misión relevante fue salir al rescate de Xavier Crespo, alcalde de Lloret de Mar (Girona) y figura emergente de CDC.⁷⁵

Continuant amb el judici, el 2 de juliol de 2018 podem trobar la notícia referent a la sentència de l'Audiència Nacional. En ella s'expliquen les penes imposades, a més de tornar a fer una retrospectiva dels rols desenvolupats pels acusats dins la trama de corrupció.

Condenados los 11 acusados por el 'caso Pretoria' de corrupción urbanística en Barcelona

La Audiencia Nacional impone penas de hasta siete años al exdiputado del PSC Luis Andrés García y casi seis años al exalcalde de Santa Coloma Bartomeu Muñoz

La Audiencia Nacional ha condenado a penas de hasta siete años y un mes de cárcel a los once acusados por la Operación Pretoria, la trama de corrupción urbanística que funcionó durante casi una década en las localidades de Santa Coloma de Gramenet, Sant Andreu de Llavaneres y Badalona, en la zona metropolitana de Barcelona. A lo largo de una resolución de más de 1.300 páginas, los magistrados

⁷² https://elpais.com/politica/2017/03/15/actualidad/1489565998_683387.html

⁷³ https://elpais.com/politica/2017/03/23/actualidad/1490262347_553893.html

⁷⁴ https://elpais.com/politica/2017/04/18/actualidad/1492507714_629757.html

⁷⁵ https://elpais.com/ccaa/2018/03/20/catalunya/1521559015_699964.html

consideran probados los delitos de tráfico de influencias, prevaricación administrativa, cohecho, falsedad documental y blanqueo de capitales. Y sentencian al principal implicado, Luis Andrés García, alias Luigi y exdiputado del PSC, al que definen como el "conseguidor", "facilitador" e "intermediario", y condenan al exalcalde de Santa Coloma, Bartomeu Muñoz, a cinco años y ocho meses de cárcel.⁷⁶

Un cop acabat el judici i dictada la sentència, podem trobar una notícia més: la referent a la mort de Macià Alavedra. En aquest punt acaba el seguiment informatiu del Cas Pretòria en *El País*. Es pot qualificar de correcte el seguiment. En el Cas Pretòria, el diari publica un gran volum d'informació, amb diversitat de fonts, regularitat i profunditat, especialment amb l'esclat del cas. *El País* dona una intencionalitat política a algunes notícies en les quals esmenta amb molta freqüència, en el titular o dins el text, a partits polítics, especialment el PSC i CDC, el govern català o presidents catalans com Jordi Pujol, José Montilla o Artur Mas. Sobre el nomenament de la nova alcaldessa, els titulars són millorables, ja que en un d'ells es defineix a Núria Parlon com una "treintañera". També es destaca la figura de Baltasar Garzón, protagonista de moltes informacions publicades pel diari. Les informacions continuen en el temps, de manera correcta i cenyint-se als estàndards bàsics. El seguiment es vincula especialment a l'evolució judicial, tot i que algunes cops cau en titulars sensacionalistes, com en el cas del titular "¿Quién coño se cree que es esta puta interventora?", un recurs innecessari per atreure lectors que utilitza llenguatge denigrant envers la dona. També es fa seguiment dels resultats de les investigacions, aprofundint en el cas i els delictes relacionats. Tampoc es perd de vista la política municipal, en especial amb la victòria del socialisme en les eleccions, on es recorda el Cas Pretòria en el titular. Amb el judici s'intensifiquen les notícies, repassant l'evolució del cas i informant de les penes aplicades per la justícia.

⁷⁶ https://elpais.com/politica/2018/07/02/actualidad/1530536095_753922.html

1.2.2.2. Sabadell – Cas Mercuri

Alcalde implicat i processat:

Manuel Bustos Garrido (PSC-PSOE). Elegit alcalde de Sabadell en les eleccions de l'any 1999, governant en coalició amb ICV-EV. L'any 2003 revalida l'alcaldia amb majoria absoluta i, tot i així, forma un govern d'unitat amb altres forces polítiques. El 2007 i el 2011 torna a ser escollit alcalde, sense majoria absoluta. El novembre de 2012 esclata el Cas Mercuri i Bustos es veu obligat a dimitir uns mesos després: el 14 de febrer de 2013.

Breu cronologia del cas:

El 27 de novembre de 2012 esclata el Cas Mercuri, un cas de corrupció a Catalunya que arriba a càrrecs públics del PSC, PP, empresaris i alcaldes, essent l'Ajuntament de Sabadell l'epicentre de la trama. El llavors alcalde de la ciutat vallesana, Manuel Bustos, juntament amb altres regidors i empresaris estan imputats per delictes contra l'administració pública (malversació, tràfic d'influències, omissió del deure de perseguir el delicte o delictes contra l'ordenació del territori). La imputació va forçar Manuel Bustos a dimitir el 14 de febrer de 2013 i el 7 de juliol de 2014 anunciava que deixava la política. L'origen cal trobar-lo en una denúncia d'un antic treballador municipal qui l'any 2010 contacta amb la llavors portaveu d'ICV-EUiA de l'Ajuntament i la posa al corrent de les comissions cobrades.

La instrucció judicial ha obert fins a 38 peces, la més destacada, que investiga suborns a canvi d'obres públiques, té com a principal implicat a Jordi Soriano, exregidor del PP i empresari. Les investigacions continuen avui en dia per intentar esclarir el vincles amb l'ajuntament socialista de Manuel Bustos. Altres de les peces investigades consisteixen en la col·locació de militants del PSC en organismes com el Consorci de Residus o el Consell Comarcal. Respecte a Manuel Bustos i Joan Carles Sánchez (successor seu a l'alcaldia fins 2015) continua la investigació sobre si van cobrar comissions irregulars com a representants de l'ajuntament en el Consell d'Administració de la Companyia d'Aigües de Sabadell. També s'investiga la peça 28, relacionada amb el contracte de recollida de residus renovat pels Serveis Medi Ambient SA, essent Manuel Bustos i Xavier Izquierdo, excap de l'Àrea d'Espai Públic, els sospitosos d'haver propiciat la contractació irregular del servei.

El 2015 el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va condemnar a Manuel Bustos i el seu germà Francisco a 16 mesos de presó, a pagar una multa de 60.000 euros i a 4 anys i mig d'inhabilitació per haver col·locat a dit a Carmina Llumà del PSC a l'Ajuntament de Montcada. Fins l'actualitat, aquesta és l'única condemna que s'ha aplicat a Manuel Bustos, tot i que des 2017 s'està avançant en dues peces més. Una, relativa a la retirada de multes a familiars, que implica a l'excap de la Policia Municipal, Josep Miquel Duran, a Xavier Izquierdo i a l'exalcalde Bustos per

prevaricació. I una segona que investiga si l'empresa de recollida de residus de Sabadell va sufragar la campanya electoral del PSC durant les eleccions municipals de 2011.

Altres causes com els presumptes sobresous de la Federació de Municipis de Catalunya, tractes de favor o els vincles de Bustos amb un empresari italià de la televisió han estat arxivades.

Informació i seguiment del cas al web corporatiu municipal:

Al web municipal www.sabadell.cat/ca/ trobem les primeres informacions sobre el cas el 14 i el 19 de desembre de 2012. Des d'aquesta data fins a l'última publicada el 4 de novembre de 2015, s'han publicat 15 notícies d'un total de més de 3.000 consultades.

Les primeres del mes de desembre de 2012 van en la línia de demanar responsabilitat als grups polítics per treballar per la ciutat i el respecte a la presumpció d'innocència, sense que s'esmenti amb claredat el presumpte cas de corrupció. A més, s'afirma que una imputació no és una condemna:

El govern demana a tots els grups municipals responsabilitat per treballar per Sabadell

Tots dos han coincidit a demanar als grups municipals el màxim consens per treballar conjuntament per la ciutat, especialment en un moment en què s'estan discutint pressupostos i ordenances. En aquest sentit, han remarcat la flexibilització de les seves propostes de pressupost i ordenances i s'han mostrat disposats a consensuar els aspectes essencials per tal que la ciutat pugui continuar funcionant amb normalitat el proper 2013.

Joan Carles Sánchez ha explicat que "hem traslladat al conjunt dels grups la necessitat de posar l'interès de la ciutat per davant d'interessos partidistes, polítics o personals. El Govern està governant i portem al ple expedients fonamentals per al funcionament de l'Ajuntament, com els pressupostos i les ordenances". També ha afegit que "creiem que és un greu error posar com a moneda de canvi de la governabilitat de la ciutat aspectes tan importants com les ordenances municipals. La governabilitat de la ciutat afecta un munt de serveis municipals i això és independent de la crítica política".

Davant dels fets dels darrers dies, els responsables municipals han tornat a recordar que en un estat de dret la presumpció d'innocència és fonamental i que cal respectar-la. També han afegit, una vegada més, que no hi ha cap membre de l'Ajuntament imputat per la seva participació en una trama de corrupció urbanística ni de cobrament de comissions. L'alcalde accidental ha afirmat que

“creiem en la presumpció d’innocència i això no és un discurs, sinó un principi que respectem; una imputació no és una condemna”.⁷⁷

El govern de Sabadell torna a demanar responsabilitat als grups de l’oposició i que respectin la presumpció d’innocència, fonament de l’Estat de dret

Davant del posicionament dels grups de l’oposició, el govern de Sabadell torna a recordar la necessitat de respectar un pilar fonamental de l’Estat de dret, la presumpció d’innocència. Cal tenir present que una imputació no és, en cap cas, una condemna i el Govern no pensa condemnar ningú abans d’hora.⁷⁸

L’any 2013 el contingut de les notícies dona un gir i es centra en les accions directament vinculades amb l’alcalde i el seu estat processal. Concretament en una notícia publicada el 9 de gener s’esmenta per primera vegada el Cas Mercuri:

El Ple del mes de gener aprova una moció per reprovar l’alcalde, l’alcalde accidental i els regidors imputats en l’anomenat Cas Mercuri

Per evitar repetir processos administratius es deixen sobre la taula del punt 2 al 15 de l’ordre del dia de la sessió plenària

El Ple del mes de gener va aprovar ahir una proposició de reprovació de l’alcalde, de l’alcalde accidental i dels regidors Joan Manau, Paco Bustos i Ricard Estrada, imputats en l’anomenat Cas Mercuri. La proposta, presentada per CiU, PP, ES, ICV i EUiA es va aprovar per majoria amb els vots favorables dels grups proposants. El PSC hi va votar en contra.⁷⁹

Periòdicament, es va donant compte dels diferents passos efectuats des del Consistori. Així, el 6 de febrer de 2013 trobem aquesta informació:

El Ple de febrer aprova una moció per substituir els càrrecs electes imputats per l’anomenat Cas Mercuri

El Ple Municipal del mes de febrer va aprovar ahir una proposició dels grups municipals de CIU, PP, ES, ICV i EUiA a favor de substituir els càrrecs electes i els de confiança imputats pel Cas Mercuri en les seves responsabilitats públiques. La proposta es va aprovar per majoria amb els vots favorables dels grups proposants. El grup municipal socialista hi va votar en contra.⁸⁰

I el 14 de febrer es publica la declaració literal de dimissió de l’alcalde Manuel Bustos:

⁷⁷ <http://sabadell.cat/ca/noticies-municipals/12679-el-govern-demana-a-tots-els-grups-municipals-responsabilitat-per-treballar-per-sabadell>

⁷⁸ http://www.sabadell.cat/ca/?option=com_content&view=article&id=16960&Itemid=955

⁷⁹ http://www.sabadell.cat/ca/?option=com_content&view=article&id=17224&Itemid=1735

⁸⁰ <http://sabadell.cat/ca/noticies-municipals/18139-el-ple-de-febrer-aprova-una-mocio-per-substituir-els-carrecs-electes-imputats-per-lanomenat-cas-mercuri>

Declaració de renúncia a l'alcaldia de Manuel Bustos

Vull anunciar que he decidit renunciar a l'alcaldia de Sabadell [...].⁸¹

Amb la notícia de la presa de possessió del nou alcalde, Joan Carles Sánchez (PSC-PSOE), el 5 de març de 2013, es posa fi al seguiment informatiu del cas fins a juny de 2015. Amb el nou consistori sortit de les eleccions municipals i el nou alcalde d'ERC-AM, trobem les següents notícies centrades en l'obertura d'expedients a treballadors del consistori imputats en el cas i a la col·laboració amb la Justícia, sense que es publiqui cap informació més referida a l'evolució judicial del cas des de juny de 2015 fins a juny de 2018.

El Govern municipal de Sabadell presenta a la Fiscalia els informes que acrediten que no s'ha donat cap instrucció de destruir documents.

El regidor en funcions d'Espai Públic i Seguretat Ciutadana, Cristian Sánchez, en representació del Govern municipal de Sabadell, ha presentat aquest matí a la Fiscalia de Sabadell els informes que acrediten que no hi ha hagut cap instrucció als treballadors i treballadores municipals per destruir cap tipus de documentació oficial.

“Després de les informacions aparegudes als mitjans de comunicació sobre la destrucció de papers, com a responsable polític vaig demanar informes a cadascun dels caps i responsables del meu departament, que em confirmen que ni han rebut ni han donat cap instrucció per a la destrucció de documentació oficial”, ha dit Cristian Sánchez.⁸²

L'alcalde obre un expedient informatiu al cap de l'assessoria jurídica de l'Ajuntament en relació amb la seva possible implicació en el cas Mercuri

Davant les informacions fetes públiques les darreres hores per la Plataforma Sabadell Lliure de Corrupció sobre l'obertura d'una nova peça separada del Sumari del Cas Mercuri (peça 33) en la qual hi estaria implicat el cap de l'assessoria jurídica de l'Ajuntament de Sabadell, l'alcalde Juli Fernández ha pres les primeres mesures.

⁸³

Una altra notícia es publica el 4 de novembre de 2015:

L'Ajuntament de Sabadell obre expedients informatius a tres treballadors municipals en relació amb la seva imputació en el cas Mercuri.

⁸¹ <http://sabadell.cat/ca/noticies-municipals/18575-declaracio-de-renuncia-a-lalcaldia-de-manuel-bustos>

⁸² <http://www.sabadell.cat/ca/noticies-municipals/40621-el-govern-municipal-de-sabadell-presenta-a-la-fiscalia-els-informes-que-acrediten-que-no-s-ha-donat-cap-instruccio-de-destruir-documentos>

⁸³ <http://sabadell.cat/ca/noticies-municipals/41185-l-alcalde-obre-un-expedient-informatiu-al-cap-de-l-assessoria-juridica-de-l-ajuntament-en-relacio-amb-la-seva-possible-implicacio-en-el-cas-mercuri>

Davant les informacions fetes públiques les darreres hores sobre el Sumari del Cas Mercuri (peça 21), en la qual han estat imputats tres treballadors municipals, l'Ajuntament de Sabadell ha decidit obrir expedients informatius amb l'objectiu d'aclarir si s'ha incorregut en alguna falta administrativa.

Cal recordar que, tal i com era objectiu del nou govern, l'Ajuntament de Sabadell, com a màxim vetllador dels interessos corporatius i de la ciutat, està personat com a acusació particular del cas Mercuri.⁸⁴

A la primera etapa del cas, la web municipal informa dels diferents passos que se segueixen, especialment de la dimissió de l'alcalde i la presa de possessió del seu successor. Però, tal i com hem esmentat amb el cas Pretòria de Santa Coloma de Gramenet, la instrucció del Cas Mercuri ha anat avançant i la premsa ha donat puntual informació judicial mentre que a la web municipal s'ha anat imposant el silenci informatiu en especial des del nou Consistori sortit de les eleccions municipals de 2015, amb l'alcalde d'ERC, Juli Fernández al capdavant de l'Ajuntament de Sabadell. Quan hi han aparegut informacions sempre s'han caracteritzat per la defensa del consistori i la seva tasca en favor de la transparència i col·laborant amb la justícia.

El 2018, coincidint amb l'inici del judici, la web de notícies municipal publica dues notícies que fan referència al Cas Mercuri. La primera té data del 26 de juny de i es titula:

L'Ajuntament de Sabadell actua com a acusació particular al judici del cas Mercuri que ha començat avui

Tot coincidint amb el judici de la peça 30 del cas Mercuri que ha començat avui a l'Audiència de Barcelona, que investiga la presumpta retirada de denúncies de trànsit a l'entorn familiar de l'exalcalde Manuel Bustos l'any 2012, i on l'Ajuntament està personat com a acusació particular, el portaveu del Govern i regidor delegat de Transparència, Joan Berlanga, ha volgut posar de manifest que -el Govern té l'encàrrec de la ciutadania de tancar l'etapa del Mercuri i, per això, actuem com a acusació particular-, i ha afegit que, -treballem per situar Sabadell com a ciutat referent de bones pràctiques i transparència en la gestió pública.-

El Ple municipal del desembre de 2014, va aprovar que l'Ajuntament de Sabadell, com a màxim vetllador dels interessos corporatius i de la ciutat, es personés com a acusació particular en aquestes diligències, considerant que s'han pogut lesionar els interessos de la institució municipal i dels cabals públics, a més de repercutir de manera molt negativa en la imatge de la ciutat.

⁸⁴ <http://web.sabadell.cat/noticies-sub/ajuntament/item/l-ajuntament-de-sabadell-obre-expedients-informatius-a-tres-treballadors-municipals-en-relacio-amb-la-seva-imputacio-en-el-cas-mercuri>

El Consistori va sol·licitar la personació com a acusació particular en les diligències prèvies de 24 peces de la causa del cas Mercuri, de les que ha estat admès en set peces. Amb la personació com a acusació particular, el Govern vol reafirmar la seva voluntat que el municipi estigui lliure de corrupció. Tal i com ja expressa el propi Pla de Mandat, el Govern vol “esclarir tots i cadascun dels fets investigats per tal de defensar els interessos de l’Ajuntament en relació amb el combat de la corrupció.”⁸⁵

Com es pot extreure de la lectura de la notícia, l’ajuntament ressalta el seu paper com a acusació particular i magnifica la seva influència en el procés judicial. L’objectiu implícit de la publicació rau en reafirmar el compromís amb la transparència del consistori, marcant distàncies amb l’anterior govern socialista de Manuel Bustos.

La notícia més recent que podem trobar a la web coincideix amb una informació apareguda a la premsa que apunta que el Grup Vendex, que gestiona els residus de la ciutat, hauria sufragat la campanya electoral del PSC de Sabadell. La notícia en qüestió, apareguda el 13 de setembre de 2018, comença de la següent manera:

El Govern municipal considera que cal posar ordre i fiscalitzar les concessions per assegurar que prima el compliment del servei i no l’interès particular

L’equip de govern considera molt greu que la investigació judicial del Cas Mercuri apunti que diners públics del contracte de residus i neteja viària es destinessin a finançar la campanya electoral d’un partit polític. L’equip de govern de l’Ajuntament de Sabadell lamenta que, a la vista de la interlocutòria, s’evidenciï que diners públics es destinessin a una finalitat partidista. La jutgessa del Jutjat d’Instrucció núm. 1 de Sabadell constata la vinculació entre la concessió del servei de residus i neteja viària a l’empresa SMATSA i activitats de membres del govern de Manuel Bustos, així com actes de la campanya electoral del PSC, que governava en els moments dels fets.⁸⁶

En les línies posteriors, es reitera el compromís de l’ajuntament amb la transparència, ja sigui a través de la col·laboració amb la justícia o amb el seu paper com a acusació popular en el judici.

En conclusió, el silenci informatiu continua i les poques notícies que són publicades no ofereixen una informació regular i contextualitzada del procediment judicial del Cas Mercuri. El cas de Sabadell segueix les mateixes pautes que Santa Coloma de Gramenet. El web municipal inicia les informacions amb la defensa de la integritat del consistori i la presumpció d’innocència, escudant-se en la governabilitat de la ciutat. Amb l’evolució del cas, que evidencia la magnitud de la xarxa de corrupció

⁸⁵ <http://web.sabadell.cat/noticies-sub/ajuntament/item/l-ajuntament-de-sabadell-actua-com-a-acusacio-particular-al-judici-del-cas-mercuri-que-ha-comencat-avui>

⁸⁶ <http://web.sabadell.cat/noticies-smatsa/item/el-govern-municipal-considera-que-cal-posar-ordre-i-fiscalitzar-les-concessions-per-assegurar-que-prima-el-compliment-del-servei-i-no-l-interes-particular>

amb epicentre a Sabadell, les notícies municipals viren cap a la reivindicació de la transparència, amb la reprovació de l'alcalde i altres membres del consistori imputats en el Cas Mercuri. També es publica la declaració de renúncia de l'alcalde Manuel Bustos, si bé cap d'aquestes informacions compta amb criteris periodístics ni es pot qualificar de transparent. Es tracta d'informacions esporàdiques, parcials i marcadament influenciades per criteris polítics. En les següents informacions es manté aquesta línia informativa, mencionant la col·laboració de l'ajuntament amb la justícia i l'apertura de diversos expedients a persones del consistori. Les dues últimes notícies, d'aquest 2018, informen de la participació de l'ajuntament en el procés judicial i la voluntat de l'ajuntament de controlar les concessions, donada una recent investigació entorn l'adjudicació del servei de gestió de residus de la ciutat. El valor informatiu d'aquestes dues peces és escàs, ja que manifesten un marcat caràcter propagandístic. Es reitera el compromís del consistori amb la transparència, mostrant-lo com el primer interessat en un govern transparent. Tot i això, les informacions publicades en la secció notícies són insuficients, tant en quantitat com en qualitat, per poder parlar d'un seguiment continuat, transparent i veraç del Cas Mercuri.

Seguiment informatiu del cas per part de *La Vanguardia* i *El País*:

La Vanguardia – Cas Mercuri

El seguiment informatiu del Cas Mercuri a *La Vanguardia* comença el mateix dia 27 de novembre de 2012, informant sobre l'operació policial i les imputacions de l'alcalde Manuel Bustos. Les notícies publicades diuen el següent:

Los Mossos registran el ayuntamiento de Sabadell en el curso de una investigación por tráfico de influencias

Una comisión judicial encabezada por el fiscal Fernando Bermejo y agentes de los Mossos han entrado en el consistorio socialista para recoger documentación relacionada con un supuesto caso de corrupción.⁸⁷

Imputado el alcalde de Sabadell, Manuel Bustos, por un presunto delito de tráfico de influencias

Entre los 12 detenidos y 26 imputados, está un empresario familiar de Bustos

Bustos proclama su inocencia pero no pone la mano en el fuego por el resto de su equipo

El caso estaría relacionado con irregularidades urbanísticas en el Via Sabadell

⁸⁷ <https://www.lavanguardia.com/politica/20121127/54355881745/registrado-ayuntamiento-sabadell-presunto-traffic-de-influencias.html>

El alcalde socialista de Sabadell, Manuel Bustos , ha sido imputado por el juez que instruye el caso del presunto delito de tráfico de influencias que afecta al ayuntamiento del municipio. Junto al jefe del consistorio, también se ha imputado un empresario familiar de Bustos.

Ya habrían sido 12 los detenidos y 26 los imputados, entre cargos políticos y empresarios de la localidad, entre ellos el exconcejal del PP Jordi Soriano, y un familiar del alcalde Bustos. Efectivos de los Mossos d'Esquadra han registrado 15 domicilios, 41 empresas y sociedades, la casa consistorial, la concejalía de Urbanismo y la de la compañía municipal de aguas Grupo CASSA.

En el caso, instruido por el juzgado número 1 de Sabadell, se investiga una presunta corrupción urbanística y se ha destapado cuando una comisión judicial encabezada por el fiscal Fernando Bermejo y una dotación de los Mossos d'Esquadra han entrado esta mañana sobre las 10:00 horas en el ayuntamiento de Sabadell. Según fuentes de la investigación el caso estaría relacionado con irregularidades urbanísticas en el parque empresarial que acoge el centro comercial Via Sabadell, donde la empresa Ikea construyó finalmente su tienda más grande de Europa, de 40.000 metros cuadrados, cuando en un principio estaba destinada a emplazarse en Sant Cugat.[...] ⁸⁸

La trama de Sabadell exigía a los promotores un 3% del coste de las obras y 120.000 euros para concursar

Anticorrupción asegura que también se exigían 120.000 euros para tener preferencia en el concurso de obra | En total hay 12 detenidos y 26 imputados en el marco de la operación Mercurio que investiga una trama político-empresarial en el ayuntamiento

Según la nota difundida por la Fiscalía Anticorrupción, los miembros de la trama dentro del Ayuntamiento de Sabadell exigían un depósito previo mínimo de 120.000 euros para acceder con ventaja a las adjudicaciones de contratación pública, aunque la cantidad podía variar en función del presupuesto de la construcción a ofertar. Este depósito se destinaba a un fondo perdido que "finalmente se repartía entre los políticos y funcionarios involucrados en los hechos, así como en el pacto implícito y apalabrado de un 3% en dinero negro, una vez acabada la obra, sobre el total del presupuesto final". Los investigadores estudian ahora si ese dinero negro, que terminaba en un despacho de abogados, era colocado en cuentas legales, si se repartía o blanqueaba.

⁸⁸ <https://www.lavanguardia.com/politica/20121127/54355698990/manuel-bustos-imputado-alcalde-sabadell- trafico-de-influencias.html>

La Fiscalía sostiene que ese depósito inicial de 120.000 euros era destinado a un fondo perdido que finalmente se repartía entre los políticos y funcionarios involucrados en los hechos, así como el "pacto implícito y apalabrado de un 3% en dinero negro" -una vez acabada la obra- sobre el total del presupuesto final, terminando ese dinero en un despacho de abogados.

Los delitos en los que han podido incurrir los integrantes de la trama son prevaricación, cohecho, tráfico de influencias, falsificación documental, infidelidad en la custodia de documentos, negociaciones y actividades prohibidas a funcionarios públicos y omisión del deber de impedir delitos o de promover su persecución. [...] ⁸⁹

Manuel Bustos: "No tengo nada que esconder" ⁹⁰

Aquestes informacions i els extractes aquí mostrats, repassen l'actualitat del cas acabat d'esclatar i aporten informació basada en les fonts policials i judicials que estan duent a terme l'operació. El seguiment inicial és òptim, variat i contextualitzat.

Aquest seguiment continua durant els últims dies de novembre i primers de desembre amb noves informacions sobre l'abast de la trama de corrupció i algunes de les mesures judicials com la llibertat provisional dels 12 detinguts o les multes perdonades a familiars de l'alcalde. Alguns dels titulars fan referència a les següents qüestions:

Operación mercurio: El jefe de la policía de Sabadell retiraba multas a familiares de Bustos ⁹¹

La operación Mercurio alcanza los servicios funerarios de Sabadell

El fiscal pide prisión eludible con fianza para dos de los empresarios detenidos

El exconcejal Jordi Soriano está acusado de soborno y denuncia falsa

Los investigadores recelan sobre todo de las concesiones del plan E de Zapatero ⁹²

Bustos declarará el domingo acusado de tráfico de influencias

La Diputación de Barcelona acusa de deslealtad institucional al alcalde de Sabadell ⁹³

Manuel Bustos declara ante el juez por la operación Mercurio

Auguró que la declaración será "larga

⁸⁹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20121127/54355704296/sabadell-trama-exigia-promotores-3-obras.html>

⁹⁰ <https://www.lavanguardia.com/politica/20121127/54355884693/manel-bustos.html>

⁹¹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20121129/54355965627/jefe-policia-sabadell-retiraba-multas-familiares-bustos.html>

⁹² <https://www.lavanguardia.com/politica/20121201/54356008294/operacion-mercurio-servicios-funerarios-sabadell.html>

⁹³ <https://www.lavanguardia.com/politica/20121201/54356008266/bustos-declarara-domingo-trafico-influencias.html>

"El alcalde de Sabadell, que lleva seis horas declarando en el juzgado para declarar ante el juez por la operación Mercurio, negó ante los medios cualquier relación con algún delito: "Vengo a demostrar mi inocencia. No tengo nada que ver con ninguna trama de corrupción"⁹⁴

Los implicados en la operación Mercurio defienden su inocencia ante el juez

La mujer de Bustos, que declarará hoy, afirma que accedió a su cargo en el consistorio de Sabadell por méritos propios y ha defendido al equipo de gobierno⁹⁵

Les informacions segueixen apareixent de manera regular durant el mes de gener i fan referència a altres persones involucrades o investigades. Seria el cas de l'alcaldessa de Montcada i Reixac i el diputat socialista Daniel Fernández, ambdós relacionats amb una contractació il·legal o l'oncle de Manuel Bustos, Melquíades Garrido qui participava en les concessions fraudulentas. Es destaca la següent notícia, de caire judicial:

El juez divide la trama de Sabadell en 31 piezas para "simplificar" la investigación

El alcalde socialista Manuel Bustos, imputado en ocho tramas por malversación y adjudicaciones irregulares

El juez de Sabadell que instruye la supuesta trama de corrupción urbanística con epicentro en el Ayuntamiento de la localidad ha decidido dividir la investigación en 31 piezas separadas con el objetivo de "simplificar" la causa que a día de hoy cuenta ya con más de 13.000 folios y más de 30 imputados.

El titular del Juzgado de Instrucción 1 de Sabadell, Ramón González, lo justifica en un auto de este martes en el que explica que las intervenciones de las llamadas telefónicas han revelado "conductas de apariencia ilícito-penal de lo más variada" dentro de esta 'Operación Mercurio', por lo que tramitarlo de forma conjunta sería poco conveniente.

[...] Bustos, imputado en ocho tramas por malversación y adjudicaciones irregulares

El juez mantiene imputado a Manuel Bustos en ocho piezas separadas de la causa en las que se le investiga por presunta malversación de dinero público y por intervenir en supuestas adjudicaciones irregulares de contratos públicos. El alcalde está siendo investigado en ocho de las 31 piezas, la mayoría por malversar fondos públicos o intervenir en irregulares procesos de adjudicación de obra o servicios públicos, así como por cancelar multas a familiares.⁹⁶

⁹⁴ <https://www.lavanguardia.com/politica/20121202/54356890823/manuel-bustos-declara-juez-operacion-mercurio.html>

⁹⁵ <https://www.lavanguardia.com/politica/20121202/54356032278/implicados-operacion-mercurio-defienden-inocencia-juez.html>

⁹⁶ <https://www.lavanguardia.com/politica/20130123/54363022774/el-juez-divide-la-trama-de-sabadell-en-31-piezas-para.html>

En els dies següents *La Vanguardia* es fa ressò de alguns esdeveniments relacionats amb la política municipal de Sabadell, les quals desemboquen en la dimissió de Manuel Bustos el dia 14 de febrer de 2013 i la successió de Joan Carlos Sánchez. Informacions relacionades amb el nou alcalde es publiquen entre març i abril, inclosa una entrevista en profunditat on s'aborden alguns aspectes del Cas Mercuri.

El setembre del mateix any s'informa sobre la destitució de Carmina Llumà de l'Ajuntament de Montcada, persona a qui se li va concedir una plaça de manera irregular a partir de la intervenció de Manuel Bustos i Daniel Fernández. A partir d'aquest moment les informacions sobre el Cas Mercuri pràcticament desapareixen fins a mitjans de l'any 2014. Les informacions amb les que es reprèn el seguiment fan referència al tancament d'una de les peces del Cas Mercuri. El jutge manté la imputació a Manuel Bustos, Daniel Fernández i María Elena Pérez de Montcada per haver intercedit en la plaça de Carmina Llumà. La notícia, juntament amb una segona peça on es pot trobar l'acte del jutge, diu el següent:

El TSJC mantiene la imputación por tráfico de influencias al dirigente del PSC Daniel Fernández

El magistrado concluye la instrucción de la pieza separada del caso Mercurio, tras la que también imputa al exalcalde de Sabadell Manuel Bustos y a la actual alcaldesa de Montcada, María Elena Pérez

El magistrado del Tribunal Superior de Justicia de Catalunya (TSJC) ha dado por concluida la instrucción de una de las piezas separadas del llamado caso Mercurio, la que hace referencia a un posible caso de contratación irregular de un alto cargo del Ayuntamiento de Montcada i Reixac.

En este caso, el juez Joan Manuel Abril ha decidido mantener las imputaciones al actual diputado y exdirigente del PSC, Daniel Fernández, al exalcalde de Sabadell, Manuel Bustos, y su hermano Francisco Bustos, los tres por un presunto delito de tráfico de influencias, y a la actual alcaldesa de Montcada, María Elena Pérez, a quien se le imputa un supuesto delito de prevaricación.⁹⁷

Una segona notícia del 14 de maig incideix, segons fonts de l'agència *EFE*, en la sol·licitud de penes feta per la Fiscalia.

El seguiment informatiu torna a ser intens a partir del 3 de juliol, moment en què la plataforma *Sabadell Lliure de Corrupció* fa públics presumptes sobresous de la FMC a 44 alcaldes de Catalunya, entre els quals hi ha Manuel Bustos, el qual hauria regalat rellotges de luxe a alts càrrecs de l'entitat. Alguns dels titulars publicats són els següents:

⁹⁷ <https://www.lavanguardia.com/politica/20140411/54405716297/tsjc-mantiene-cargos-trafico-influencias-dirigente-psc-daniel-fernandez.html>

Una plataforma revela los sobresueldos de 44 alcaldes catalanes

La acusación popular en el caso mercurio, Sabadell Lliure de Corrupció, ha detallado los conceptos que llegarían a sumar unos 400.000 euros

La acusación popular en el caso mercurio, la Plataforma Sabadell Lliure de Corrupció, ha hecho público los sobresueldos, en concepto de dietas y desplazamientos, de 44 alcaldes catalanes investigados que forman parte de la Federació de Municipis de Catalunya (FMC), lo que sumaría unos 400.000 euros.[...] ⁹⁸

La Fiscalía pedirá llamar a declarar a los 44 alcaldes por los sobresueldos de la Federació Catalana de Municipis

El Ministerio Fiscal cree que los dirigentes consistoriales investigados cobraban "sueldos disfrazados de dietas" ⁹⁹

Los sobresueldos ponen en jaque a la FMC

El secretario general Adolfo Moreno Sansano ha sido destituido

La FMC analizará la gestión de la presidencia anterior y recalca que eliminó abonos y dietes

Los alcaldes devuelven el dinero cobrado; los de CDC se apartan temporalmente; los de ERC exigen explicaciones e ICV pide el cese del secretario general ¹⁰⁰

El 16 d'octubre La Vanguardia informa de la decisió del TSJC d'enviar a judici a Manuel Bustos, Daniel Fernández i María Elena Pérez i, el 28 de gener del 2015, sobre l'obertura del judici del Cas Mercuri amb el següent titular:

Arranca en Barcelona el juicio por el caso Mercurio

Daniel Fernández, Manuel Bustos, su hermano y María Elena Pérez están acusados de tráfico de influencias y prevaricación por haber designado a dedo una alto cargo del consistorio vallesano

El Tribunal Superior de Justicia de Catalunya (TSJC) acoge desde este miércoles el juicio contra el exsecretario de Organización del PSC y exdiputado en el Parlament Daniel Fernández por tráfico de influencias al presuntamente presionar para una colocación 'a dedo' en el Ayuntamiento de Montcada i Reixac (Barcelona) en mayo de 2012.

⁹⁸ <https://www.lavanguardia.com/economia/20140703/54411543596/una-plataforma-revela-los-sobresueldos-de-44-alcaldes-catalanes.html>

⁹⁹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20140704/54411567436/fiscalia-pedira-llamar-declarar-44-alcaldes-sobresueldos.html>

¹⁰⁰ <https://www.lavanguardia.com/politica/20140704/54411576805/sobresueldos-jaque-fmc.html>

En el juicio, que tiene lugar en la Sala Civil y Penal del TSJC y que parte de una de las piezas investigadas del caso Mercurio, estaban citados como acusados también el exalcalde de Sabadell (Barcelona) Manuel Bustos ; su hermano y el concejal en el mismo ayuntamiento Francisco Bustos y la alcaldesa de Montcada i Reixac (Barcelona), María Elena Pérez.

Los tres primeros son juzgados por presunto tráfico de influencias mientras que Pérez lo es por supuesta prevaricación; fue ella la que presuntamente se dejó presionar por el resto de encausados para que contratase como directora del área territorial del Consistorio a Carmina Llumà, pareja del jefe de la Asesoría Jurídica del Ayuntamiento de Sabadell.[...] ¹⁰¹

Aquesta peça informativa apareix juntament amb d'altres que recullen les diferents declaracions dels acusats, els quals coincideixen en negar la contractació irregular de Carmina Llumà. Aquesta continuïtat, amb multiplicitat de protagonistes, resulta adequat per al seguiment dels fets.

Tornant al cas dels sobresous de la FMC, La Vanguardia informa, el dia 16 de març, de l'arxivament de la causa, degut a que el jutge considera privada a l'entitat. El 8 juny, arran de la compareixença en una comissió parlamentària dels principals acusats del Cas Mercuri, es reprenen les informacions. Els titulars són els següents:

Manuel Bustos insinúa una campaña del 'establishment' en su contra por sus orígenes

El exalcalde de Sabadell lamenta que haya sido atacado por "no haber nacido en Catalunya" ¹⁰²

Francisco Bustos vindica "el estilo" con el que su hermano gobernó Sabadell

La comisión del fraude fiscal que tiene lugar en el Parlament aborda este lunes el caso Mercurio¹⁰³

Daniel Fernández niega haber presionado en Montcada para contratar un alto cargo

El exsecretario de Organización del PSC asegura que fue la alcaldesa quien le pidió ayuda para buscar un experto en urbanismo¹⁰⁴

En els mesos de octubre i novembre de 2015 es publiquen algunes informacions més, la primera de les quals anuncia la intenció de l'Ajuntament de Sabadell de presentar-se com a acusació particular en el judici del Cas Mercuri. La del mes de

¹⁰¹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150128/54424055253/arranca-barcelona-juicio-caso-mercurio.html>

¹⁰² <https://www.lavanguardia.com/politica/20150608/54432148345/manuel-bustos-campana-establishment.html>

¹⁰³ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150608/54432685602/francisco-bustos-hermano-sabadell.html>

¹⁰⁴ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150608/54432155522/daniel-fernandez-niega-presionado-montcada-contratar-alto-cargo.html>

novembre consisteix en un petit repàs del passat i el present del cas, fent balanç dels tres anys transcorreguts i l'únic judici celebrat, malgrat l'existència de 33 peces.

Tres años del caso Mercurio: 33 piezas y sólo un juicio celebrado

El proceso judicial cuenta con ocho causas sobreesridas y dos archivadas | En 2016 podrían llegar más juicios

El tractament informatiu és idoni, ja que es repassa de manera detallada el cas, els delictes comesos, el judici celebrat, les peces més importants i el futur més immediat del Cas Mercuri.

Les informacions del Cas Mercuri a *La Vanguardia* s'intensifiquen entre finals de maig de 2016 i els mesos d'estiu. La primera informació relativa a la nova ronda de declaracions de l'exalcalde es titula de la següent manera:

Bustos volverá a declarar al estar implicado en dos piezas más del caso Mercurio

Será el próximo día 24 en el Juzgado de Terrassa por una de las ramificaciones de la pieza 25 y en Sabadell el 10 de junio por la pieza 31

El alcalde de Cornellà y vicepresidente del Área Metropolitana de Barcelona (AMB), Antoni Balmon, está citado a declarar en calidad de testigo para el próximo 9 de junio en Sabadell¹⁰⁵

Altres informacions dels mateixos dies posen atenció en les declaracions de Manuel Bustos, la sol·licitud de penes de *Sabadell Lliure de Corrupció* o les declaracions d'Antoni Balmón. Les notícies continuen a partir del 25 de juliol, després de que Manuel Bustos declarés en el jutjat de Terrassa per una peça vinculada al Cas Mercuri. Informacions dels dies següents notifiquen la decisió del jutge de suspendre l'entrada a presó dels germans Bustos i també revelen, a partir d'una nova peça del Cas Mercuri, de presumptes dietes irregulars d'Aigües de Sabadell cobrades pels germans.

Una important quantitat d'informacions són publicades entre setembre i desembre de l'any 2016. Aquestes notícies, principalment d'informació judicial, revelen novetats en algunes peces de la instrucció judicial. Els seus titulars són els següents:

Abren una nueva pieza del caso Mercurio e investigan a un tío del exalcalde de Sabadell

Se le acusa, junto a otras dos personas, de un posible delito de falsificación documental y posterior estafa¹⁰⁶

¹⁰⁵ <https://www.lavanguardia.com/local/sabadell/20160520/401924588335/bustos-declarar-implicados-dos-piezas.html>

¹⁰⁶ <https://www.lavanguardia.com/local/sabadell/20160919/41422346694/abren-nueva-pieza-caso-mercurio-e-investigacion-a-un-tio-del-exalcalde-sabadell.html>

Manuel Bustos asegura no haber cobrado ilegalmente de compañía aguas Sabadell¹⁰⁷

El Fiscal pide cuatro años de cárcel para el exalcalde de Sabadell por anular multas de familiares

Le acusa de dos delitos de tráfico de influencias, por los que también le pide 800 euros de multa

La Fiscalía pide cuatro años de cárcel y doce de inhabilitación para el exalcalde de Sabadell (Barcelona), Manuel Bustos (PSC), por ordenar presuntamente que la Policía Local retirara sendas multas de tráfico que había impuesto a su esposa y a sus hijos en 2012, cuando gobernaba el municipio.

En su escrito de calificación, al que ha tenido acceso Efe, la Fiscalía Anticorrupción pide además una condena de seis años y medio de cárcel para un exintendente de la Policía Local de Sabadell que supuestamente llevó a cabo las gestiones para retirar las multas a los familiares de Bustos y una multa de 1.800 euros al excoordinador de Espacio Público del Ayuntamiento del municipio.[...] ¹⁰⁸

Aquestes informacions, sorgides arran de les novetats en el procés judicial, continuen amb el seguiment regular de l'actualitat del Cas Mercuri durant l'any 2016. El gener 27 de gener de 2017 s'informa, a través de l'agència *EFE*, de l'apertura de judici oral als implicats en el tràfic d'influències que suposa la retirada de multes.

La jueza del caso Mercurio dicta la apertura de juicio oral por la retirada de multas. Estarían involucrados el exalcalde de Sabadell Manuel Bustos, el ex jefe de la Policía Municipal Josep Miquel Duran, y el ex director de Espacio Público Xavier Izquierdo.

La jueza que instruye el sumario del caso Mercurio de presunta corrupción y tráfico de influencias, Beatriz Faura, ha emitido la resolución judicial en la que dicta la apertura de juicio oral de la pieza número 30.

Se trata de la investigación de la retirada de unas multas en la que estarían involucrados el exalcalde de Sabadell Manuel Bustos, así como el ex jefe de la Policía Municipal Josep Miquel Duran, y el ex director de Espacio Público Xavier Izquierdo.

Según informa la Plataforma Sabadell Lliure de Corrupció en un comunicado, Faura atribuye a Bustos dos delitos de tráfico de influencias cometidos por una autoridad

¹⁰⁷ <https://www.lavanguardia.com/politica/20161027/411373677852/manuel-bustos-asegura-no-haber-cobrado-ilegalmente-de-compania-aguas-sabadell.html>

¹⁰⁸ <https://www.lavanguardia.com/local/sabadell/20161230/412998478158/fiscal-pide-4-anos-para-exalcalde-de-sabadell-por-anular-multas-de-familiares.html>

en concepto de autor material y un delito de prevaricación en concepto de inductor.¹⁰⁹

Algunes notícies més són publicades l'any 2017, en especial en els mesos de febrer i març i de setembre i novembre. Les d'inicis d'any fan referència a la implicació de Bustos en l'escàndol de la FMC i a escorcolls a la seu del PSC a Barcelona per investigar possibles finançaments irregulars durant la campanya electoral del PSC de Sabadell l'any 2011. Les altres informacions, situades a finals d'any anuncien el judici a Manuel Bustos per la retirada de multes a familiars i amics. Dues d'aquestes notícies, del 18 de setembre i el 28 de novembre, respectivament, diuen el següent:

Manuel Bustos será juzgado por retirar multas a sus familiares

El fiscal pide para el exalcalde de Sabadell 2 años de prisión, 400 euros de multa y 6 años de inhabilitación especial por los delitos de tráfico de influencias¹¹⁰

Bustos podría entrar en la cárcel por la presunta retirada de multas a familiares

La acusación popular dice que esta parte de la trama es la que cuenta con más "material probatorio"

El abogado de la acusación popular del 'caso Mercurio', Raul García Barroso, considera "nada descartable" que el juez pueda decretar el ingreso en prisión de Manuel Bustos si el juicio por la retirada de multas de tráfico a familiares previsto para la próxima primavera termina con una condena. Barroso asegura que esta pieza de la trama es una de las que cuentan con más "material probatorio" para demostrar que "presuntamente existió una actuación irregular por parte de los acusados".

Coincidiendo con los cinco años del estallido del 'caso Mercurio', Raul García Barroso, abogado de la Plataforma Sabadell Lliure de Corrupció, que ejerce de acusación popular en la causa, recordó que el próximo 17 de abril arrancará el segundo juicio que se lleva a cabo en el marco de esta trama. "Será el primer juicio específicamente de Sabadell y corresponde a la pieza 30, la de la presunta retirada de multas a familiares", comentó el abogado que ha asegurado que "cuenta con suficiente material probatorio para que se produzca una sentencia condenatoria".

En este sentido ha considerado que esta es una de las piezas donde más claramente se puede ver que "presuntamente existía una actuación irregular por parte de los acusados".¹¹¹

¹⁰⁹ <https://www.lavanguardia.com/local/sabadell/20170127/413752036292/jueza-dicta-apertura-juicio-oral-por-retirada-multas-caso-mercurio.html>

¹¹⁰ <https://www.lavanguardia.com/local/sabadell/20170918/431387990321/exalcalde-bustos-juzgado-retirar-multas-familiares.html>

¹¹¹ <https://www.lavanguardia.com/local/sabadell/20171128/433267744276/bustos-entrar-carcel-presunta-retirada-multas-familiares.html>

Les informacions més recents, especialment freqüents a partir del 26 de juny de 2018, narren el desenvolupament del judici per la retirada de multes, que havia estat posposat mesos abans. Aquestes notícies, en general extenses, detallades i amb una àmplia contextualització del Cas Mercuri i la seva evolució, citen fonts com *Europa Press*, Agència *EFE*, l'ACN o pròpies, i compten amb els següents titulars:

Manuel Bustos defiende que nunca ordenó retirar multas a familiares

El exalcalde de Sabadell ha declarado este martes ante el juez de la Audiencia de Barcelona y ha negado haberse aprovechado de su condición de alcalde¹¹²

De las multas de tráfico al tráfico de influencias: Manuel Bustos, exalcalde de Sabadell, podría ir a prisión

Los delitos de malversación de caudales públicos, falsedad documental y prevaricación administrativa sentarán en el banquillo también a su mano derecha en la Policía Local¹¹³

Exalcalde de Sabadell niega que abusara de cargo para anular multas a familia¹¹⁴

El hijo y la mujer de Bustos defienden que no hubo irregularidades en la gestión de las multas

En el tercer día de juicio en la Audiencia de Barcelona los familiares declaran que las sanciones de aparcamiento eran totalmente injustificadas¹¹⁵

La resta de notícies publicades per *La Vanguardia* aquest 2018 centren la seva atenció en una acta de la jutgessa on s'observen indicis de delictes per part de Manuel Bustos en la contractació de l'empresa Smatsa, encarregada de la gestió de residus de la ciutat.

En aquest punt acaba el seguiment del Cas Mercuri per part de *La Vanguardia*. El seguiment de *La Vanguardia* s'ha de considerar correcte, facilitant la comprensió del cas a través d'un bon nombre d'informacions publicades seguint l'evolució dels fets. Les notícies, especialment vinculades a l'evolució del cas i les desenes de peces separades, aprofundeixen en aspectes diversos del cas. Donada la complexitat del cas, s'ha de ressaltar la gran quantitat d'informacions i els aspectes als que donen cobertura. És especialment rellevant la figura de Manuel Bustos que, degut a la gran quantitat de pràctiques irregulars de les que se l'acusa, apareix en moltes informacions, a vegades utilitzant recursos sensacionalistes. Altres protagonistes,

¹¹² <https://www.lavanguardia.com/local/sabadell/20180626/45419615091/manuel-bustos-defiende-nunca-ordeno-retirar-multas-familiares.html>

¹¹³ <https://www.lavanguardia.com/local/sabadell/20180626/45395262665/manuel-bustos-sabadell-trafico-de-influencias.html>

¹¹⁴ <https://www.lavanguardia.com/politica/20180626/45421406281/exalcalde-de-sabadell-niega-que-abusara-de-cargo-para-anular-multas-a-familia.html>

¹¹⁵ <https://www.lavanguardia.com/local/sabadell/20180628/45464600350/hijo-mujer-bustos-defienden-irregularidades-gestion-multas.html>

alguns no institucionals, com és per exemple el cas de *Sabadell Lliure de Corrupció*, són presents en la cobertura informativa, aportant una major riquesa periodística. És d'esperar que, donada la vigència del Cas Mercuri, *La Vanguardia* continuï informant sobre l'evolució del cas. El nombre aproximat de notícies publicades seria d'un centenar.

El País – Cas Mercuri

La primera notícia publicada pel diari *El País* apareix el dia 27 de novembre de 2012 amb el següent títol i subtítols:

La corrupción golpea al PSC.

Imputados los alcaldes de Sabadell y Montcada en una trama de pago de comisiones.

Los ediles están acusados de exigir 120.000 euros a empresarios para aspirar a concursos.

El 'número dos' del partido telefoneó para que lograra empleo a una persona.

Los dos altos cargos dejan sus puestos en el partido, pero seguirán como diputado y regidor.

Los Mossos han realizado 12 detenciones y 41 registros en empresas y sociedades

Aquests punts indicats en el subtítol són l'element central del cos de la notícia i incideix gairebé al final en la delicada situació política que travessa el PSC:

Bustos sí ha sido imputado formalmente, pero no así Daniel Fernández. El titular del Juzgado de Instrucción número 1 de Sabadell empezará a tomar declaración el próximo sábado al alcalde de Sabadell y al resto de imputados. Respecto a Daniel Fernández, el juzgado deberá decidir si desgaja la parte de las diligencias que le afectan y las envía al Tribunal Supremo, por su condición de aforado, o bien remite al alto tribunal todas las diligencias, lo que parece poco probable. Cuando se produzca ese trámite, el Supremo decidirá si le imputa o le exculpa. Si la decisión se retrasa, quien decidirá sobre su situación judicial será el Tribunal Superior de Justicia de Cataluña.

Las acusaciones de corrupción que pesan sobre los miembros de su ejecutiva suponen un mazazo al discurso de regeneración democrática que propone el líder del socialismo catalán. El mismo Navarro dijo el pasado lunes, al anunciar las primeras actuaciones que haría su partido, que “la profundización democrática, la transparencia y la lucha contra la corrupción” será una de las prioridades de los diputados del PSC.

Fuentes judiciales explicaron que la investigación judicial estaba madura el pasado 19 de octubre para realizar las detenciones y los registros que se produjeron ayer.

Eso hubiera supuesto una bomba de relojería en la campaña electoral, por lo que decidió aplazarse.¹¹⁶

Durant el dia 27, es publiquen tres informacions més, les quals aprofundeixen en el recentment desvelat Cas Mercuri. Sis notícies més apareixen durant el dia 28. Alguns dels titulars van aportant noves informacions sobre el cas amb els següents titulars i subtítols:

Dos alcaldes, tres ediles y un constructor imputados

La trama corrupta de Sabadell cobraba presuntamente comisiones por licencias de obras y locales

El text acaba de la següent manera, recordant els esdeveniments del Cas Pretòria i fent un balanç primerenc del que es sap sobre l'operació policial:

[...] En la puerta, y a pesar de la lluvia fina que caía incesantemente, diversos vecinos de la ciudad se reunieron para celebrar y brindar por la actuación policial. Una imagen que recordó a la que en 2009 se vivió en las puertas del Ayuntamiento de Santa Coloma de Gramenet, cuando detuvieron al socialista Bartomeu Muñoz por el caso Pretoria. Por la tarde, un centenar de vecinos se reunieron a las puertas del Consistorio para pedir la dimisión de su alcalde. Algo que él ya avanzó que no hará bajo la afirmación de: "Soy inocente".

[...] La presunta trama corrupta de Sabadell exigía como "condición sine qua non" un pago de 120.000 euros a quienes quisiesen acceder a adjudicaciones, según la fiscalía.

Ese dinero iba a un fondo perdido que presuntamente se repartían entre políticos y funcionarios involucrados.

Los investigados apalabraban también, supuestamente, el pago del 3% en dinero negro del total del presupuesto.

Los Mossos han detenido a 12 personas y han imputado a otras 26, entre ellas el alcalde de Sabadell, Manel Bustos; la alcaldesa de Montcada, María Elena Pérez, y el secretario de organización del PSC, Daniel Fernández.

Los implicados están acusados de los delitos de tráfico de influencias, falsificación documental, infidelidad en la custodia de documentos, negociaciones y actividades prohibidas a funcionarios públicos y omisión del deber de impedir delitos.¹¹⁷

Les altres dues notícies, menys relacionades amb la investigació, no perden de vista les conseqüències que està vivint el PSC, principal partit polític implicat en la trama.

¹¹⁶ https://elpais.com/ccaa/2012/11/27/catalunya/1354007125_625513.html

¹¹⁷ https://elpais.com/ccaa/2012/11/27/catalunya/1354052482_709593.html

La trama Mercurio de Sabadell da la puntilla al PSC tras el duro revés electoral

El Supremo decidirá si imputa o no al 'número dos' de los socialistas catalanes¹¹⁸

Navarro defiende que los dirigentes del PSC sigan en sus cargos públicos

El líder socialista insiste en la inocencia de Daniel Fernández y Manuel Bustos

"Estar imputado no es estar inculcado o ser culpable", afirma el primer secretario¹¹⁹

Durant els dies immediats, es segueixen publicant noves informacions que tracten diferents aspectes del cas. En un parell de notícies es mencionen les sol·licituds de dimissió per part del PP i ICV, mentre que en dues altres s'analitza el paper de Daniel Fernández en l'adjudicació d'una plaça pública a l'Ajuntament de Montcada. Ambdues peces posen en relleu les irregularitats comeses, citant fonts judicials i d'una regidora de Ciutadans, Carmen Romero. També es cita a la Fiscalia en una informació centrada en aspectes personals de Manuel Bustos, amb el següent títol i subtítol:

Los empresarios llaman a Bustos 'El Capo'

Imputado un exconcejal socialista de Urbanismo de Sant Andreu de Llavaneres que también estuvo implicado en el 'caso Pretoria'¹²⁰

El dia 30 *El País* publica una entrevista a Melquíades Garrido, tiet de l'alcalde de Sabadell, amb el següent titular:

"Pueden haberme pillado hablando de señoras, pero no de comisiones"

Melquíades Garrido, constructor y tío de Manuel Bustos, niega su participación en presunta trama corrupta y exculpa a su sobrino¹²¹

Les informacions respecte a l'operació Mercuri es van succeint ininterrompudament en els dies següents, fins el dia 8 de desembre. Aquestes informacions fan referència a la investigació per part del jutge de comissions en obres públiques i a possibles vincles amb la Diputació. Respecte a Manuel Bustos, s'informa que sabia des de feia mesos que estava essent investigat, les seves declaracions de tranquil·litat després d'haver declarat davant el jutge i com el fiscal li atribueix fins a 10 pràctiques irregulars. També es publica una notícia sobre la compareixença de Melquíades Garrido.

El 4 i 5 de novembre s'informa del cessament temporal de l'alcalde Bustos amb els dos titulars i subtítols següents:

¹¹⁸ https://elpais.com/politica/2012/11/27/actualidad/1354049165_435708.html

¹¹⁹ https://elpais.com/ccaa/2012/11/28/catalunya/1354095287_615772.html

¹²⁰ https://elpais.com/ccaa/2012/11/28/catalunya/1354131598_816560.html

¹²¹ https://elpais.com/ccaa/2012/11/29/catalunya/1354222298_156351.html

El alcalde de Sabadell, imputado en una red de corrupción, deja el cargo

Manel Bustos nombra un alcalde accidental durante "unos días"

El socialista está imputado por tráfico de influencias en una causa de corrupción urbanística¹²²

El alcalde de Sabadell cesa de forma temporal a causa de la trama corrupta

Bustos descalifica al líder del PSC, Pere Navarro, en los pinchazos telefónicos¹²³

La notícia es fa ressò del ple municipal en el qual s'oficialitza la renúncia i posa al lector en antecedents sobre les acusacions que pesen sobre Manuel Bustos i la resta d'implicats en el Cas Mercuri, fent referència directa mitjançant enllaços a notícies anteriorment publicades per la periodista.

La resta de notícies publicades durant el mes de desembre es centren en la política municipal i informen de com l'oposició demana de manera urgent la dimissió dels imputats en el Cas Mercuri. Com que aquesta demanda no és atesa, el govern del PSC entra en bloqueig al no comptar amb els vots de la resta de partits polítics per aprovar els pressupostos.

Un cop passat Nadal, les informacions sobre política municipal segueixen apareixent, informant de la reprovació del govern municipal a Bustos, una de les poques informacions aparegudes al web de notícies de l'ajuntament. Finalment, el dia 24 de gener de 2013 es fa oficial la imputació de Bustos, notícia publicada amb el següent text:

El juez imputa a Bustos por malversación en nueve tramas del 'caso Mercurio'

La Operación Mercurio se ha dividido en 31 piezas

El alcalde de Sabadell, el socialista Manuel Bustos, puede estar implicado en nueve tramas diferentes que forman parte de la macroinvestigación bautizada como Operación Mercurio de corrupción urbanística y tráfico de influencias. Así lo considera el juez instructor, Ramón González, que se ha visto forzado a dividir el sumario —que ya cuenta con 13.000 folios y 30 imputados— en 31 piezas separadas para "agilizar" la investigación.

Para poder analizar todos los nuevos apartados que van apareciendo y evitar que ninguna conducta irregular "se diluya" y quede "impune", el juez ha creado 31 líneas de investigación. De estas, nueve implican a Bustos. Se trata de pesquisas que forman parte del bloque que afecta a políticos y que todavía se encuentran bajo

¹²² https://elpais.com/ccaa/2012/12/04/catalunya/1354620812_379076.html

¹²³ https://elpais.com/politica/2012/12/04/actualidad/1354650009_809443.html

secreto de sumario. Solo se ha levantado la parte del proceso que afecta a los empresarios.

El juez señala al alcalde sabadellense, a su hermano Paco Bustos y a la alcaldesa de Montcada i Reixac, María Elena Pérez, por un presunto tráfico de influencias por amañar un concurso público en Montcada y otorgar una plaza a Carmina Llumà, esposa de un alto cargo del Ayuntamiento de Sabadell.

Sobre la adjudicación de obras, Bustos también habría intercedido para adjudicar la construcción de una nave de la empresa Audi en el polígono Sabadell Parc Empresarial a su tío, Melquíades Garrido, que, a su vez, es el presidente del Gremio de Constructores de Sabadell. Garrido está implicado en cinco causas relacionadas con la falsedad documental, estafa y concesión irregular de subvenciones. El juez tampoco ve clara la adjudicación del servicio de recogida y tratamiento de basuras al grupo Smatsa-Vendex, el concurso más cuantioso de la ciudad, con un importe de 18,5 millones.[...] ¹²⁴

Aquesta notícia, que desgrana de manera molt detallada les diferents acusacions als imputats, conclou amb una "fe de erratas" que indica que Bustos no està imputat per suborn.

Durant el mes de febrer, s'informa del retorn de Bustos a l'alcaldia i, el dia 14, de la seva dimissió arran del Cas Mercuri. El 5 de març també apareix la notícia del nomenament de Joan Carles Sànchez com a nou alcalde de Sabadell. S'informa d'una segona declaració de Bustos davant el jutge i, per primer cop, es menciona una investigació entorn a la Federació de Municipis de Catalunya i el pagament de dinars i regals:

El juez investiga si Bustos cargó comidas, regalos y fiestas a la FMC

El fiscal acusa al exedil de pagar con fondos públicos 20 ágapes ¹²⁵

Les tres següents notícies, datades dels dies 18 i 21 de març, tornen a tractar sobre la col·locació a dit de Carmina Llumà dins l'Ajuntament de Montcada. Les informacions van succeint-se entre maig del 2013 i 2014, posant en relleu les irregularitats comeses a Montcada i donant a conèixer la dimissió de la regidora de Sabadell, Montserrat Capdevila i la recol·locació de dos regidors del PSC en l'Àrea Metropolitana. A l'abril i el maig del 2014 s'informa de la imputació de Montserrat Capdevila i de la sol·licitud de dos anys de presó per a Daniel Fernández.

¹²⁴ https://elpais.com/ccaa/2013/01/23/catalunya/1358973685_876599.html

¹²⁵ https://elpais.com/ccaa/2013/03/09/catalunya/1362858073_178304.html

El juny del 2014 torna a aparèixer informació relacionada amb les sobresous de la FMC, essent la informació protagonista fins setembre amb cinc notícies. Les dues primeres, dels dies 27 de juny i 3 de juliol, diuen el següent:

La juez investiga si la FMC pagó sueldos encubiertos a más de 40 alcaldes

La Fiscalía sospecha que cobraron dietas por reuniones a las que no asistieron¹²⁶

La FMC pagó 300.000 euros en dietas a 44 alcaldes en dos años

La juez del 'caso Mercurio' investiga si estos pagos eran sobresueldos irregulares

La investigación es una de las numerosas patas que forman el macrocaso Mercurio: una treintena de piezas y unos 20.000 folios, que van a más según avanza el caso. Durante las escuchas telefónicas realizadas en 2011 y 2012 sobre la adjudicación de obras en la ciudad vallesana, los agentes interceptaron una conversación a Manuel Bustos, sobre cómo se concedían estos pagos. El político socialista maniobró para ocultar las retribuciones de los cargos de la FMC —todos alcaldes— a raíz de un reportaje de este diario.¹²⁷

Aquestes dues informacions es basen en dades de la investigació dels Mossos d'Esquadra i en un document fet públic per Plataforma Sabadell Lliure de Corrupció, acusació popular de la ciutat.

El dia 7 s'informa de la dimissió de Bustos i el dia 16 es torna a fer esment de la Plataforma Sabadell Lliure de Corrupció, qui demana la imputació dels edils implicats. Les tres notícies d'entre juliol i setembre compten amb els següents titulars:

La Federación niega "mala praxis" durante la era Bustos¹²⁸

Anticorrupción indaga si la FMC pagó sobresueldos a alcaldes¹²⁹

Los alcaldes de la FMC culpan a Bustos de los pagos irregulares¹³⁰

Més enllà d'altres notícies publicades, *El País* també dona compte de la dimissió de Daniel Fernández com a diputat el dia 21 de gener de 2015 després de ser-li rebutjada la petició per mantenir-se en actiu i com a aforat. El dia 28 s'informa del judici, mentre que la notícia del dia 30 diu el següent:

El juicio contra Dani Fernández y Manuel Bustos, visto para sentencia

El fiscal pide dos años de prisión para los políticos socialistas por el enchufe de un excargo del tripartito

¹²⁶ https://elpais.com/ccaa/2014/06/27/catalunya/1403886444_209008.html

¹²⁷ https://elpais.com/ccaa/2014/07/03/catalunya/1404406435_352087.html

¹²⁸ https://elpais.com/ccaa/2014/07/24/catalunya/1406199328_972783.html

¹²⁹ https://elpais.com/ccaa/2014/07/24/catalunya/1406215069_152337.html

¹³⁰ https://elpais.com/ccaa/2014/09/02/catalunya/1409683982_175125.html

La primera pieza del macrocaso Mercurio, de corrupción organizada en el Ayuntamiento de Sabadell (formada por una treintena de piezas) ha quedado vista para sentencia este viernes. Después de dos días de juicio, el juez deberá pronunciarse ahora sobre el grado de influencia que ejercieron Dani Fernández, exsecretario de organización del PSC, Manuel Bustos, exalcalde de Sabadell, y su hermano Francisco, responsable del partido en el Vallès Occidental sur en la contratación de Carmina Llumà, ex alto cargo del gobierno tripartito. El fiscal pide dos años de cárcel y seis de inhabilitación para Fernández y los Bustos, a los que acusa de tráfico de influencias por presionar a la alcaldesa de Montcada, María Elena Pérez, (que se enfrenta a dos años de cárcel y ocho de inhabilitación por tráfico de influencias y prevaricación) para que contratara a Llumà. La defensa pide la absolución porque niega la existencia de presiones.

Los hechos se remontan a 2012 cuando Carmina Llumà ganó la plaza como directora del Área de Territorio en el Ayuntamiento de Montcada a pesar de que durante el proceso de selección los técnicos de recursos humanos emitieron un informe donde la calificaban como “no apta”. Las conversaciones telefónicas intervenidas a raíz del caso Mercurio revelaron el interés de Dani Fernández y los hermanos Bustos porque Llumà obtuviera la plaza y cómo se mueven para “presionar” a la alcaldesa.¹³¹

La notícia és una peça informativa completa que explica l'actualitat del cas a partir de la referència a tot el procés anterior i incorpora una gran varietat de fonts que permeten una fàcil contextualització de la informació.

Entre febrer i juny de 2015, es publiquen un total de 17 notícies al respecte, informant de novetats entorn a la figura de Bustos, Daniel Fernández i noves imputacions. Cal destacar la sentència de 16 mesos de presó per tràfic d'influències a Manuel Bustos i Daniel Fernández amb el titular:

El TSJC asesta un duro golpe al PSC a dos meses para las municipales¹³²

L'octubre es publica una notícia sobre com l'Ajuntament de Sabadell es persona com a acusació particular, el desembre i el febrer, a cavall entre 2015 i 2016, es publiquen dues notícies sobre la imputació de Jaume Collboni i Pere Navarro del PSC i, el 25 de febrer, es publica la confirmació de la sentència abans mencionada per part del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. A partir d'aquest moment, el nombre d'informacions publicades decau sensiblement, amb 18 notícies entre octubre de 2015 i setembre de 2018.

¹³¹ https://elpais.com/ccaa/2015/01/30/catalunya/1422631641_926449.html

¹³² https://elpais.com/ccaa/2015/03/30/catalunya/1427712900_377761.html

Algunes de les informacions més destacables fan referència a la suspensió de l'ingrés a presó de Bustos, a la continuïtat de set processos més contra ell, a la sol·licitud de quatre anys de presó per haver retirat multes a coneguts i a com la causa contra Collboni i Navarro és arxivada el 18 de maig del 2017. Una d'elles, del 26 de juny de 2018, fa referència al judici per la retirada de multes, amb el següent titular:

Bustos niega presiones para retirar multas de tráfico a familiares

El exalcalde de Sabadell admite en el juicio que fue "imprudente" en sus conversaciones telefónicas¹³³

La última informació publicada té com a titular:

Una empresa de basuras sufragó un acto electoral del PSC en Sabadell¹³⁴

Tot plegat demostra que el Cas Mercuri encara li queda molt recorregut judicial, degut a la gran quantitat de causes obertes. Respecte a *El País*, es poden comptabilitzar 126 notícies sobre el Cas Mercuri. En el seguiment del Cas Mercuri, *El País* també realitza una tasca destacable, publicant gran quantitat d'informacions ben construïdes, actualitzades en el temps i que combinen diferents fonts d'informació, especialment judicials. La quantitat de protagonistes i escenaris és elevada, de manera que la informació es pot interrelacionar sense perdre de vista el conjunt del cas. També incorpora protagonistes no vinculats a les institucions, mencionant amb freqüència a *Sabadell Lliure de Corrupció*, entitat protagonista en el cas de les dietes de la FMC. D'altra banda, també posa molta atenció en el PSC i les repercussions a les quals s'enfronta arran de la seva vinculació al Cas Mercuri, tot i caure en algunes informacions sensacionalistes a l'hora de parlar de Manuel Bustos o el seu cercle de confiança dins la xarxa de corrupció.

1.2.2.3. Lloret de Mar – “L'Informe Crespo” i Cas Clotilde

Alcalde implicat i processat: Xavier Crespo i Llobet (CiU) és escollit alcalde en les eleccions del 2003, aconseguint nou regidors de 21. En les eleccions de 2007 la seva llista va tornar a ser la més votada, aconseguint 11 regidors i esgotant la legislatura, que acabava el 2011. El va substituir Romà Codina, que seria escollit nou alcalde. Paral·lelament a la seva labor com a alcalde, va ser escollit com a diputat per Girona de CiU a les eleccions de 2006, essent reelegit en les convocatòries electorals de 2010 i 2012. Va presentar la seva dimissió el maig del 2015, quatre mesos abans de les següents eleccions al Parlament de Catalunya. Anteriorment a la seva carrera política, va exercir de metge i director (2000-2003) de Centres Mèdics Selva Maresme, a més de ser president del Club Hoquei Lloret entre 1999 i 2003.

¹³³ https://elpais.com/ccaa/2018/06/26/catalunya/1530024045_111796.html

¹³⁴ https://elpais.com/ccaa/2018/09/12/catalunya/1536772333_203542.html

Breu cronologia del cas:

La carrera política de Xavier Crespo està marcada per dues implicacions en casos de corrupció, una vinculada a la salut i una a la gestió de l'ajuntament. L'origen del primer cas es troba en un informe de la Sindicatura de Comptes del 2006 que investigava la gestió de Centres Mèdics Selva Maresme durant el període 2000 – 2005. Aquesta filial de la Corporació de Salut del Maresme i La Selva va estar dirigida per Xavier Crespo entre els anys 2000 i 2003 i l'informe va evidenciar pèrdues de 2,4 milions d'euros en ingressos i 277.000 en patrimoni, a més de l'ús irregular d'1,3 milions de fons públics, malgrat que l'empresa va declarar 8,84 milions d'ingressos entre 2000 i 2005. Aquestes pèrdues injustificades s'expliquen per nombrosos pagaments irregulars a membres de la CMSM, dietes, pagues extres i complements salarials no justificats. Xavier Crespo i la seva esposa, Guadalupe Oliva van rebre 209.000 euros de la corporació seguint aquest procediment, juntament amb altres metges, gestors i regidors dels ajuntaments de Lloret de Mar, Pineda de Mar i Santa Susanna.

Aquest informe dirigit per Agustí Colom d'Iniciativa per Catalunya va ser avaluat pel Tribunal de Comptes, el qual havia de decidir si l'aprojava i posava en coneixement del Parlament, opció descartada pels síndics de CiU, PSC, ERC i PP després de les enèrgiques pressions de Jordi Turull, qui va posar en qüestió l'informe de la Sindicatura. El Tribunal de Comptes va dictar sentència el 4 d'abril del 2010 informant d'un problema d'incompatibilitat amb el salari de 3.000 euros mensuals que rebia com a alcalde. De la resta de responsabilitats atribuïdes a Xavier Crespo el Tribunal no en va tenir constància, ja que les parts perjudicades (la Corporació de Salut, l'Ajuntament de Lloret i el Departament de Salut de la Generalitat) van declinar demanar responsabilitats, no es van presentar, van sol·licitar que s'arxivés la causa o fins i tot van defensar a l'acusat. Finalment Crespo també va ser absolt de retornar 76.000 euros per la seva dedicació a la medicina mentre era alcalde.

Aquest informe es va fer públic el maig del 2012 per la revista blanenca *Cafè amb Llet* d'Albano Dante Fachín i Marta Sibina, iniciant-se una investigació que acabaria amb una comissió de sanitat al Parlament, la qual va rebutjar fer comparèixer a Xavier Crespo per donar explicacions.

El segon cas de corrupció va esclatar el 25 de gener de 2013 quan *El Confidencial* va publicar una informació que relacionava a Xavier Crespo amb la màfia russa durant el seu període com alcalde de Lloret. Aquesta informació va sorgir el mateix dia en que la Guàrdia Civil realitzava registres i detencions a l'ajuntament de Lloret, en el marc de l'operació Clotilde. El cap de la trama era Andrei Petrov, ciutadà rus propietari de Development Diagnostic Company, empresa que servia per blanquejar uns 56 milions d'euros provinents de les organitzacions Solntsevskaya i Solomonskaya. Mitjançant aquesta empresa es feien inversions en negocis i

immobles del municipi, a més de ser-li adjudicada obres públiques impulsades per Xavier Crespo, el qual rebia compensacions econòmiques a canvi.

Durant els dies posteriors al primer escorcoll van apareixent noves informacions que mostren el tracte de favor de Xavier Crespo i altres càrrecs i treballadors de l'Ajuntament de Lloret, en especial els referents a l'adjudicació de la construcció d'un centre comercial i un hotel, els quals van ser declarats d'utilitat pública per estalviar diners a DDC. També es desvelen regals i viatges a Rússia de Crespo pagats per Petrov. Finalment, el 28 de febrer Xavier Crespo és imputat. Se l'acusa de prevaricació i suborn i el novembre del 2015 és condemnat a 9 anys i mig d'inhabilitació, a pagar una multa de 450.000 euros i a retornar l'import dels regals i els viatges, juntament amb els 133.000 euros que l'ajuntament va deixar d'ingressar per haver afavorit a Petrov. El 2018 se li rebaixa la inhabilitació de 9 a 2 anys i mig.

Informació i seguiment del cas al web corporatiu municipal:

Les informacions sobre els casos de corrupció de Xavier Crespo publicats a <http://www.novaradiollloret.org/> són un exemple de bones pràctiques en comunicació i transparència municipal. S'ha escollit aquest mitjà degut a que es troba vinculat a l'apartat de "notícies" del web de l'ajuntament. En la seva pàgina web *Nova Ràdio Lloret* es defineix com un "Ens Autònom dels Serveis Municipals de Comunicació de Lloret de Mar", quedant vinculat a l'ajuntament.¹³⁵ Aquest model de comunicació facilita que, a diferència dels altres webs analitzats, les informacions sobre corrupció i els processos judicials resultants siguin continuades, amb una àmplia contextualització de la informació i defugint de perspectives partidistes.

Respecte a les irregularitats de Xavier Crespo com a director de Centres Mèdics del Maresme i la Selva durant el període 2000-2003, aquestes no surten a la llum fins la primavera de 2012, quan Crespo ja no exerceix d'alcalde. La primera informació data del 21 de març i es titula "*ERC vol aclarir els comptes de la Corporació de Salut de la Selva i el Maresme*"¹³⁶. La notícia en qüestió informa sobre una demanada d'ERC a la Sindicatura de Comptes per tal que faci un informe sobre les despeses que té la Corporació de Salut de la Selva i el Maresme. Aquesta iniciativa té origen en un vídeo publicat per *Cafè amb Llet*, mitjà local que critica la gestió de la corporació. El 31 de maig es torna a fer esment al cas, assenyalant que el 2003 es va encarregar a la Sindicatura de Comptes investigar Centres Mèdics del Maresme i la Selva, filial de la Corporació. L'informe resultant no va ser publicat, fet que és mencionat a la notícia.¹³⁷ En notícies posteriors *Nova Ràdio Lloret* informa sobre la demanda de Xavier Crespo contra la revista *Cafè amb Llet* i la resposta del mitjà a les acusacions.

¹³⁵ <http://www.novaradiollloret.org/avis-legal/>

¹³⁶ <http://www.novaradiollloret.org/erc-vol-aclarir-els-comptes-de-la-corporacio-de-salut-de-la-selva-i-el-maresme/>

¹³⁷ <http://www.novaradiollloret.org/xavier-crespo-aposta-per-la-transparencia/>

En general aquestes primeres informacions permeten apreciar un seguiment adequat, contextualitzat i rigorós del cas, oferint detalls i donant veu a les diferents parts protagonistes de la peça informativa.

Continuant amb la cobertura del cas, durant el mes de juny apareixen tres informacions més, en les quals s'informa de la voluntat del Tribunal de Comptes d'iniciar la investigació del Cas Crespo. La notícia fa menció de l'informe de la Sindicatura de Comptes del 2006 que informava de regularitats entre el 2000 i el 2005 i va ser descartat. La font és el *Diari de Girona*, el qual afirma que la Fiscalia inicia el procés gràcies a la feina dels mitjans de comunicació¹³⁸.

L'11 de juliol *Nova Ràdio Lloret* publica una notícia sobre la roda de premsa convocada per Xavier Crespo. La peça diu el següent:

Crespo no dimitirà de la política.

L'exalcalde de Lloret de Mar i diputat de CiU al Parlament ho va anunciar ahir en una roda de premsa convocada per ell mateix amb l'objectiu de donar la cara i assegurar, per enèsima vegada, que és innocent i que mai no va cometre cap irregularitat ni es va enriquir de forma fraudulenta a través de la societat Centres Mèdics Selva Maresme, empresa ja desapareguda que gestionava ell mateix i que estava vinculada a la Corporació de Salut del Maresme i la Selva.

Després que la Fiscalia del Tribunal de Comptes hagi anunciat que ha iniciat actuacions per tornar a investigar les suposades irregularitats econòmiques, Crespo assegura que ja s'ha personat a la causa a través de la seva advocada i que ofereix tota la col·laboració i aportarà tota la documentació que li demanin per a la investigació. De fet, ressalta que el Tribunal ja té tota la seva documentació. Insistent en la seva innocència, Crespo creu que no hi ha cap motiu per abandonar la vida política. En aquest sentit, l'exalcalde assegura que és víctima d'una persecució pública. I recorda que aquests fets ja estan jutjats, sentenciats i arxivats fa temps.

L'anomenat "cas Crespo" es remunta a l'any 2003, quan el departament d'intervenció de la Generalitat va demanar a la Sindicatura que investigués la societat Centres Mèdics Selva Maresme S. L. -creada l'any 2000 amb Crespo com a director i gestor durant una època- per veure si hi havia alguna irregularitat en la seva gestió. Segons el convergent, era una mercantil que actuava com a empresa privada, tot i que per motius legals s'ha auditat com si fos una empresa pública.

Sigui com sigui, el projecte d'informe de la Sindicatura es va aturar i es va arxivar, de manera que aquella informació mai no va arribar al Tribunal de Comptes i, per tant, no té consideració "d'informe de fiscalització". El que sí que va enviar la Sindicatura va ser l'acta de petició del departament d'intervenció. Amb aquella informació a la

¹³⁸ <http://www.novaradiollloret.org/sinvestiga-el-cas-crespo/>

mà, Crespo va ser jutjat pel Tribunal de Comptes, que el 2010 va dictar una sentència que li era favorable. El cas estava tancat.

Però fa uns mesos, els mitjans de comunicació el van tornar a treure a la llum, preguntant-se per què la Sindicatura va guardar en un calaix aquell projecte d'informe, on el síndic Agustí Colom assenyalava algunes presumptes irregularitats. Ara, arran de les notícies aparegudes en diaris i ràdios, la Fiscalia del Tribunal de Comptes ha decidit iniciar actuacions per investigar els fets de nou.¹³⁹

Pot apreciar-se aquí la idoneïtat d'aquest tipus d'informacions. *Nova Ràdio Lloret* ofereix una informació contrastada, que ha mantingut la continuïtat i que posa en antecedents al lector sobre els fets dels que s'està informant. En aquest cas, es repassa l'itinerari que va seguir l'informe de la Sindicatura i com Xavier Crespo va ser jutjat per un altre motiu relacionat amb incompatibilitats, ja que l'informe mai va arribar al Tribunal de Comptes.

La cobertura del cas continua durant els següents mesos fins que, el 27 de gener de 2013, es publica una entrevista telefònica a Xavier Crespo, concertada a partir d'una notícia d'*El Confidencial* en la que s'informava que l'exalcalde rebia sobres de l'empresa d'Andrei Petrov i que aquest ho justificava amb factures falses. És el moment en que esclata el Cas Clotilde. Malauradament l'arxiu d'àudio no es troba disponible.¹⁴⁰ L'entrevista és resumida en una altra notícia publicada el mateix dia. S'hi pot llegir el següent:

"Xavier Crespo assegura que tot el que publiquen els diaris respecte la seva relació amb la màfia russa és "totalment fals" i nega haver cobrat diners a través de sobres ni haver comès irregularitats a l'Ajuntament. "Jo mai no he cobrat d'aquesta empresa o màfia o com li vulguin dir ni de cap altra. El meu comportament personal ha estat impecable. I respecte a les meves actuacions i les del consistori de Lloret pel que fa a determinats punts urbanístics, també estic completament tranquil que les coses s'han fet amb transparència, impecables i correctament segons la legalitat", ha dit."

Continua de la següent manera:

"En declaracions a Nova Ràdio Lloret, el convergent ha dit, també, que no pensa deixar l'acta de diputat al Parlament. I és que l'exalcalde té el suport de CiU. El portaveu del grup parlamentari de CiU, Jordi Turull, assegura "fa temps que hi ha algú que malaltissament vol intentar desprestigiar la persona del senyor Xavier Crespo". Turull ha explicat que Crespo s'ha querellat repetides vegades contra aquestes persones. "Els que l'acusaven ho van portar a un jutjat de Blanes i el jutjat de Blanes va dir que no hi havia res. No en van tenir prou i van anar al Tribunal

¹³⁹ <http://www.novaradiollloret.org/crespo-no-dimitira-de-la-politica/>

¹⁴⁰ <http://www.novaradiollloret.org/entrevista-a-lexcalde-de-lloret-i-diputat-al-parlament-xavier-crespo/>

Superior de Justícia de Catalunya i va tornar a donar la raó al senyor Crespo. Per tant, no només és un tema que tenim la confiança en el senyor Xavier Crespo, sinó que és un tema que la justícia ja s'ha posicionat diverses vegades".¹⁴¹

A partir d'aquesta entrevista i a mida que més informacions van apareixent a la premsa, *Nova Ràdio Lloret* també publica un important nombre de notícies entre febrer i març. Les tres primeres, del 28 i 29 de gener i de l'1 de febrer informen de noves detencions i imputacions en el marc del Cas Clotilde. A continuació els titulars i alguns extractes:

Crespo (CiU) assenyala que la detenció de Perarnau és injustificada.

Xavier Crespo defensa la innocència de Joan Lluís Perarnau, president del club hoquei Lloret i un dels imputats en la trama contra la màfia russa.

Sembla que la vinculació amb l'entitat esportiva es feia a través de la principal empresa de Petrov, el presumpte líder de la trama de blanqueig de capitals, detingut divendres passat a Lloret. De moment, l'anomenada Operació Clotilde -que continua oberta- s'ha saldat amb 6 detinguts. Entre elles, Perarnau, que avui declara a l'Audiència Nacional.¹⁴²

Detenen Josep Valls en relació amb l'operació Clotilde.

[...] Valls va ser regidor d'Urbanisme durant l'alcaldia de Xavier Crespo, que des de Catalunya Ràdio ha dit que té plena confiança en el tinent d'alcalde. Ha afegit que entén que li han de demanar explicacions i li han de prendre declaracions com a president del club de futbol de Lloret, que hauria rebut el patrocini de l'empresa de Andrei Petrov, el suposat líder de la trama de blanqueig de diners de la màfia russa. Un altre dels detinguts arran de l'"operació Clotilde" és, precisament, el president del club d'hoquei, Joan Lluís Perarnau, que també hauria rebut l'esponsorització de l'empresa de Petrov.

[...] Amb la de Josep Valls, ja són 8 els detinguts en l'operació a Lloret contra la màfia russa. Després de les declaracions d'aquest dilluns a l'Audiència Nacional, hi ha tres empresonats: Andrei Petrov, el seu cunyat i l'arquitecta Pilar Gimeno.

[...] El presumpte cap de la xarxa, que hauria blanquejat 56 milions d'euros, va assegurar davant del jutge que va patrocinar el club d'hoquei de Lloret quan l'ajuntament li va adjudicar el 35% de la gestió d'un centre comercial a l'antiga plaça de toros. També va declarar que va pagar dos viatges a Moscou a l'aleshores alcalde de Lloret i actual diputat de CiU, Xavier Crespo, i a la seva família.¹⁴³

¹⁴¹ <http://www.novaradiollloret.org/xavier-crespo-esta-tranquil-davant-les-noticies-publicades/>

¹⁴² <http://www.novaradiollloret.org/crespo-ciu-assenyala-que-la-detencio-de-perarnau-es-injustificada/>

¹⁴³ <http://www.novaradiollloret.org/denenen-josep-valls-en-relacio-amb-loperacio-clotilde/>

Cinc imputats més en l'operació Clotilde

Nova jornada d'interrogatoris pel cas Clotilde, de presumpte blanqueig de diners de la màfia russa a Lloret de Mar. Avui declaren davant del jutge cinc imputats més, tres de nacionalitat russa i dos espanyols. Se'ls imputarien delictes de blanqueig de capital i falsedat documental. S'afegeixen a les vuit persones ja imputades en aquesta causa, entre elles el regidor Josep Valls (CiU).

El portaveu del principal grup de l'oposició, Marc Fuertes (MILLOR), ha avançat que avui presentarà un escrit per forçar un ple extraordinari. Vol demanar així explicacions públiques de part de l'alcalde Romà Codina, en relació al cas i que justifiqui per què manté Josep Valls en els seus càrrecs, tot i estar imputat per prevaricació i suborn. Fuertes es pregunta "què passa si després d'aquest temps (quan s'acabi d'investigar), les imputacions a Josep Valls tiren endavant?".

[...] Aquest dijous agents de la Guàrdia Civil vestits de paisà van tornar a l'Ajuntament per buscar documents. Segons fonts municipals, van requerir informació sobre les factures i justificants que demostren que va ser l'ens Lloret Turisme qui va pagar a l'equip de govern els viatges a la Fira de Moscou en el 2009. D'aquesta manera -sempre segons fonts municipals- queda clar que no va ser Andrei Petrov, el suposat cap de la trama, qui va costejar aquests viatges.¹⁴⁴

Aquestes informacions, publicades de manera consecutiva, exemplifiquen el seguiment òptim del cas de corrupció dins l'ajuntament. En els fragments seleccionats es pot apreciar l'actualitat de les informacions judicials i la varietat de fonts. També es pot trobar, el 15 de febrer, la notícia sobre el ple extraordinari convocat per la oposició.

Arribat el 28 de febrer, *Nova Ràdio Lloret* informa d'un dels esdeveniments més importants del cas: la imputació de Xavier Crespo. També s'inclou quin tribunal i jutgessa portaran el cas i les acusacions contra l'exalcalde, a més d'investigacions en curs sobre la seva relació amb la màfia russa. El titular i alguns fragments resen el següent:

Crespo, imputat en l'Operació Clotilde, compareixerà el 13 de març

Ja fa dies que l'Audiència Nacional va demanar al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) que imputés Xavier Crespo en l'Operació Clotilde, la trama de corrupció vinculada a la màfia russa.

L'acte en què el TSJC es declara competent per instruir del cas subratlla que els indicis acumulats semblen suficients per prosseguir amb la investigació.

¹⁴⁴ <http://www.novaradiollloret.org/cinc-imputats-mes-en-loperacio-clotilde/>

No ha estat fins aquest dimecres, però, que l'òrgan català ha fet el pas i l'ha citat a declarar el 13 de març, presumptament relacionat amb delictes de suborn i prevaricació. Com que l'exalcalde de Lloret actualment és diputat al Parlament, té la condició d'aforat i això ha provocat que el cas hagi passat a mans del Tribunal català, que farà la investigació, tot i que el que té relació amb el blanqueig de diners ho continuarà portant l'Audiència Nacional.¹⁴⁵

El seguiment es prolonga durant tot el mes de març, (dies 7, 9 i 14) aportant noves informacions sobre les investigacions del Cas Clotilde i el seu desenvolupament. Aquestes notícies es refereixen a fets com la compareixença de l'exalcalde Crespo al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, on va respondre a les preguntes del fiscal. S'informa de que va desviar diners a les Illes Caiman, d'irregularitats en l'adjudicació del servei de neteja, del salari del seu fill, jugador d'Hoquei, dels regals d'Andrei Petrov i un viatge a Rússia. També s'anuncia la dimissió de Josep Valls com a membre del Consell Comarcal i la implicació de Guadalupe Oliva (esposa de Xavier Crespo) en la xarxa de corrupció que involucra a l'ajuntament i el club d'Hoquei de Lloret.¹⁴⁶

Ja el juliol del 2013 *Nova Ràdio Lloret* torna a publicar sobre les irregularitats comeses per Xavier Crespo al capdavant de Centres Mèdics Selva Maresme. S'informa d'una compareixença de l'exalcalde Crespo al Parlament en la que assegura no haver desviat ni un euro a la seva empresa, recordant que va ser absolt el 2010. L'article explica en forma de retrospectiva com Centres Mèdics Selva Maresme (empresa privada de Crespo) va ser adquirida per la Corporació de Salut i com aquesta gestionava de forma privada serveis de traumatologia per a estrangers.¹⁴⁷

També en referència al cas de Centres Mèdics, el 23 d'octubre de 2013 es publica una notícia que informa de la comissió de sanitat encarregada d'investigar irregularitats en la gestió sanitària. El text íntegre es pot veure a continuació:

El Parlament tanca la comissió de sanitat en aprovar un dictamen que evita entrar en les presumpes irregularitats

Xavier Crespo ja no haurà de donar explicacions a la comissió de sanitat del Parlament. Els partits polítics han tancat la comissió d'investigació amb divisió d'opinions. Entre CiU, el PSC i el PPC han tombat les propostes d'altres grups que parlaven sobre els suposats casos d'irregularitats en la gestió sanitària.

Entre les propostes descartades, hi ha les presumpes irregularitats que va dur a terme l'exalcalde de Lloret i diputat de CiU al Parlament, Xavier Crespo, a través de

¹⁴⁵ <http://www.novaradiollloret.org/crespo-imputat-en-loperacio-clotilde-compareixera-el-13-de-marc/>

¹⁴⁶ <http://www.novaradiollloret.org/crespo-va-desviar-diners-a-les-illes-caiman/>

<http://www.novaradiollloret.org/valls-renuncia-avui-a-ser-conseller-comarcal-de-la-selva/>

<http://www.novaradiollloret.org/imputen-la-dona-de-crespo-per-suborn-en-loperacio-clotilde/>

¹⁴⁷ <http://www.novaradiollloret.org/crespo-nega-que-la-sanitat-publica-traspases-diners-a-la-seva-empresa/>

l'empresa Centres Mèdics de la Selva i el Maresme. El més crític ha estat Marc Vidal, diputat d'ICV-EUiA. Es preguntava “què té a veure el model català de Salut amb les trapelleres de xarcuteria barata de Xavier Crespo?”.

Segons un informe provisional -no aprovat oficialment per la Sindicatura de Comptes- Xavier Crespo s'hauria enriquit venent la seva empresa privada al consorci públic Corporació Salut del Maresme i la Selva. Ell sempre ha negat els fets i recorda que el Tribunal de Comptes espanyol el va absoldre l'any 2010.¹⁴⁸

Des d'aquest moment i fins la sentència de novembre de 2015, *Nova Ràdio Lloret* segueix publicant notícies relacionades amb l'evolució dels processos judicials oberts contra Xavier Crespo. El maig del 2014 es publiquen tres notícies al respecte, informant sobre novetats en la instrucció del cas. El dia 15 es publica que:

La investigació del Cas Clotilde segueix avançant al TSJC.

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) ignora on són els diners que la màfia russa va entregar als clubs d'hoquei i de futbol de Lloret. Ho llegim al Diari de Girona, que explica que no hi ha manera de saber a què s'han destinat bona part d'aquests diners, finançats als clubs entre els anys 2006 i 2012.

[...] D'altra banda, el mateix diari va publicar fa uns dies que el TSJC considera que Xavier Crespo va afavorir Petrov. En una interlocutòria, el Tribunal determina que l'exalcalde i diputat de CiU al Parlament va cometre els presumptes delictes de suborn i prevaricació per afavorir l'empresari rus. El tracte de favor el va fer en el projecte urbanístic de construcció d'un centre comercial a la plaça de braus de Lloret, ja que l'equip de govern va decidir rebaixar un 50% l'impost de la llicència d'obres i construcció del centre. La proposta es va tirar endavant, malgrat les advertències del secretari i l'interventor, que ja preveien que la bonificació seria conflictiva i crearia un mal precedent.¹⁴⁹

El dia 16 es publica que “*Crespo defensa la comptabilitat del Club Hoquei Lloret*”¹⁵⁰, notícia apareguda arran de la informació del dia anterior. En ambdues peces es posa en coneixement del lector els antecedents del cas, facilitant al lector la comprensió del procediment judicial, els fets i els delictes comesos. El 5 de juny de 2014 es publica que:

“La Fiscalia Anticorrupció demana dos anys i mig de presó per Xavier Crespo

La fiscalia Anticorrupció demana dos anys i mig de presó per Xavier Crespo, exalcalde de Lloret i diputat de CiU, acusat d'un delicte de suborn i prevaricació en

¹⁴⁸ <http://www.novaradiollloret.org/el-parlament-tanca-la-comissio-de-sanitat-en-aprovar-un-dictamen-que-evita-entrar-en-les-presumptes-irregularitats/>

¹⁴⁹ <http://www.novaradiollloret.org/la-investigacio-del-cas-clotilde-segueix-avancant/>

¹⁵⁰ <http://www.novaradiollloret.org/crespo-defensa-la-comptabilitat-del-club-hoquei-lloret/>

el cas Clotilde, una suposada trama que hauria beneficiat un empresari rus a canvi de regals i donatius. Segons l'ACN (Agència Catalana de Notícies), el ministeri públic també reclama per a Crespo una inhabilitació de 17 anys per exercir càrrec públic, una multa de 831.600 euros i que se li intervinguin els regals rebuts.”¹⁵¹

Aquesta informació, a més de repassar les penes demanades a Xavier Crespo i la resta d'acusats, també detalla el seguit d'actuacions per les quals s'ha imputat als acusats. És un text ben fonamentat i rigorós, que repassa les actuacions al voltant de la construcció de l'antiga plaça de toros, els regals rebuts per l'exalcalde, els patrocinis dels clubs de futbol i hoquei i altres actuacions vinculades a obres públiques i concessions. El 22 de setembre s'informa de que: “El TSJC confirma indicis de suborn entre Crespo i Petrov”¹⁵²

Les informacions segueixen apareixent el 2015, en especial a partir del maig, moment en què es fa pública la data del judici del Cas Clotilde. La notícia en qüestió és la següent:

“El judici del cas Clotilde començarà el 3 de juny al TSJC

Ja hi ha data per al judici del cas Clotilde. La previsió és que se celebri entre el 3 i el 15 de juny al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC).

Tal com explica l'Agència Catalana de Notícies (ACN), en el judici s'asseuran al banc dels acusats el diputat de CiU al Parlament i exalcalde de Lloret Xavier Crespo, l'exregidor d'Urbanisme Josep Valls i l'empresari rus vinculat a la màfia Andrei Petrov.

La Fiscalia Anticorrupció acusa Crespo d'un delictes continuat de suborn passiu i un altre de prevaricació per la seva presumpta implicació en el cas Clotilde, una suposada trama que hauria beneficiat un empresari rus a canvi de regals i donatius. El fiscal li demana dos anys i mig de presó i 17 d'inhabilitació pels delictes de suborn i prevaricació. A més, també li reclama una multa de 831.600 euros.”¹⁵³

A la resta de paràgrafs es fa un repàs de les acusacions i penes sol·licitades per la resta d'acusats.

Es publiquen dues peces més els dies 13 i 14 de maig. La primera informa de la dimissió com a diputat de Xavier Crespo, i que:

“Crespo ha dit que ara se centrarà en la seva defensa, assegurant que és innocent. El president del grup parlamentari de CiU, Jordi Turull, ha fet costat a Crespo, ha elogiat la seva decisió i l'ha comparat amb la intenció del diputat del PSC Daniel Fernández, jutjat pel 'cas Mercuri' de Montcada i Reixac, que inicialment va demanar

¹⁵¹ <http://www.novaradiollorete.org/la-fiscalia-anticorrupcio-demana-dos-anys-i-mig-de-preso-per-xavier-crespo/>

¹⁵² <http://www.novaradiollorete.org/el-tsjc-confirma-indicis-de-suborn-entre-crespo-i-petrov/>

¹⁵³ <http://www.novaradiollorete.org/el-judici-del-cas-clotilde-comencara-el-3-de-juny-al-tsjc/>

només la suspensió dels seus drets com a diputat, i no pas la renúncia definitiva a l'acta.¹⁵⁴

Per la seva part, la segona peça explica el suport del vicesecretari general de coordinació institucional de CDC, Lluís Corominas, a Xavier Crespo.¹⁵⁵

Durant el mes de juny *Nova Ràdio Lloret* fa seguiment del judici del Cas Clotilde. Informa de l'inici d'aquest el dia 3 de juny i també publica que "Les defenses de Crespo i Petrov demanen anul·lar les investigacions del cas Clotilde".¹⁵⁶ Els dies 25 i 30 sorgeixen tres noves informacions amb els titulars "Les defenses del 'cas Clotilde' volen que declarin els agents que van seguir Crespo",¹⁵⁷ "Xavier Crespo es desenten de cap tracte de favor a la màfia russa"¹⁵⁸ i "Crespo, Valls, Petrov, Gimeno i Perarnau han de comparèixer avui al TSJC".¹⁵⁹ Totes aquestes notícies es refereixen a informacions que van apareixent durant el judici, recuperant els fets constitutius de delictes dels acusats. Es tornen a esmentar les actuacions irregulars en l'àmbit urbanístic, els suborns a Crespo i els patrocinis als clubs esportius de la ciutat.

Finalment, el 7 de juliol, un dia després de que el judici del Cas Clotilde quedi vist per sentència, *Nova Ràdio Lloret* publica la següent informació:

Xavier Crespo assegura que se sent 'orgullós' del projecte que va originar el 'cas Clotilde'

L'exalcalde de Lloret de Mar Xavier Crespo va dir ahir en finalitzar el judici pel 'cas Clotilde' que se sent "orgullós que tot allò que estava al POUM finalment es va realitzar, està escripturat i és un patrimoni" per la localitat. D'aquesta manera, ha respost a la pregunta de si es tiraria enrere del que va fer o creu que el projecte de l'antiga plaça de toros es podria haver fet d'una altra manera.

El judici ha quedat vist per a sentència, amb la fiscalia demanant-li dos anys i mig de presó, 17 d'inhabilitació i més de 830.000 euros de multa.

En l'última sessió del judici al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, la fiscalia ha considerat que amb aquella tramitació tant discutida per funcionaris de l'Ajuntament i membres de l'oposició es demostra que el govern municipal no va ser "imparcial" davant l'empresa russa d'Andrei Petrov.

¹⁵⁴ <http://www.novaradiollloret.org/xavier-crespo-renuncia-a-lacta-de-diputat-despres-que-sanuncii-el-judici/>

¹⁵⁵ <http://www.novaradiollloret.org/corominas-defensa-la-innocencia-de-crespo-i-alava-que-hagi-deixat-lacta-de-diputat/>

¹⁵⁶ <http://www.novaradiollloret.org/avui-comenca-el-judici-pel-cas-clotilde-de-presumpta-corrupcio-urbanistica/>
<http://www.novaradiollloret.org/les-defenses-de-crespo-i-petrov-demanen-anul%2%b7lar-les-investigacions-del-cas-clotilde/>

¹⁵⁷ <http://www.novaradiollloret.org/les-defenses-del-cas-clotilde-volen-que-declarin-els-agentes-que-van-seguir-crespo/>

¹⁵⁸ <http://www.novaradiollloret.org/xavier-crespo-es-desenten-de-cap-tracte-de-favor-a-la-mafia-russa/>

¹⁵⁹ <http://www.novaradiollloret.org/crespo-valls-petrov-gimeno-i-perarnau-han-de-compareixer-avui-al-tsjc/>

El fiscal manté la mateixa versió dels fets, acusant Petrov i la seva arquitecta, Pilar Gimeno, de subornar Crespo i l'extinent d'alcalde Josep Valls per tenir avantatges urbanístics en un projecte a l'antiga plaça de toros. Segons l'Agència Catalana de Notícies, el suborn consistia en un rellotge de 2.200 euros per a Crespo, un viatge a Moscou d'un dia i mig per a Crespo i la seva família i en patrocinis sense contracte als equips d'hoquei i futbol de la ciutat.¹⁶⁰

Finalment, el dia 6 de novembre es publica la notícia sobre la sentència del Tribunal Superior de Justícia pel Cas Clotilde. En el cos del text s'hi pot llegir la següent informació:

L'exalcalde de Lloret Xavier Crespo, condemnat a 9 anys d'inhabilitació i 450.000 euros de multa pel "cas Clotilde". El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya considera provat que, quan va ser batlle de la vila, va afavorir l'empresari rus Andrei Petrov en un projecte urbanístic.

Tot plegat s'ha fet públic aquest matí. Crespo, que també ha estat exdiputat de CiU al Parlament, ha estat condemnat a 9 anys i mig d'inhabilitació per a càrrecs públics. Crespo, que també haurà de pagar una multa de 450.000 euros, eludeix d'aquesta manera la presó.

A tots tres, se'ls considera culpables de suborns i prevaricació de l'anomenat "cas Clotilde", relacionat amb la contrucció del complex comercial a l'antiga plaça de braus a canvi de patrocinis a clubs esportius de Lloret. Per aquests fets, el fiscal demanava dos anys i mig de presó per a Crespo, que sempre ha negat cap tracte de favor a l'empresari rus.¹⁶¹

A més d'aquesta informació, els dies 9, 10 i 12 de novembre *Nova Ràdio Lloret* publica tres informacions més. La primera titulada "CDC anuncia que Xavier Crespo ja no és militant del partit"¹⁶² mentre que les altres dues consisteixen en dues entrevistes per separat a Xavier Crespo i Josep Valls.¹⁶³ La resta d'informacions referides al cas es publiquen ja el 2016. Una el juliol sobre el judici a Andrei Petrov¹⁶⁴ i una segona a l'octubre on s'informa que "El Suprem absol Xavier Crespo del delictes de prevaricació pel 'cas Clotilde'"¹⁶⁵. El 22 de març es publica la sentència a Andrei Petrov, donant per tancat el Cas Clotilde.¹⁶⁶

¹⁶⁰ <http://www.novaradiollloret.org/xavier-crespo-assegura-que-se-sent-orgullos-del-projecte-que-va-originar-el-cas-clotilde/>

¹⁶¹ <http://www.novaradiollloret.org/crespo-condemnat-a-9-anys-dinhabilitacio-i-450-000-euros-de-multa/>

¹⁶² <http://www.novaradiollloret.org/cdc-anuncia-que-xavier-crespo-ja-no-es-militant-del-partit/>

¹⁶³ <http://www.novaradiollloret.org/xavier-crespo-insisteix-en-la-seva-innocencia-i-recorrera-al-tribunal-suprem/>

<http://www.novaradiollloret.org/josep-valls-assegura-que-es-innocent-i-confia-en-que-el-ts-fara-justicia/>

¹⁶⁴ <http://www.novaradiollloret.org/jutge-processa-lempresari-rus-andrei-petrov-blanqueig-capitals/>

¹⁶⁵ <http://www.novaradiollloret.org/suprem-absol-xavier-crespo-delictes-prevaricacio-pel-cas-clotilde/>

¹⁶⁶ <http://www.novaradiollloret.org/andrei-petrov-lliura-presos-gracies-pacte-fiscal-anticorrupcio/>

A mode de conclusió, s'ha de destacar com a molt positiu el model informatiu de *Nova Ràdio Lloret* i l'Ajuntament. El funcionament d'aquest mitjà, constituït com un ens autònom vinculat a l'ajuntament, li permet treballar com ho faria un mitjà de comunicació convencional, seguint les seves pròpies rutines i directrius en favor d'una informació rigorosa i d'interès públic. D'aquesta manera evita trobar-se sotmès a interessos partidistes, assolint el grau de qualitat que pot apreciar-se en les pàgines anteriors.

Seguiment informatiu del cas per part de *La Vanguardia* i *El País*:

La Vanguardia – Informe Crespo i Cas Clotilde

Resulta complicat trobar informacions a *La Vanguardia* sobre l'anomenat *Informe Crespo*. Entre l'estiu del 2012 i finals de 2013 es poden trobar, aproximadament, menys d'una desena de notícies sobre el cas. Les primeres informacions apareixen al juny i fan referència a la resposta a la sol·licitud d'ICV de presentar l'informe de la Sindicatura de Comptes al Parlament:

La Sindicatura de Cuentas no dará al Parlament el informe Crespo porque no se aprobó

Avisa que el uso de información fuera del "proceso establecido" será denunciado¹⁶⁷

La informació continua el dia 12 amb el següent titular:

La Sindicatura de Cuentas fiscalizará la entidad del caso Crespo por la época Bagó

La Sindicatura de Cuentas de Catalunya fiscalizará a petición del Parlament los gastos de protocolo y representación, estudios y dictámenes y gastos diversos de la Corporación de Salut Maresme i la Selva, de actualidad por el caso Crespo.

La comisión parlamentaria de la Sindicatura ha aprobado por unanimidad la propuesta de ERC e ICV-EUiA, a la que también han dado su apoyo PSC, PP y CiU, aunque la petición comprende a partir de 2009, por lo que es posterior a las presuntas irregularidades del exalcalde de Lloret y diputado de CiU, Xavier Crespo, y puede afectar al exalcalde de Calella, empresario y responsable público en el ámbito sanitario catalán durante años Ramon Bagó.¹⁶⁸

Es continua el juliol amb tres notícies més, les quals diuen el següent:

La Fiscalía del Tribunal de Cuentas abre diligencias por el 'caso Crespo'

¹⁶⁷ <https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20120608/54308976210/la-sindicatura-de-cuentas-no-dara-al-parlament-el-informe-crespo-porque-no-se-aprobo.html>

¹⁶⁸ <https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20120612/54311859506/la-sindicatura-de-cuentas-fiscalizara-la-entidad-del-caso-crespo-por-la-epoca-bago.html>

El Ministerio Público investigará presuntas irregularidades cometidas por el exalcalde de Lloret de Mar con ciertas transacciones con la sociedad Centres Mèdics Selva Maresme

La Fiscalía del Tribunal de Cuentas ha abierto diligencias por el denominado 'caso Crespo' de presuntas irregularidades cometidas por el exalcalde de Lloret de Mar y diputado de CiU Xavier Crespo en relación con ciertas transacciones económicas con la sociedad Centres Mèdics Selva Maresme.

La Sindicatura de Comptes de Catalunya examinó este asunto el año 2006 y ya detectó irregularidades en las que estaría involucrado el diputado de CiU pero, según precisó este organismo la semana pasada, no emitió un informe concluyente y sólo se limitó a realizar "trabajos de fiscalización".

Dichas irregularidades se habrían producido al llevar a cabo ciertas transacciones económicas ejecutadas entre la sociedad Centres Mèdics Selva Maresme SL (CMSM) y Xavier Crespo, entonces alcalde de Lloret de Mar.

Según ha indicado hoy la Fiscalía del Tribunal de Cuentas, ante la posibilidad de que dichas transacciones entre la mencionada sociedad de centros médicos y Crespo "pudieran dar lugar a la existencia de responsabilidad contable", la ley le encomienda "ejercer la acción de responsabilidad contable y deducir las pretensiones de esta naturaleza".[...]¹⁶⁹

Izquierda y PP votan a favor de la comisión de investigación sobre salud y CiU se abstiene¹⁷⁰

Crespo defiende su inocencia en el caso del Consorcio de Salut Maresme

El ex alcalde de Lloret y diputado de CiU asegura que todas las acusaciones están archivadas

El ex alcalde de Lloret de Mar (Selva) y diputado de CiU, Xavier Crespo, ha defendido su inocencia y ha asegurado que "no hay nada que esconder" en las relaciones laborales con la sociedad Centros Médicos Selva Maresme. Después de que la Fiscalía del Tribunal de Cuentas haya anunciado que ha iniciado actuaciones para investigar las supuestas irregularidades cometidas en transacciones económicas.

Crespo aseguró que ya se ha personado en la causa y que ofrece toda la colaboración y aportará toda la documentación que le pidan para la investigación. El diputado de CiU, que ya ha adelantado que no piensa dimitir, asegura que es

¹⁶⁹ <https://www.lavanguardia.com/local/20120614/54311271439/fiscalia-tribunal-cuentas-abre-diligencias-caso-crespo.html>

¹⁷⁰ <https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20120704/54320379885/izquierda-y-pp-votan-a-favor-de-la-comision-de-investigacion-sobre-salud-y-ciu-se-abstiene.html>

víctima de una persecución pública porque que estos hechos ya están "juzgados, sentenciados y archivados hace tiempo".

"Con la conciencia bien tranquila" y "cogiendo el toro por los cuernos", Xavier Crespo ha asegurado que no tiene nada que esconder y que no se ha enriquecido de forma fraudulenta a través de la sociedad Centros Médicos Selva Maresme, empresa ya desaparecida vinculada a la Corporación de Salud del Maresme y la Selva. Por ello, ha explicado que, a través de su abogada, ya se han personado ante el Tribunal de Cuentas para poder "demostrar" que es inocente.

Error en la incompatibilidad como alcalde

La Fiscalía del Tribunal de Cuentas ha decidido iniciar actuaciones para investigar unos hechos que resultan de un proyecto de informe de fiscalización realizado por la Sindicatura de Cuentas de Cataluña. Este organismo elaboró un informe sobre la sociedad Centros Médicos Selva Maresme SL, de la que Crespo fue director y gestor durante una época, pero no fue aprobado por el plenario de la Sindicatura ni remitido al Parlamento y por tanto no tiene consideración "de informe de fiscalización".[...]¹⁷¹

Un cop publicades aquestes informacions, no ha estat possible trobar més que referències esporàdiques que facin referència al cas.

Respecte al que s'anomenaria Cas Clotilde, les informacions són molt més abundants, apareixent el mateix dia de l'operació policial a l'Ajuntament de Lloret de Mar, el 25 de gener de 2013. A continuació alguns extractes de les notícies:

Registrado el ayuntamiento de Lloret en una operación contra la mafia rusa

El ayuntamiento asegura que no hay ningún político ni funcionario municipal detenido ni implicado pero la Guardia Civil busca expedientes que vinculen al cabecilla de la trama Andrei Petrov con el consistorio

La Fiscalía Anticorrupción ha ordenado A primera hora de este viernes el registro del ayuntamiento de Lloret de Mar para recabar documentación relacionada con una mafia rusa que habría blanqueado 56 millones de euros.

La Guardia Civil ha detenido al menos a cuatro personas, que ya habrían sido imputadas por estas actividades enmarcadas en la operación bautizada como 'Clotilde', que aún sigue abierta y que ha sido ordenada por el juez Eloy Velasco.

En la operación se ha detenido al supuesto cabecilla de la organización, el empresario ruso Andrei Petrov , según han confirmado fuentes judiciales. Según ha

¹⁷¹ <https://www.lavanguardia.com/local/girona/20120711/54323669132/maresme-consorcio-salut-xavier-crespo-inocencia.html>

podido saber La Vanguardia, junto a Petrov han sido arrestados su padre, la secretaria personal del supuesto mafioso y la arquitecta Pilar Gimeno, vinculada a Fincas Gimeno, una de las empresas registradas.

El consistorio de Lloret ha garantizado que ningún político ni ningún trabajador municipal ha sido detenido de momento. El alcalde, Romà Codina, ha afirmado que están colaborando con el fiscal y la operación, que "nada tiene que ver con el Ayuntamiento". La Guardia Civil también ha registrado diversos domicilios y empresas de Lloret, población considerada como la sede de la mafia rusa en Catalunya [...].¹⁷²

La mafia rusa de Lloret de Mar tenía relación con uno de los criminales más buscados por el FBI

Las empresas investigadas en Lloret de Mar estaban vinculadas con Semion Mogilevich, uno de los diez delincuentes más buscados por la policía federal de EE.UU.¹⁷³

Andrei Petrov, el presunto cabecilla de la red mafiosa rusa en Lloret de Mar

Acusado de blanquear 50 millones en dos años, en el momento de ser detenido tenía un kalashnikov en su domicilio

Es el patrocinador de los equipos de fútbol y hockey de la localidad gerundense

[...] DDC empezó en 2009 la construcción de un centro comercial en Lloret de Mar con parking subterráneo. La obra se realizó en la antigua plaza de toros de la localidad y la empresa de Petrov se benefició de un 50% en el impuesto de obras. El consistorio argumentó la decisión asegurando que se trataba de un proyecto de "interés social". DDC se ahorró, según cálculos de fuentes municipales, 133.500 euros.

En la época en la que el Ayuntamiento de Lloret de Mar autorizó la rebaja fiscal para el proyecto de Petrov, éste era -y es- el patrocinador del equipo de fútbol de la localidad, que en aquel entonces presidía el que era regidor de Urbanismo y Hacienda, Josep Valls. Asimismo, en aquel entonces Ivan Tibau, concejal de Deportes del municipio, entrenaba -y jugaba- en el equipo de hockey, que también patrocina Petrov. El alcalde del municipio había sido presidente del equipo de hockey.¹⁷⁴

El líder de la oposición en Lloret de Mar: "Este caso es sólo la punta del iceberg"

¹⁷² <https://www.lavanguardia.com/politica/20130125/54362368081/registrado-ayuntamiento-lloret-operacion-mafia-rusa.html>

¹⁷³ <https://www.lavanguardia.com/sucesos/20130125/54363097281/lloret-mafia-rusa-fbi.html>

¹⁷⁴ <https://www.lavanguardia.com/sucesos/20130125/54363095645/andrei-petrov-mafia-rusa-lloret-mar.html>

Marc Fuertes teme que el asunto del posible blanqueo de dinero en el que podría estar, presuntamente, involucrado el ayuntamiento gerundense sea sólo uno de muchos¹⁷⁵

Totes aquestes informacions, si bé primerenques, contenen una gran quantitat d'informació sobre el cas. El treball d'investigació del diari, en col·laboració amb les agències d'informació, permet oferir gran quantitat de detalls. El dia 27 es publica sobre el suport explícit de CiU a Xavier Crespo.

Turull asegura que Xavier Crespo cuenta con "el total respaldo" de CiU

El portavoz parlamentario de CiU, Jordi Turull, ha asegurado este domingo que el exalcalde de Lloret de Mar (Girona) y diputado en el Parlament, Xavier Crespo, cuenta con "el total respaldo" de la formación nacionalista en relación a su presunta relación con la mafia rusa.

En declaraciones a Catalunya Ràdio recogidas por Europa Press, Turull ha asegurado que detrás de las informaciones hay alguien que "de forma enfermiza actúa con el único objetivo de desprestigiar a Crespo".

Ha recordado que el exalcalde de Lloret ya se enfrentó a dos acusaciones similares y que tanto el juzgado de Blanes (Girona) como el Tribunal Superior de Justicia de Catalunya dieron la razón a Crespo en ambos casos.[...] ¹⁷⁶

Durant els mesos de febrer, març i abril el seguiment periodístic continua, actualitzant les informacions sobre el Cas Clotilde a partir dels nous descobriments fets per la investigació judicial. Entre els dies 2 i 6 de febrer es publiquen la majoria d'aquestes informacions:

La Audiencia cree que la mafia rusa hizo pagos regulares a Crespo

El juez deja libres a los cinco últimos imputados, con medidas cautelares para cuatro de ellos

Anticorrupción quiere comprobar si los patrocinios eran parte del blanqueo de dinero

La Fiscalía investiga si el cohecho consistió en la recepción continuada de fondos

La investigación sobre las supuestas actividades de la mafia rusa en Lloret de Mar tiene unas dimensiones mayores de las inicialmente desveladas. En la Audiencia predomina la idea de que las actividades de la organización liderada por Andrei Petrov no se centraban sólo en patrocinios y viajes pagados a cambio de tratos de

¹⁷⁵ <https://www.lavanguardia.com/politica/20130125/54362374092/el-lider-de-la-oposicion-en-lloret-de-mar-este-caso-es-solo-la-punta-del-iceberg.html>

¹⁷⁶ <https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20130127/54363159839/turull-asegura-que-xavier-crespo-cuenta-con-el-total-respaldo-de-ciu.html>

favor, sino en algo más importante y continuado en el tiempo. La Fiscalía quiere probar que el presunto cohecho no se refiere sólo a una actuación concreta, sino al establecimiento de todo un sistema de relación con los principales responsables municipales, empezando por el exalcalde, Xavier Crespo (CiU), hoy diputado autonómico, a quien Petrov declaró que pagó dos viajes a Moscú, uno de ellos con su familia.[...] ¹⁷⁷

Les altres notícies esmenten la sol·licitud d'imputació de Xavier Crespo per part de la Fiscalia, les extorsions de Xavier Crespo a Andrei Petrov i la confirmació del pagament de viatges i un rellotge de luxe a l'exalcalde, segons declaracions extretes de la compareixença davant el jutge. Totes les informacions publicades esmenten l'abast de l'operació Clotilde i desgranen les facilitats i bonificacions econòmiques donades per Xavier Crespo a l'empresa DDC d'Andrei Petrov a canvi de que patrocinés els equips de futbol i hoquei del municipi. Sobre els regals, *La Vanguardia* diu el següent:

Petrov confirma al juez que pagó regalos y viajes a Crespo

El supuesto mafioso vuelve a declarar ante el juez y confirma que regaló un reloj de 3.000 euros, vino, cestas de navidad y los dos viajes a Rusia

El supuesto líder de la red de blanqueo de la mafia rusa en Lloret de Mar (Girona), Andrei Petrov, ha confirmado hoy al juez de la Audiencia Nacional Eloy Velasco que pagó regalos y viajes al diputado de CiU y exalcalde de la localidad, Xavier Crespo . Velasco le ha citado hoy por segunda vez para que ampliara algunos detalles de los regalos que hizo a Crespo, para lo cual ha sido conducido desde prisión, donde está ingresado desde el pasado 28 de enero.

[...] A cambio de estos regalos, Crespo prometió a Petrov que le bonificaría con el 50 % del impuesto de construcción del centro comercial ubicado en la antigua plaza de toros de la localidad, fijado en 266.000 euros.

El pleno del Ayuntamiento de Lloret aprobó esta condonación -amparada en la condición de interés general de la obra- del pago del impuesto, de manera que Petrov abonó 133.000 euros menos por la licencia, un extremo que hoy ha reconocido al juez pero que ha defendido por ser ajustado a la legalidad.

En esta causa se investigan además los patrocinios que hizo Petrov, por un total de 270.000 euros durante tres años, a los equipos de hockey y fútbol de Lloret, un dinero que los investigadores consideran excesivo y que pudo servir para sobornar

¹⁷⁷ <https://www.lavanguardia.com/politica/20130202/54362657979/audiencia-cre-mafia-rusa-pagos-regulares-crespo.html>

a cargos del consistorio. De hecho, según el juez, Petrov "se vio obligado" a patrocinar estos clubes por orden de Crespo, quien "ideó hasta la forma de pago".¹⁷⁸

La notícia de la imputació de Xavier Crespo per part del TSJC arriba el dia 27 de febrer, la qual fa un repàs a les informacions més recents i compta amb el següent titular:

El TSJC cita como imputado a Crespo por presuntos delitos de soborno y prevaricación

El tribunal catalán se declara competente, accede a la petición de la Audiencia Nacional y designa a la magistrada Maria Euènia Alegret para seguir la instrucción

El Tribunal Superior de Justicia de Catalunya (TSJC) ha citado a declarar como imputado al exalcalde de Lloret de Mar (Girona) y actual diputado de CiU en el Parlament, Xavier Crespo, por su supuesta vinculación con la mafia rusa. En una providencia, la sala civil y penal del TSJC ha citado a Crespo a declarar como imputado, por los delitos de cohecho y eventualmente prevaricación, el próximo 13 de marzo, a las 17:00 horas, ante la magistrada Maria Eugènia Alegret, que ha sido designada instructora del caso.

Crespo, que al ser parlamentario autonómico goza de la condición de aforado, ha sido imputado por el TSJC después de que el supuesto líder de la red de blanqueo de la mafia rusa en Lloret de Mar, Andrei Petrov, confirmara ante el juez de la Audiencia Nacional Eloy Velasco que pagó regalos al exalcalde, entre ellos un reloj valorado en 3.000 euros, botellas de vino y cestas de navidad, así como dos viajes a Rusia.[...] ¹⁷⁹

Més informacions van sorgint durant els primers dies de març, coincidint amb els primers interrogatoris dels acusats o la publicació del sumari del Cas Clotilde. Una de les més destacades, del dia 2 de març, diu el següent:

La Guardia Civil asegura que Crespo y Valls cobraron comisiones de Petrov

Los investigadores apuntan que el exalcalde y el concejal obligaron al empresario ruso a pagar una comisión de 60.000 euros

El sumario del 'caso Clotilde' ha sacado a la luz nuevos detalles sobre las supuestas relaciones ilícitas entre el ayuntamiento de Lloret de Mar (Selva) y el empresario ruso Andrei Petrov. Según apunta la Guardia Civil, el exalcalde y diputado Xavier Crespo y el ex concejal de Urbanismo, Josep Valls, se embolsaron una comisión de

¹⁷⁸ <https://www.lavanguardia.com/local/girona/20130206/54366416217/petrov-confirma-regalos-viajes-crespo.html>

¹⁷⁹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20130227/54367818525/tsjc-cita-imputado-crespo-delitos-soborno-prevaricacion.html>

60.000 euros para adjudicar a la empresa DDC las obras de los vestuarios del campo de fútbol.

Además, el sumario recoge que Valls habría obligado Petrov a pagar unos impuestos que correspondían al ayuntamiento, bajo amenaza de no darle la licencia para el centro comercial Braus. Los tributos correspondían a 400 plazas de aparcamiento que el ruso tenía que ceder gratuitamente al consistorio.

Las investigaciones llevadas a cabo por la Guardia Civil, y que recoge el sumario del 'caso Clotilde', apuntan directamente que la mafia rusa había convertido parte de la estructura política del ayuntamiento de Lloret de Mar en una "maquinaria de corrupción". Un informe de la Guardia Civil, incluido en las diligencias judiciales, analiza las vinculaciones entre el consistorio y la empresa de Andrei Petrov (Development Diagnostic Company SL) y habla, directamente, de tratos de favor.[...] ¹⁸⁰

Respecte a les declaracions dels acusats, podem trobar peces informatives sobre Xavier Crespo, Guadalupe Oliva i l'arquitecta municipal Pilar Gimeno, totes elles citant a l'agència *EFE* o *Europa Press*. Les notícies revelen com es van gestar les operacions de patrocini i de concessió del projecte urbanístic del centre comercial de la plaça dels Braus. No es pot trobar pràcticament res més fins el maig de l'any 2015, un cop es fa pública la seva dimissió, i fins el 6 de novembre, quan el TSJC condemna a Xavier Crespo 9 anys i mig d'inhabilitació per prevaricació i suborn. La notícia sobre la condemna diu el següent:

El TSJC condena a Xavier Crespo por recibir sobornos de un ciudadano ruso

El exalcalde de Lloret y exdiputado de CiU pasará nueve años y medio inhabilitado por soborno y prevaricación

El Tribunal Superior de Justicia de Catalunya (TSJC) ha condenado a Xavier Crespo, exalcalde de Lloret de Mar y exdiputado de CiU en el Parlament, a nueve años y medio de inhabilitación por soborno y prevaricación, cometidos al beneficiar al ciudadano ruso Andrei Petrov para realizar obras en esta población a cambio de regalos y beneficios fiscales ilegales.

En la misma sentencia se condena a Petrov, al que la Fiscalía Anticorrupción vincula con el blanqueo de capitales de la mafia rusa, a siete años de inhabilitación por prevaricación. El exteniente de alcalde de Urbanismo de Lloret, Josep Valls, ha sido condenado a ocho años y medio de inhabilitación por soborno y prevaricación; mientras que absuelve a Pilar Gimeno, arquitecta, y Joan Perarnau, expresidente del club de hockey, de los delitos que se les acusaba.

¹⁸⁰ <https://www.lavanguardia.com/local/girona/20130302/54368927555/lloret-de-mar-xavier-crespo-josep-valls-comisiones-petrov-guardia-civil.html>

La sentencia añade cuantiosas multas. Así, Crespo debiera abonar 450.000 euros; Valls, 300.000, y Petrov, 450.000. Y deberan resarcir conjuntamente al Consistorio con 133.754 euros.[...]¹⁸¹

Un cop superat aquest punt, les notícies sobre Xavier Crespo són pràcticament inexistents. La més important fa referència a la rebaixa de la pena a l'excalde, amb el següent titular:

El Supremo rebaja de 9 a 2 años la inhabilitación al exdiputado de CIU Xavier Crespo

La sentencia concluye que el exalcalde de Lloret de Mar se dejó sobornar por el empresario ruso y lo absuelve del delito de prevaricación¹⁸²

La Vanguardia també informa, durant el juliol de 2016, sobre l'adjudicació il·legal de la gestió de residus de Lloret de Mar a una empresa de Gustavo Buesa, amic de Xavier Crespo. La causa acabarà arxivada, el juny del 2018. Finalment, la darrera notícia publicada és datada del 21 d'octubre del 2018 i informa sobre la sentència d'un any i set mesos de presó per a Andrei Petrov, jutjat per l'Audiència Nacional per la seva participació en la xarxa de corrupció de Lloret de Mar.

Respecte a Lloret de Mar, la cerca de notícies ha estat més complicada que en altres casos, oferint menys resultats que en el Cas Pretòria i el Cas Mercuri. En el cas de Xavier Crespo, les irregularitats al voltant de la Corporació de Salut durant els primers anys del segle XXI han gaudit de molt poca presència en les pàgines del diari *La Vanguardia*. Amb el pas del temps, es perd continuïtat en les notícies i sovint es troben a faltar informacions que vinculin el cas amb l'alta política catalana, donada la relació de Xavier Crespo amb alts càrrecs de CDC i les queixes recurrents de l'oposició sobre l'informe Crespo. El Cas Clotilde, pels seus vincles amb la màfia russa, gaudeix d'una gran presència en el diari, explotant l'atracció que generen els delictes d'aquesta categoria. En aquest cas, les investigacions entorn a la vida personal de Xavier Crespo no es poden considerar gratuïtes, ja que els vincles amb la màfia russa arribaven fins els seus cercles familiars. Tot i això, el seguiment informatiu compta amb menys notícies que en els casos anteriors, requerint una major continuïtat en la informació. La quantitat aproximada de notícies trobades respecte a Xavier Crespo serien una cinquantena.

El País – Informe Crespo i Cas Clotilde

La primera notícia sobre Xavier Crespo es pot trobar a *El País* el dia 12 de febrer de 2011, enmig dels rumors que el vinculaven a ser part de la Secretaria de Seguretat.

¹⁸¹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20151106/54438631389/tsjc-condena-xavier-crespo-recibir-sobornos-ciudadano-ruso.html>

¹⁸² <https://www.lavanguardia.com/local/girona/20161028/411405431080/supremo-rebaja-2-anos-inhabilitacion-exdiputado-ciu-xavier-crespo.html>

El misterioso cargo de Xavier Crespo

40 días después de ser anunciado, el alcalde de Lloret, que fue investigado por la Sindicatura de Cuentas, no ha sido nombrado secretario de Seguridad

[...] Médico de profesión, el alcalde de Lloret fue objeto de polémica entre 2007 y 2009 por las investigaciones que la intervención de la Generalitat y después la Sindicatura de Comptes y el Tribunal de Cuentas abrieron sobre la compatibilidad de sus cargos vinculados a la corporación sanitaria de las comarcas del Maresme y la Selva con el de alcalde, y por supuestas desviaciones de pagos procedentes de una empresa de la corporación. El Tribunal de Cuentas cerró la cuestión a su favor, recuerda Crespo. Pero un voto particular del síndic Agustí Colom cuestionó la decisión de la Sindicatura de dejar sin efecto y no elevar al Tribunal la investigación que había realizado. "La Sindicatura no puede obviar el conocimiento que tiene de diversas operaciones efectuadas por Centres Mèdics Selva Maresme [a la que Crespo estuvo vinculado] entre 2000 y 2005 por importe superior a 350.000 euros y que algunas de ellas pueden derivar responsabilidades contables, administrativas y fiscales", precisó Agustí Colom.¹⁸³

Malgrat tractar-se d'una notícia referent a l'àmbit parlamentari, la trajectòria de Xavier Crespo ja és coneguda pel diari, el qual en fa una petita retrospectiva al llarg del text. Fins el febrer continuen les informacions sobre la seva postulació al càrrec, si bé no s'acaba concretant per motius diversos. Passat aquest punt, *El País* publica una noticia, el dia 12, íntegrament centrada en l'informe no publicat de la Sindicatura de Comptes, del qual inclou algunes pàgines. A continuació alguns fragments:

El informe oculto del diputado Crespo

La Sindicatura de Cuentas no difundió una investigación que acusaba al exalcalde de Lloret de Mar de lucrarse con dinero de hospitales

Iniciativa pide a la presidenta del Parlament de Cataluña que la auditoría sea publicada

El pleno de la Sindicatura de Cuentas, organismo fiscalizador de las Administraciones catalanas, votó en 2006 no enviar al Parlament de Cataluña un informe que atribuía a Xavier Crespo —alcalde de Lloret de Mar (Girona) entre 2003 y 2011 y actualmente diputado por CiU y presidente de la Comisión de Salud en la Cámara catalana— numerosas irregularidades que acabaron beneficiando al político y a su esposa con dinero público de la Corporación de Salud del Maresme y la Selva, entidad que gestiona los hospitales de Blanes y Calella.

¹⁸³ https://elpais.com/diario/2011/02/12/catalunya/1297476442_850215.html

El informe alertaba sobre pagos sin justificar de más de 350.000 euros, realizados por una filial de la corporación, Centros Médicos Selva y Maresme (CMSC), en parte pagados a Crespo, su mujer y dos empresas, una de las cuales era propiedad del matrimonio. A pesar del informe hecho por sus propios auditores, el pleno de la Sindicatura aprobó con seis votos a favor —dos de síndicos nombrados a propuesta de CiU, dos del PSC, uno del PP y otro de ERC— archivar el informe.[...] ¹⁸⁴

La notícia és el punt de partida sobre el cas de corrupció de Crespo vinculat a la Corporació de Salut. Malgrat el temps passat entre informacions, *El País* realitza una investigació en profunditat fins els orígens del cas. Les notícies dels dies successius es fan ressò de les reaccions a aquestes activitats irregulars, mencionant les protestes del partit ICV i noves informacions respecte a pràctiques irregulars i quantitats cobrades per Xavier Crespo, totes elles extretes de les 70 pàgines de l'informe, aconseguit per *El País*. A continuació alguns titulars:

Crespo cobró un sueldo opaco de la sanidad pública mientras era alcalde ¹⁸⁵

El 'informe Crespo': un negocio de 2,4 millones para médicos y concejales

La auditoría no publicada por la Sindicatura de Cuentas destapaba irregularidades que causaron grandes pérdidas a los hospitales de Blanes y Calella

El 23% de las retribuciones pagadas por el exalcalde de lloret "no estaban justificadas"

CMSM gastó cientos de miles de euros sin "acreditar las compras o servicios" recibidos

Un edil de CiU y otro del PSC, entre los mayores beneficiados por los pagos ¹⁸⁶

La Generalitat se niega a abrir una investigación por el 'caso Crespo'

"No vamos a pedir ninguna información complementaria, ya leemos EL PAÍS", dice Francesc Homs" ¹⁸⁷

Crespo compró a la sanidad pública dos consultorios por la mitad de su valor

La auditoría archivada por la Sindicatura de Cuentas destapaba que directivos de los hospitales de Blanes y Calella compraron equipamientos médicos muy por debajo de su valor

El diputado de CiU y una concejal del PSC, los principales beneficiarios

¹⁸⁴ https://elpais.com/ccaa/2012/05/29/catalunya/1338247181_704312.html

¹⁸⁵ https://elpais.com/ccaa/2012/06/04/catalunya/1338760827_018209.html

¹⁸⁶ https://elpais.com/ccaa/2012/06/04/catalunya/1338847102_812195.html

¹⁸⁷ https://elpais.com/ccaa/2012/06/05/catalunya/1338902307_620774.html

La Corporación de Salud del Maresme y la Selva perdió 277.000 euros con las operaciones¹⁸⁸

Aquestes informacions aparegudes entre el 4 i el 6 de juny són continuades per noves notícies, les quals posen l'ull en les noves investigacions que s'emprendran per part de la Sindicatura i la Fiscalia del Tribunal de Comptes. En total són 18 les notícies publicades el juny del 2012. El 30 de juliol es publica el següent:

La Sindicatura defendió a Xavier Crespo ante el Tribunal de Cuentas

El fiscalizador hizo un informe en 2008 que exculpó al diputado de CiU pese a las irregularidades halladas por sus auditores en los hospitales de Blanes y Calella dos años antes.

Dos años después de guardar en un cajón el informe Crespo, que destapaba las irregularidades en la Corporación de Salud del Maresme y la Selva —que gestiona los hospitales de Blanes y Calella—, la Sindicatura de Cuentas volvió a defender al exalcalde de Lloret y diputado por CiU en el Parlament, Xavier Crespo. Según un documento al que ha tenido acceso ahora EL PAÍS, el ente encargado de fiscalizar a las Administraciones catalanas conminó en 2008 al Tribunal de Cuentas a cerrar el caso al defender que no había ninguna “infracción normativa” ni “perjuicio económico” en la gestión de una filial de la corporación, Centros Médicos Selva Maresme (CMSM), de la que Crespo fue gerente. La Sindicatura elaboró el documento a pesar de todas las evidencias que habían encontrado sus propios auditores y detallado en el informe Crespo: 209.000 euros de cobros indebidos del político de CiU y su esposa, Guadalupe Oliva; 1,3 millones de euros en pagos irregulares a médicos, concejales y gestores; y 2,7 millones de pérdidas de ingresos y patrimoniales para los hospitales de Blanes y Calella.¹⁸⁹

En els mesos següents el Cas Crespo deixa lloc al Cas Clotilde, l'escàndol que vincula a Xavier Crespo amb la màfia russa. Les irregularitats comeses en l'àmbit sanitari queden tancades amb dues notícies de setembre i octubre, una que indica que l'avançament de les eleccions deixaria sense efecte les comissions d'investigació en curs i una segona sobre el destí de la revista Cafè amb Llet. Cal recordar que la revista blanenca es va erigir com un influent mitjà contra la corrupció dins la sanitat catalana i, malgrat això, les querelles rebudes la van deixar en una greu situació econòmica.¹⁹⁰

¹⁸⁸ https://elpais.com/ccaa/2012/06/05/catalunya/1338933218_853349.html

¹⁸⁹ https://elpais.com/ccaa/2012/07/29/catalunya/1343593103_328414.html

¹⁹⁰ https://elpais.com/ccaa/2012/10/26/catalunya/1351282852_593776.html

Respecte a la trama russa de Lloret de Mar, les primeres notícies apareixen entre mitjans de desembre i finals de gener. La primera de totes fa referència a la construcció d'una mansió en una zona protegida de Lloret:

Una mansión de “interés público”

El fiscal ve ilegal una construcción en una zona protegida de Lloret por una empresa kazaja

Imputados el arquitecto municipal y el de la Comisión de Urbanismo de Girona

Las licencias fueron concedidas cuando Xavier Crespo era el alcalde¹⁹¹

Les informacions següents, del 25 i 26 de gener de 2013 posen de relleu la magnitud del cas. Comença el seguiment informatiu del que s'anomenarà Cas Clotilde.

Una fortuna amasada por un humilde inmigrante ruso

Antes de ser empresario, Andrei Petrov trabajó de transportista y churrero

La oposición denuncia que tuvo lazos con miembros de CiU en el Ayuntamiento de Lloret¹⁹²

Un diputado de CiU favoreció los negocios de la trama rusa de Lloret

El exalcalde convergente Xavier Crespo estuvo en el punto de mira de la fiscalía en 2011

Cuatro detenidos por blanquear 56 millones de grupos criminales

Xavier Crespo, diputado autonómico de Convergència i Unió (CiU), favoreció los negocios de una red de blanqueo de capitales de la mafia rusa desarticulada ayer en Lloret de Mar (Selva) cuando era alcalde de la localidad, según revelan las actas de los plenos municipales consultadas por EL PAÍS. El Consistorio, pese a las duras críticas de la oposición, perdonó en 2009 a la principal empresa de la trama 133.500 en tributos y amplió la superficie comercial de uno de sus principales proyectos en Lloret, la construcción de un centro comercial en la antigua plaza de toros.

Una operación, dirigida por la Audiencia Nacional y la Fiscalía Anticorrupción, se saldó ayer con cuatro detenidos, entre ellos el presunto líder de la trama, Andrei Petrov. Los investigadores consideran que la empresa Development Diagnostic Company (DDC), de la que es administrador, fue utilizada junto a otras sociedades para blanquear, presuntamente, 56 millones procedentes de actividades delictivas. DDC —empresa que en 2009 tenía un activo de 24,3 millones y dos trabajadores— obtuvo la rebaja de impuestos gracias a los votos de CiU y PP, que calificaron de “interés general” las obras, decisión muy poco habitual que solo se justifica, según

¹⁹¹ https://elpais.com/ccaa/2012/12/15/catalunya/1355606781_151796.html

¹⁹² https://elpais.com/ccaa/2013/01/25/catalunya/1359110783_655939.html

expertos en urbanismo, por grandes acontecimientos como unos Juegos Olímpicos.¹⁹³

El entorno de Xavier Crespo cobró sobres en efectivo de la mafia rusa

La Guardia Civil detiene al presidente del Club de Hockey de Lloret como supuesto intermediario

La esposa del exalcalde de la localidad Xavier Crespo es vicepresidenta del club

El juez declara "imputado protegido" por colaborar con la justicia a la secretaria del jefe de la red¹⁹⁴

Entre finals de gener i principis de febrer el seguiment informatiu continua, fent públiques notícies que mencionen els viatges pagats de Crespo a Rússia (extret de les declaracions d'Andrei Petrov), les reaccions polítiques de Xavier Crespo i Artur Mas, defensant la innocència dels implicats i, finalment, la detenció de Josep Valls, tinent d'alcalde de Lloret. Els dies 29 de gener i 1 de febrer també apareixen informacions judicials que apunten a la imputació de Xavier Crespo i la investigació de la seva dona, Guadalupe Oliva.

Les següents informacions, també de caire judicial, són de l'1 i el 4 de febrer i tenen els següents titulars:

En libertad los últimos cinco imputados en la trama de blanqueo de Lloret

El juez de la Audiencia Nacional les acusa de blanqueo de capitales y falsedad documental¹⁹⁵

El juez de la Audiencia Nacional pide al TSJC la imputación de Crespo

Anticorrupción ve indicios de prevaricación y cohecho en la relación del ex alcalde de Lloret con la mafia rusa

El juez de la Audiencia Nacional, Eloy Velasco, ha trasladado al Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (TSJC) la petición de imputación de Xavier Crespo, ex alcalde de Lloret de Mar y diputado por CiU en el Parlament, por su presunta relación con la trama de blanqueo de capitales de la mafia rusa. La fiscalía anticorrupción cree que Crespo facilitó los negocios de la trama, dirigida por el presunto 'capo' Andrei Petrov, a cambio de favores como el patrocinio de los clubes de fútbol y hockey de la localidad y varios viajes a Rusia. El juez le atribuye los delitos de prevaricación y cohecho tras recibir el informe favorable de la fiscalía.¹⁹⁶

¹⁹³ https://elpais.com/ccaa/2013/01/25/catalunya/1359125997_622501.html

¹⁹⁴ https://elpais.com/ccaa/2013/01/26/catalunya/1359204998_756635.html

¹⁹⁵ https://elpais.com/ccaa/2013/02/01/catalunya/1359740178_110106.html

¹⁹⁶ https://elpais.com/ccaa/2013/02/04/catalunya/1359990373_811037.html

Dels dies 5 i 7 són dues noves informacions que apunten directament a Xavier Crespo com a beneficiari d'un viatge pagat a Rússia. També es menciona el perdó de 200.000 euros d'aval i la dimissió de Josep Valls després de ser imputat. La imputació de Xavier Crespo arriba el dia 28 de febrer de 2013 amb el següent titular i subtítol:

Imputado Crespo por recibir regalos de la mafia rusa a cambio de favores

El diputado de CiU en el Parlament, acusado de favorecer negocios de la mafia rusa

[...] La Guardia Civil irrumpió el 25 de enero en el Ayuntamiento, en la bautizada como operación Clotilde, y detuvo a Petrov; a su arquitecta, Pilar Gimeno; a su secretaria, Jessica H.; a su cuñado, Konstantin Michanin, y a su padre, Boris Petrov, sospechosos de formar parte de una organización criminal que blanqueó, presuntamente, 56 millones de euros a través de la compañía Development Diagnostic Company (DDC). Más tarde fueron arrestados el primer teniente de alcalde de la ciudad, Josep Valls —que también preside el club de fútbol de Lloret— y Joan Perarnau, presidente del club de hockey local.¹⁹⁷

La notícia compta amb les últimes novetats de la investigació de la Guàrdia Civil i aprofundeix en els regals rebuts per Crespo, a més de recollir informacions de l'acte del jutge i oferir al lector un recorregut sobre la història del cas. Entre l'1 i el 3 de març apareixen quatre informacions més amb els següents titulars:

La continuidad de Crespo en el Parlament se vuelve insostenible

"La única posibilidad que tiene es dimitir", dice el director de la fundación Catdem, afín a CDC¹⁹⁸

Crespo sabía que le investigaban por sus lazos con la mafia rusa¹⁹⁹

La mujer de Crespo, ante la Guardia Civil por sus lazos con la trama rusa²⁰⁰

Crespo llega a la cita ante el juez dos horas antes para evitar a la prensa²⁰¹

Les informacions es van succeint entre març i juliol, fent menció a les obres de la mansió de Lloret abans citada i tornant a les irregularitats de Xavier Crespo en l'àmbit de la salut. *El País* narra el sorgiment d'una nova comissió d'investigació sanitària del Parlament, amb unes nou notícies relacionades. L'última fa menció a les insípides conclusions a les que s'arriba, després d'un seguit de vetos i bloquejos per part dels partits implicats:

¹⁹⁷ https://elpais.com/ccaa/2013/02/27/catalunya/1361975820_930378.html

¹⁹⁸ https://elpais.com/ccaa/2013/02/28/catalunya/1362082740_324699.html

¹⁹⁹ https://elpais.com/ccaa/2013/03/01/catalunya/1362094507_213504.html

²⁰⁰ https://elpais.com/ccaa/2013/03/06/catalunya/1362600055_239508.html

²⁰¹ https://elpais.com/ccaa/2013/03/12/catalunya/1363105435_996698.html

La oposición califica de “farsa” la comisión de investigación sanitaria

CiU y PSC aprueban, con la abstención de ERC, las conclusiones parlamentarias

El pleno del Parlament cerró ayer la comisión de investigación sobre las irregularidades destapadas en la sanidad pública en un ambiente de polarización. Mientras CiU y el PSC reiteraron una vez más su apoyo sin fisuras a los gestores del sistema en los últimos años, la mayoría de partidos de la oposición (ICV, Ciutadans, CUP y PP) tacharon la comisión de “farsa” y “ridículo absoluto” y votaron en contra de unas tibias conclusiones que no entran en el fondo de los casos investigados.²⁰²

Les següents notícies apareixen el 2014, fent-se especialment freqüents als voltants de maig i juny, a mida que s’apropa el judici a Xavier Crespo. El 27 de setembre apareix la notícia sobre l’obertura de judici oral per part del Tribunal Superior de Justícia. S’indiquen els motius que porten a aquesta decisió i es presenta el següent titular:

El juez impone una fianza de un millón de euros a Crespo

El TSJC manda a juicio al exalcalde de Lloret y al empresario ruso Petrov²⁰³

Tot i algunes altres peces, el seguiment informatiu es reprèn entre maig i juliol, amb el judici i les informacions que se’n desprenen. A continuació alguns extractes de la peça de maig:

CiU suelta lastre y deja caer a Crespo, acusado de cobrar de la mafia rusa

La Generalitat entra en campaña y anuncia tres medidas para revertir algunos recortes

El caso Clotilde, que involucra al diputado de CiU Xavier Crespo por presunto trato de favor a la mafia rusa a cambio de regalos, ha estallado de nuevo a los nacionalistas catalanes en plena campaña. El diputado autonómico anunció ayer su dimisión después de que el Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (TSJC) haya fijado la fecha del inicio del juicio por los delitos de cohecho y prevaricación. La dimisión de Crespo llega cuando el Gobierno catalán había tomado la iniciativa de entrar en campaña electoral anunciando medidas para revertir algunos de los recortes más agresivos en la función pública.

Crespo, a quien se juzgará por hechos ocurridos mientras era alcalde de Lloret de Mar (Selva), se enfrenta a una petición de la fiscalía de dos años y medio de cárcel por los delitos de cohecho y prevaricación. Crespo aceptó, presuntamente, regalos de Andrei Petrov, el cerebro de una trama de blanqueo de capitales de la mafia rusa

²⁰² https://elpais.com/ccaa/2013/11/07/catalunya/1383856353_759294.html

²⁰³ https://elpais.com/ccaa/2014/09/27/catalunya/1411844804_729733.html

instalada en la Costa Brava. El entonces alcalde está acusado dar trato de favor a Petrov para construir un centro comercial y un aparcamiento en la localidad [...] ²⁰⁴

Les dues notícies publicades a finals de juny i principis de juliol compten amb els següents titulars:

Crespo: “¡A este alcalde no le han dado ni un sobre ni un billete!” ²⁰⁵

Fiscalía culpa a Crespo de dejarse agasajar por Petrov ²⁰⁶

La notícia de la sentència, del 6 de novembre de 2015 i una de les tres últimes, diu el següent:

Condenado el exalcalde de Lloret por aceptar sobornos de un empresario

El TSJC impone nueve años y medio de inhabilitación al exdiputado de CiU por trato de favor a un magnate ruso

El exdiputado de Convergència i Unió (CiU) Xavier Crespo ha sido condenado a nueve años y medio de inhabilitación por dar trato de favor a un empresario ruso durante su etapa como alcalde de Lloret de Mar (Selva). Crespo “benefició” a Andrei Petrov —vinculado al blanqueo de fondos de origen criminal— a cambio de un fin de semana en Moscú, de un reloj de 2.200 euros y de los 270.000 euros con los que patrocinó a los clubes de fútbol y hockey locales, muy vinculados al exalcalde. La condena a Crespo (que, desde ayer, ya no milita en Convergència) muestra que los tentáculos de la mafia rusa penetraron, también, en la esfera política.

La Fiscalía Anticorrupción había pedido dos años y medio de cárcel para Crespo por cohecho y prevaricación. El Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (TSJC) le atribuye ambos delitos, pero solo le condena a la pena de inhabilitación. El exdiputado nacionalista no podrá ejercer como cargo público en los próximos nueve años y medio. El tribunal le ha impuesto el pago de una multa de 450.000 euros y le obliga, además, a devolver los 2.200 euros del reloj, los 5.000 del viaje a Rusia y los 133.754 euros que el Ayuntamiento de Lloret dejó de ingresar para favorecer a Petrov. ²⁰⁷

La notícia aborda de manera àmplia el funcionament de la trama russa i les facilitats donades per Xavier Crespo a Andrei Petrov en la realització de projectes urbanístics.

L'última notícia publicada data del 28 d'octubre de 2016 i informa de la rebaixa de la inhabilitació de 9 a 2 anys i mig. Es tanca així la cobertura del cas duta a terme per *El País*, en la qual s'han arribat a publicar més de 100 notícies entre els anys 2011 i 2016. La cobertura d'*El País* és positiva, essent especialment atenta, publicant

²⁰⁴ https://elpais.com/ccaa/2015/05/12/catalunya/1431444377_464230.html

²⁰⁵ https://elpais.com/ccaa/2015/06/30/catalunya/1435660436_947769.html

²⁰⁶ https://elpais.com/ccaa/2015/07/06/catalunya/1436210351_019368.html

²⁰⁷ https://elpais.com/ccaa/2015/11/06/catalunya/1446805995_762086.html

informacions, incorporant documents i fonts abans que qualsevol altre mitjà. Les notícies publicades gaudeixen d'una gran profunditat, són regulars, ben contextualitzades i abasten molts aspectes diferents, tan de la Sindicatura de Comptes com del Cas Clotilde. Tampoc s'obliden de les implicacions del cas en l'alta política catalana, on personatges com Jordi Turull es destaquen per la defensa aferrissada de l'acusat, insinuant tot tipus de motivacions darrere les acusacions contra Crespo. Es pot apreciar una gran quantitat de dedicació en el seguiment de la corrupció.

1.2.2.4. Torredembarra – Cas Torredembarra

Alcalde implicat i processat: Daniel Massagué Pere (CiU). Llicenciat en Administració i Direcció d'Empreses, Daniel Massagué va fer el salt a la política el maig del 2007, quan va ser un dels quatre regidors de CiU escollit en les eleccions municipals. L'alcalde escollit va ser Manuel Jiménez Alés, del PSC, el qual va presentar la seva dimissió l'1 d'agost del 2008, ja que governava en minoria. El nou alcalde és Daniel Massagué, qui va governar amb el suport del PP i Independents. Va ser reelegit en les eleccions del maig de 2011, obtenint sis regidors de 17. El 26 de juny de 2014 Daniel Massagué i sis regidors més de CiU i el PP van ser detinguts per la Guàrdia Civil, acusats de delictes contra l'administració pública i blanqueig de capitals. El 7 de juliol, des de la presó, l'alcalde Massagué presentava la seva dimissió, essent substituït per Enric Grangel, del PSC.

Breu cronologia del cas:

El cas Torredembarra esclata el juny de 2014 amb la detenció de l'alcalde Daniel Massagué i sis regidors del consistori. L'origen d'aquesta operació policial són les reiterades denúncies de l'exregidora de ERC Montserrat Gassull. Els registres de la Guàrdia Civil es van fer també a una fleca propietat de Massagué i a la seu de l'empresa Teyco a Barcelona, propietat de la família Sumarroca vinculada a CDC. Aquest vincle va permetre destapar, més endavant, el finançament irregular del partit mitjançant pagament de comissions irregulars a canvi d'adjudicacions d'obra pública.

La instrucció judicial resultant consta d'11 peces i investiga delictes de prevaricació, malversació, vinculació amb organització criminal, blanqueig, tràfic d'influències, suborn, alteració de concursos públics i falsificació de documents. Els vincles entre Teyco i Massagué, investigats per l'Audiència Nacional, consistien en el pagament de 580.000 euros el desembre de 2011 a canvi d'obtenir la llicència d'obres d'un macro pàrquing municipal a Torredembarra. A més, les investigacions posteriors van descobrir fins a cinc pagaments més d'empreses vinculades a Teyco a Daniel Massagué per valor de 850.000 euros. Aquestes informacions van sortir a la llum arran d'un escorcoll de la Guàrdia Civil a casa de Jordi Sumarroca (president de Teyco) de juliol de 2015, on van descobrir una caixa forta amb totes les obres atorgades a l'empresa per CiU i el percentatge del 3% en comissions que l'empresa aportava. En aquestes informacions hi apareixia el nom de Daniel Massagué, fet que li va valdre ser detingut de nou, els últims dies de juliol de 2015.

El procés judicial continua investigant pràctiques irregulars de l'ajuntament en aspectes immobiliaris o de selecció de càrrecs públics. El primer judici del cas està

previst pel febrer o març de 2019 i jutjarà la implicació de Massagué i l'ajuntament en el lloguer de locals dels municipi.

Informació i seguiment del cas al web corporatiu municipal:

En el cas del web de l'Ajuntament de Torredembarra i la seva secció de notícies <http://www.torredembarra.cat/> no hi ha cap informació que faci referència als casos de corrupció de l'alcalde Daniel Massagué. L'històric de notícies només es remunta a inicis del 2018 i, per tant, no és possible cercar notícies datades de 2014 i 2015, que és quan esclata el cas. Respecte al recent endarreriment del judici de Massagué, tampoc es pot trobar cap informació al web municipal que en faci referència.

Seguiment informatiu del cas per part de *La Vanguardia* i *El País*:

La Vanguardia – Cas Torredembarra

La primera informació que publica *La Vanguardia* sobre els casos de corrupció en el si de l'Ajuntament de Torredembarra és del 26 de juny del 2014 i informa de la detenció de l'alcalde, un empresari i cinc regidors amb el següent titular:

Detenido el alcalde de Torredembarra por el caso Efiel

La Guardia Civil detiene a un empresario, registra las dependencias municipales, un bar y la sede de la empresa Teyco en Barcelona

La Guardia Civil ha detenido al alcalde y a cinco concejales del Ayuntamiento de Torredembarra, que forman el equipo de gobierno de este municipio tarraconense, en relación a la contratación de la consultora Efiel, han informado fuentes próximas al caso.

Los agentes de la Guardia Civil registran desde las 10:00 horas de hoy el consistorio y han sellado las áreas de Alcaldía, Intervención y Contratación, y han invitado a salir a los trabajadores y no permiten entrar a nadie en las dependencias municipales. Junto al alcalde Daniel Massagué (CDC) ha sido detenida la primera teniente de alcalde, Paquita Folguera (UDC), los tenientes de alcalde, Santiago Ardèvol y Elia Rodríguez de CiU, José Oviedo, del PP, y Ignacio Duran, del Grupo de Independientes de Torredembarra (GIT), representantes de los tres partidos que forman la coalición de gobierno municipal en Torredembarra, así como el empresario Blas Niubò. Queda pendiente la detención de un concejal, que elevaría hasta ocho el número total de detenidos en la operación.[...] ²⁰⁸

²⁰⁸ <https://www.lavanguardia.com/vida/20140626/54410425392/la-guardia-civil-registra-el-ayuntamiento-de-torredembarra-por-el-caso-efiel.html>

Les següents informacions són dels dies 27 i 30 del mateix mes i informen sobre l'absència de govern a Torredembarra i les denúncies fetes per la regidora d'ERC, Montserrat Gassull, qui portava mesos denunciant les irregularitats que es cometien dins l'ajuntament: "Todos sabían que se estaban cometiendo ilegalidades, los había avisado"²⁰⁹ Altres tres notícies publicades el dia 30 tenen els següents titulars:

CDC cuestiona la detención del alcalde de Torredembarra

El secretario de Organización de CDC, Josep Rull, no suspenderá aún de militancia a Daniel Masagué ²¹⁰

Sindicatos de la cárcel de Tarragona denuncian trato de favor hacia el alcalde de Torredembarra²¹¹

El alcalde de Torredembarra es trasladado a otra cárcel por motivos de seguridad²¹²

Pràcticament totes les notícies publicades citen a l'agència *EFE* com a font de les informacions i, excepte la que informa de la detenció i l'absència de govern, la resta són notes de caràcter molt breu. Noves informacions sorgeixen durant els primers dies de juliol que fan seguiment del cas, en especial de la resistència a dimitir de Daniel Massagué, dels moviments dins el consistori per formar un nou govern d'unitat liderat pel PSC i com, el dia 9, l'alcalde presenta la seva renúncia. El titular és el següent:

El alcalde preso de Torredembarra presenta su renuncia en el consistorio

Daniel Masagué ha hecho llegar hoy al Ayuntamiento el escrito de renuncia a sus cargos en el consistorio, según ha informado CDC.²¹³

El dia 14 també s'informa sobre la llibertat sense fiança de Daniel Massagué, citant altra vegada a l'agència *EFE* com a font periodística. Fins octubre no apareixen notícies rellevants que informin sobre el desenvolupament del cas. La notícia publicada a l'octubre fa referència a la reobertura d'un cas de coaccions i suborn per part de policies municipals a un restaurant torrenc. El 8 de novembre s'informa sobre noves imputacions en el marc del procés judicial. La notícia diu el següent:

El juez imputa a otro empresario de Torredembarra y a un ingeniero de obras

²⁰⁹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20140630/54410564986/concejar-torredembarra-acusa-ediles-conocer-irregularidades.html>

²¹⁰ <https://www.lavanguardia.com/local/tarragona/20140630/54410570046/cdc-cuestiona-detencion-alcalde-torredembarra.html>

²¹¹ <https://www.lavanguardia.com/vida/20140630/54410569909/sindicatos-carcel-de-tarragona-denuncian-trato-de-favor-alcalde-torredembarra.html>

²¹² <https://www.lavanguardia.com/local/tarragona/20140630/54410588563/alcalde-torredembarra-trasladado-carcel-seguridad.html>

²¹³ <https://www.lavanguardia.com/politica/20140709/54410918666/alcalde-presos-torredembarra-presenta-renuncia-consistorio.html>

El juzgado número 1 de El Vendrell, que investiga supuestas irregularidades del Ayuntamiento de Torredembarra (Tarragona), ha imputado a otro empresario, Vicente S., y a un ingeniero de obras, Vicenç R., por un delito contra la administración pública, según el auto al que ha tenido acceso EFE.

El juzgado número 1 de El Vendrell mantiene imputado al exalcalde de Torredembarra Daniel Masagué (CiU) y a varios concejales, además de a un empresario local, por varios contratos supuestamente irregulares, entre ellos a la consultora Efial, y el arrendamiento de dos locales municipales.

En una pieza separada de este caso, el juez ha citado a declarar como imputados el próximo 28 de noviembre a Vicente S. y a Vicenç R., por delitos contra la administración pública y aclara en su auto que estas imputaciones son para "garantizar" que ambos "puedan prestar declaración con todas las garantías legales".

El empresario imputado está vinculado a la empresa local Vicsan, que alquiló una nave al ayuntamiento, bajo el mandato de Daniel Masagué (CiU), también imputado y detenido el pasado 26 de junio junto con seis concejales con cartera por un delito contra la administración.

Masagué, presuntamente, formalizó varios contratos a dedo y sin respetar los procedimientos administrativos, tanto de servicios como de alquileres.[...]

La investigación dio un vuelco a partir de la denuncia de un extrabajador del alcalde Masagué y de la concejala Montse Gassull (antes de ERC y ahora del grupo de no adscritos), que derivó en un registro que duró más de catorce horas del ayuntamiento, de la empresa implicada y del y domicilio del alcalde, que dimitió semanas después desde la cárcel.[...] ²¹⁴

La informació, amb l'agència *EFE* com a font, fa un petit repàs del procés judicial, de les acusacions i dels presumptes delictes que s'han descobert a partir de la investigació policial. L'11 de novembre s'informa de la desimputació de tres persones. Una notícia, del 3 de desembre tanca les informacions publicades l'any 2014, explicant l'activitat de la Fiscalia Anticorrupció i fent un repàs a com s'ha desenvolupat el cas des de la seva sortida a la llum pública. A continuació el titular i un petit extracte:

La Fiscalía Anticorrupción investiga al Ayuntamiento de Torredembarra

²¹⁴ <https://www.lavanguardia.com/vida/20141108/54419073149/el-juez-imputa-a-otro-empresario-de-torredembarra-y-a-un-ingeniero-de-obras.html>

Se ha incorporado al caso que afecta el antiguo equipo de gobierno Los grupos de PSC y ERC denunciaron irregularidades, entre otras, en el contrato del agua o la adjudicación de un aparcamiento

Les següents informacions ja són del 2015, en especial del mes de gener i dels mesos d'estiu.

Torredembarra. (EFE).- La Fiscalía Especial Contra la Corrupción y la Criminalidad organizada investiga al Ayuntamiento de Torredembarra en la instrucción de un delito contra la administración pública del juzgado número 1 de El Vendrell (Tarragona), han informado a Efe fuentes judiciales. El fiscal anticorrupción de Madrid, José Grinda, y el de Barcelona, Fernando Bermejo, se han incorporado al caso que investiga el juzgado número 1 de El Vendrell (Tarragona) bajo secreto de sumario y que afecta a gran parte del antiguo equipo de gobierno.[...] ²¹⁵

Les notícies dels dies 13, 15 i 16 de gener informen sobre novetats en el cas. La primera d'elles desgrana les acusacions del cas:

La fiscalía anticorrupción interroga a dos exconcejales de Torredembarra

Se les acusa de no cumplir la tramitación administrativa

Investigan el alquiler por parte del consistorio de dos locales con derecho a compra a dos empresarios [...]

El caso:

El Ayuntamiento de Torredembarra, bajo el mandato del dimitido alcalde Daniel Masagué (CiU), alquiló dos locales presuntamente a dedo y sin respetar la tramitación administrativa.

Uno de estos alquileres es el del local adecuado como comisaría, a razón de unos 11.000 euros al mes, firmado primero con el Grupo Vicsan -cuya sede está al lado de la policial- y asumido después por el Sareb al quebrar esta empresa.

La Policía Local no ocupó el espacio hasta finales de junio del 2014, tras invertir alrededor de 600.000 euros en adecuar el recinto y dedicar trabajadores de un plan de ocupación para ello y, pocos días después, aparecieron goteras.

Se da el caso de que la agencia de detectives Método 3 investigó al Grupo Vicsan en el año 2009 por "corrupción de concejales", según constaba en el listado hecho público al estallar el escándalo de las escuchas y seguimientos de esta empresa de detectives.

²¹⁵ <https://www.lavanguardia.com/economia/20141203/54421027254/la-fiscalia-anticorrupcion-investiga-al-ayuntamiento-de-torredembarra.html>

El otro local, en el barrio de Clarà, propiedad de un empresario local, se arrendó por unos 4.000 euros al mes y sigue vacío.[...] ²¹⁶

Les dues següents aporten nous detalls utilitzant els següents titulars:

La mano derecha del exalcalde de Torredembarra defiende su inocencia ante el juez Francisca Felguera (UDC), exteniente de alcalde con Masagué, declara en los juzgados de El Vendrell por el caso de los alquileres de unos locales ²¹⁷

Anticorrupción incide en por qué los locales de Torredembarra estaban sin uso

Se investiga si con estos arrendamientos se cometieron los delitos contra la administración pública, prevaricación, malversación y tráfico de influencias ²¹⁸

El seguiment continua els dies 24 d'abril i 20 de maig amb dues notícies de relleu. També s'informa, en una tercera, del nou partit de Daniel Massagué:

Pinchazos telefónicos comprometen a la concejal Felguera de Torredembarra ²¹⁹

El juez investiga el concurso para la plaza de interventor de Torredembarra

Quiere saber si conocía de antemano las preguntas del concurso por el que accedió al puesto de trabajo ²²⁰

Els detalls d'aquestes notícies desvelen algunes de les revelacions més recents de la investigació judicial, citant a l'agència EFE. *La Vanguardia* aprofundeix, mitjançant aquesta notícia, en les irregularitats comeses per l'ajuntament, en aquest cas en el marc d'unes oposicions, alhora que recorda aspectes anteriors del cas, posant en antecedents al lector.

En el mes de juliol del 2015 el cas avança amb la notícia de noves detencions, en aquest cas vinculades a l'empresa Teyco i la família Sumarroca, vinculada a CDC. Dues notícies del dia 23 fan referència a les detencions de tres membres de la família i als seus negocis. A continuació alguns fragments de les dues peces informatives:

La Guardia Civil registra Teyco y detiene a tres miembros de la familia Sumarroca

La Fiscalía sospecha que existe una facturación fraudulenta entre la empresa y el consistorio tarraconense de Torredembarra

²¹⁶ <https://www.lavanguardia.com/vida/20150113/54422588701/la-fiscalia-anticorrupcion-interroga-a-dos-exconcejales-de-torredembarra.html>

²¹⁷ <https://www.lavanguardia.com/local/tarragona/20150115/54423394206/teniente-alcalde-torredembarra-inocencia.html>

²¹⁸ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150116/54423427377/anticorrupcion-incide-en-porque-los-locales-de-torredembarra-estaban-sin-uso.html>

²¹⁹ <https://www.lavanguardia.com/vida/20150424/54430831619/pinchazos-telefonicos-comprometen-a-la-concejal-felguera-de-torredembarra.html>

²²⁰ <https://www.lavanguardia.com/vida/20150520/54431356890/el-juez-investiga-el-concurso-para-la-plaza-de-interventor-de-torredembarra.html>

La Fiscalía Anticorrupción y la Guardia Civil están registrando la sede de la constructora Teyco, en Barcelona, propiedad de la familia Sumarroca, por las investigaciones sobre presuntas irregularidades en el Ayuntamiento de Torredembarra. Tres de los hermanos Sumarroca así como el exalcalde de la población tarraconense han sido detenidos.

En total en estos momentos se están efectuando cinco registros en Barcelona, Manresa y Calella de Palafurgell. Además de la firma, la Guardia Civil ha entrado en varios domicilios particulares. Mientras se lleva a cabo la intervención, han sido detenidos tres de los hermanos Sumarroca: Jordi, Joaquín y Susana. También se ha detenido a Daniel Masagué, que fuera alcalde de Torredembarra por CDC, y que por este mismo asunto fue arrestado y permaneció unos días en prisión en junio del año pasado. Hay un quinto arrestado; un hombre vinculado con la actividad empresarial de Teyco.[...] ²²¹

Los Sumarroca, una familia unida a los Pujol en los negocios y en la política

Carles Sumarroca, el patriarca de la familia due uno de los fundadores de Convergència en 1974

Barcelona. (EFE).- La familia Sumarroca, copropietaria de uno de los principales grupos constructores de Catalunya adjudicatarios de obra pública, ha estado históricamente vinculada a los Pujol, con los que han compartido negocios, amistad y afinidades políticas desde la creación de Convergencia Democràtica (CDC).

La Guardia Civil ha detenido al exconsejero delegado de la constructora Teyco Jordi Sumarroca, a su tío Joaquim y a su prima Sussanna, en una operación contra la operación y el blanqueo en la que también han sido arrestados el exalcalde de Torredembarra Daniel Masagué y un asesor fiscal.[...] ²²²

Ambdues notícies vinculen aquestes detencions a la xarxa de corrupció destapada un any abans a Torredembarra i a la detenció de Daniel Massagué, novament arrestat en el marc d'aquesta operació. Aquest esdeveniment és un punt d'inflexió en el cas, ja que marcarà l'inici de l'escàndol del 3% de comissions cobrades per CDC en l'adjudicació d'obres públiques. El dia 24 s'informa de la llibertat dels germans Susanna i Joaquim Sumarroca i, el dia 11 d'agost, de Jordi Sumarroca, amb una fiança de 600.000 euros. La notícia diu el següent:

Jordi Sumarroca queda en libertad con una fianza de 600.000 euros

El exconsejero delegado de la constructora Teyco está acusado de los delitos de cohecho, blanqueo de capitales y contra la administración pública

²²¹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150723/54434087004/guardia-civil-teyco-detiene-sumarroca.html>

²²² <https://www.lavanguardia.com/politica/20150723/54434103610/los-sumarroca-una-familia-unida-a-los-pujol-en-los-negocios-y-en-la-politica.html>

Barcelona. (EFE).- La Audiencia de Tarragona ha acordado dejar en libertad con cargos, con una fianza de 600.000 euros, al exconsejero delegado de la constructora Teyco Jordi Sumarroca, que permanecía encarcelado desde el pasado 24 de julio, tras su detención en una operación contra la corrupción y el blanqueo.

Según han informado a Efe fuentes cercanas al caso, la Audiencia de Tarragona ha notificado hoy a las partes un auto en el que acuerda fijar una fianza de 600.000 euros para que Sumarroca pueda quedar en libertad con cargos.

El titular del juzgado de instrucción número 1 de El Vendrell (Tarragona) ordenó el pasado 24 de julio el ingreso en prisión sin fianza para Jordi Sumarroca, acusado de los delitos de cohecho, blanqueo de capitales y contra la administración pública, en el marco de una operación en la que se investiga el pago de supuestas comisiones de casi 1,4 millones de euros a empresas del exalcalde de Torredembarra Daniel Masagué (CiU), también imputado.[...] ²²³

Una nova notícia, del 28 d'agost, aprofundeix en els vincles entre l'operació a la seu de Teyco i l'Ajuntament de Torredembarra durant el període de Daniel Massagué, enllaçant amb informacions publicades durant l'estiu de l'any 2014. Alguns fragments del text ho demostren:

Los registros de este viernes, en lo que se ha bautizado como operación Petrum 2, derivan de las pesquisas abiertas por el juzgado de instrucción número 1 de El Vendrell por las que se investiga un supuesto pago irregular por parte de la empresa constructora Teyco, propiedad de la familia Sumarroca, de 1,4 millones a través de varias filiales a dos empresas del exalcalde de Torredembarra, Daniel Massagué, por trabajos que nunca se habrían llevado a cabo.

En concreto, el caso nace a partir de la adjudicación en 2009 a Teyco de un aparcamiento de la localidad tarraconense, y que fue denunciada por los grupos de la oposición. Este contrato a los Sumarroca es solo una de las piezas de la investigación que está llevando a cabo el citado juzgado bajo secreto parcial de sumario.

[...] En la documentación requisada por la Guardia Civil en la operación, se hallaron indicios de supuestos pagos de comisiones del 3% a la fundación CatDem a cambio de adjudicaciones de ayuntamientos gobernados por el partido a la empresa constructora. Esto ha llevado al juzgado a ordenar investigar las adjudicaciones a Teyco en otras localidades gobernadas por CiU como Sant Cugat del Vallès, Sant Celoni o Figueres. ²²⁴

²²³ <https://www.lavanguardia.com/economia/20150811/54435759616/jordi-sumarroca-libertad-fianza-600-000-euros.html>

²²⁴ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150828/54436082638/caso-torredembarra-deriva.html>

Notícies successives, dels últims dies d'agost i els primers de setembre informen sobre nous registres a CatDem, la fundació de CDC. Aquesta notícia i una altra aprofundeixen en aquests registres i algunes novetats al voltant del cas, alhora que n'apareixen un grapat vinculades a les reaccions dels grups polítics del Parlament de Catalunya. Les dues relacionades amb els registres, dels dies 28 i 30, són peces amb un gran volum d'informació i compten amb els següents titulars:

La Guardia Civil entra en la sede de la fundación de CDC

La operación forma parte del 'caso Petrum' de corrupción municipal por el que están imputados tres miembros de la familia Sumarroca

Las autoridades recogen información en los consistorios de Lloret de Mar, Figueres, Sant Celoni y Sant Cugat del Vallès por delitos contra la administración pública²²⁵

La Guardia Civil halla papeles ocultos y documentos triturados en el registro de Convergència

CDC afirma que sólo eran tarjetas de la empresa

Algunos de los papeles destruidos tenían que ver con la constructora Teyco²²⁶

Entre octubre i desembre de 2015 *La Vanguardia* també publica notícies relacionades amb els registres a la seu de CDC i la detenció del tresorer Andreu Viloca. Una última, del 14 de desembre, informa dels pagaments irregulars de Daniel Massagué a la exinterventora de l'ajuntament. Durant el gener apareix una notícia del mateix estil.

Les noves informacions de l'any 2016 es van espaiant en el temps i tenen com a element central el finançament il·legal de CDC passant per davant del Cas Torredembarra. Dues de les més importants, del 2 de maig i el 30 de setembre, fan referència a nous delictes en l'adjudicació de la plaça de cap de la policia municipal i la sol·licitud de penes que fa la Fiscalia per Daniel Massagué. Els titulars i subtítols són els següents:

El juez ve indicios de fraude en la plaza del jefe policial de Torredembarra

El magistrado del Caso Torredembarra detalla presuntas irregularidades en la obtención de Josep Gili de la plaza de inspector jefe de la Policía Local²²⁷

Piden tres años para el exalcalde de Torredembarra por prevaricación

²²⁵ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150828/54436072066/guardia-civil-entra-sede-fundacion-cdc.html>

²²⁶ <https://www.lavanguardia.com/politica/20150830/54436101172/papeles-ocultos-documentos-triturados-registro-convergencia.html>

²²⁷ <https://www.lavanguardia.com/local/tarragona/20160502/401518684537/juez-indicios-fraude-plaza-jefe-policial-torredembarra.html>

La fiscalía pide tres años de cárcel para Daniel Masgué Pere y dos para el exconcejal de Playas Pere Font y para el exjefe local de CDC Gerard Montserrat²²⁸

La resta d'informacions són dels anys 2017 i 2018 i només tres d'elles tenen com a referència central Torredembarra o Daniel Massagué. Les tres notícies en qüestió diuen el següent:

Muere Montserrat Gassull, la exconcejal de ERC de Torredembarra que destapó el 3%²²⁹

Citan a declarar a la exconcejal Pradedá para aclarar cobros sin justificar en Torredembarra

El titular del juzgado número 1 de El Vendrell emplaza a la exedil el próximo 21 de noviembre

El titular del juzgado número 1 de El Vendrell cita a declarar a la ex concejal tráfuga de Torredembarra, Laura Pradedá, para aclarar cobros sin justificar, según informan fuentes judiciales. El instructor del caso Torredembarra, que investiga una presunta trama de corrupción bajo el mandato del exalcalde Daniel Masagué (ex CiU), ha citado a declarar a Pradedá el próximo día 21 a las diez de la mañana y al exedil, este próximo jueves a mediodía.

[...] En el año 2007, el equipo de gobierno de Torredembarra (PSC-ERC) adjudicó las obras del Teatre Auditori a la empresa Trascornejo por 3,2 millones y un plazo de adjudicación de once meses. En el año 2008, Daniel Masagué presentó una moción de censura contra el socialista Manuel Jiménez y la ganó gracias al voto tráfuga de Pradedá, por lo que fue expulsada poco después del PSC. Pradedá ocupó la cartera de Obres Públiques y fue responsable de las obras del Teatre, hasta que Massagué la expulsó del equipo de gobierno en el 2010.²³⁰

Archivan el caso de las oposiciones amañadas de Torredembarra (Tarragona)

La Audiencia de Tarragona ha archivado el caso de presuntas oposiciones amañadas en el Ayuntamiento de Torredembarra (Tarragona) y del 3 %, de presunta corrupción.

La Sección Segunda, en un auto al que ha tenido acceso Efe, da la razón a quince de los dieciséis investigados por prevaricación que recurrieron y mantiene en la causa al único que no recurrió.

²²⁸ <https://www.lavanguardia.com/local/tarragona/20160930/41692504152/piden-tres-anos-exalcalde-torredembarra-prevaricacion.html>

²²⁹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20170220/42161717529/montserrat-gassull.html>

²³⁰ <https://www.lavanguardia.com/local/tarragona/20171113/432868888135/citan-declarar-exconcejal-pradedá-aclarar-cobros-sin-justificar-torredembarra.html>

Dos de los investigados, además, afrontaban el cargo de soborno, y en este caso la Audiencia les mantiene en la causa.

El juzgado número 1 de El Vendrell (Tarragona) investigaba a dieciséis personas relacionadas con los concursos para acceder a las plazas de jefe de Policía Local, jefe de servicios generales y jefe de servicios económicos en el Ayuntamiento de Torredembarra.²³¹

Com ja s'ha esmentat, les informacions publicades per *La Vanguardia* s'han enfocat cap al cas 3% durant els últims temps. El cas ha cobrat especial rellevància i en les peces informatives que en parlen, només s'al·ludeix a Torredembarra o Daniel Massagué com l'origen de les investigacions a Teyco i els Sumarroca. Les poques novetats sobre l'alcalde Massagué també han contribuït a aquest canvi d'objectiu per part del diari, el qual ha passat a centrar-se en una xarxa de corrupció d'abast nacional. En total, entre 2014 i 2018 *La Vanguardia* ha publicat, aproximadament, unes 40 notícies al respecte del Cas Torredembarra. La cobertura de *La Vanguardia* del Cas Torredembarra és correcta en un primer moment. En aquest cas, la cerca de notícies ha estat especialment difícil, oferint molt menys resultats que les anteriors cerques. Les informacions publicades pel diari són freqüents durant els primers instants, amb les detencions de persones vinculades a l'ajuntament, però amb el pas del temps es fan menys habituals, trencant amb el seguiment informatiu. A partir de juliol del 2015, amb l'operació contra els Sumarroca, l'atenció de *La Vanguardia* es desplaça cap a aquest cas, de més rellevància, perdent importància Daniel Massagué i el municipi de Torredembarra.

El País – Cas Torredembarra

El seguiment del Cas Torredembarra no és tant complex com els dels casos anteriors. Les primeres informacions publicades per *El País* sorgeixen el 24 d'abril de 2014 i durant el juny. La primera notícia ja informa de les adjudicacions a dit de l'alcalde Daniel Massagué i explica el següent:

Un juzgado investiga al Ayuntamiento de Torredembarra

El secretario y la interventora declaran por varias adjudicaciones a dedo

El Juzgado de Instrucción número 1 de El Vendrell (Baix Penedès) ha citado a declarar este viernes al secretario y a la interventora del Ayuntamiento de Torredembarra (Tarragonès) en calidad de testigos. Este juzgado y la fiscalía investigan la posible ilegalidad en la adjudicación de numerosos trabajos de asesoramiento e informes encargados en los últimos años por el Consistorio —gobernado por CiU, el PP y un

²³¹ <https://www.lavanguardia.com/politica/20180307/441330848711/archivan-el-caso-de-las-oposiciones-amanadas-de-torredembarra-tarragona.html>

regidor independiente— a una empresa externa, así como el alquiler de varios locales en el municipio.

En las mismas investigaciones ya han sido interrogados, también como testigos, otros funcionarios y exfuncionarios, admite el Ayuntamiento. El PSC, que llevó el caso a los tribunales, acusó en octubre de 2012 al equipo de Gobierno local de no convocar concursos públicos y otorgar a dedo todas las contrataciones del Consistorio, llegando a afirmar que el alcalde, Daniel Masagué (CiU), hacía caso omiso a los informes jurídicos del secretario municipal y lo puenteaba acudiendo a una consultoría externa que realizaba informes “a medida”. Solo entre enero y mayo de 2012 esta empresa externa facturó al Ayuntamiento de Torredembarra 88.438 euros. Entre 2010 y esa fecha, la cifra superaba los 171.000 euros. En algunos casos, según se detallaba en el desglose de las facturas, el Ayuntamiento pagó los informes externos en función del tiempo dedicado a redactarlos. Un asesor podía llegar a facturar 180 euros por hora al Consistorio.[...] ²³²

El dia 2 s'informa de la imputació d'una tècnica de l'ajuntament i el dia 26 de juny de l'operació policial duta a terme per la Guàrdia Civil a Torredembarra. La peça explica el següent:

Detenidos el alcalde y seis concejales de CiU y el PP de Torredembarra

La Guardia Civil también arresta a un empresario por irregularidades en contratos y alquileres

La Guardia Civil dio este jueves un golpe a la corrupción en el Ayuntamiento de Torredembarra (Tarragonès), gobernado por CiU, PP, y el grupo independiente GIT. Los agentes detuvieron al alcalde, el convergente Daniel Massagué, a un empresario local, Blas Niubò, y a seis ediles del equipo de gobierno: la primera teniente de alcalde, Paquita Folguera (CiU); los concejales nacionalistas, Elia Rodríguez, Pere Font y Santiago Ardèvol; el independiente Ignasi Duran; y el popular José Oviedo. La mayoría de ellos forma parte de la Junta de Gobierno Local.

Todos están acusados de delitos contra la administración pública y blanqueo de capitales por un cúmulo de ilegalidades, entre las que encuentra la supuesta adjudicación irregular de contratos y alquileres, según fuentes policiales. Los detenidos empezaron a declarar por la tarde en los juzgados de El Vendrell (Baix Penedès).

[...] La trama tiene abiertos varios frentes bajo secreto de sumario, ya que los agentes también registraron la sede de la constructora Teyco, en Barcelona, que entre otros proyectos ha levantado en el municipio el aparcamiento de Filadors. El PSC denunció en un pleno en 2010 que el presupuesto del equipamiento,

²³² https://elpais.com/ccaa/2014/04/23/catalunya/1398281963_864463.html

inicialmente de dos millones de euros, acabó costando casi un millón más. La CUP acusó en 2013 al alcalde de conceder a dedo las obras.

La investigación indaga si Teyco, empresa propiedad de la familia Sumarroca, tiene relaciones con una sociedad vinculada a Massagué, según fuentes cercanas al caso. La Guardia Civil precintó el domicilio del alcalde y Maes, una panadería relacionada con el convergente, a la espera de registrar ambos inmuebles, previsiblemente, esta madrugada.²³³

La notícia, que cita fonts judicials, es fa ressò d'una gran quantitat de detalls i de l'abast provisional de la xarxa de corrupció. Tot i ser informacions primerenques, ja es pot intuir la participació de CiU.

Els dies 27 i 28 s'informa de la llibertat amb càrrecs d'alguns dels detinguts, excepte l'alcalde, qui és traslladat a presó sense possibilitat de fiança. El dia 30 apareixen les primeres reaccions de suport per part de CiU, primer la de Felip Puig defensant la presumpció d'innocència i la segona on es parla d'una "mà negra contra Convergència".

Les següents informacions apareixen el dia 7 i incideixen en dues qüestions més, una de la investigació policial i una segona de política municipal:

Una firma que trabaja para consistorios de CiU, en la picota²³⁴

Torredembarra se queda sin gobierno

El alcalde Daniel Masagué, actualmente en prisión, y cinco ediles de CiU renuncian a sus competencias²³⁵

La dimissió de l'alcalde es confirma el dia següent i la resta de notícies, ja de la segona meitat de juliol, fan el seguiment de la política municipal, alterada per la recent operació policial i les seves conseqüències. D'aquestes notícies, dels dies 14, 23 i 27, se'n poden destacar quatre, amb els següents titulars:

CiU coloca a un imputado al frente de la alcaldía de Torredembarra²³⁶

Unió pide la dimisión del alcalde convergente de Torredembarra²³⁷

Dimite el alcalde de Torredembarra tras 11 días en el cargo²³⁸

Gobierno multipartito en Torredembarra²³⁹

²³³ https://elpais.com/ccaa/2014/06/26/catalunya/1403772000_221805.html

²³⁴ https://elpais.com/ccaa/2014/07/06/catalunya/1404673086_838420.html

²³⁵ https://elpais.com/ccaa/2014/07/07/catalunya/1404735033_138839.html

²³⁶ https://elpais.com/ccaa/2014/07/14/catalunya/1405330934_133112.html

²³⁷ https://elpais.com/ccaa/2014/07/22/catalunya/1406064367_563971.html

²³⁸ https://elpais.com/ccaa/2014/07/23/catalunya/1406137972_921219.html

²³⁹ https://elpais.com/ccaa/2014/07/25/catalunya/1406286705_319850.html

Aquesta etapa d'inestabilitat, que ha comptat amb el seguiment informatiu d'*El País*, queda tancada a partir del nomenament de Enric Grangel el dia 31 de juliol. El 14 d'agost, retornant a les noves informacions de la investigació policial es menciona les incògnites al voltant de la paralització d'unes obres al Teatre Auditori de Torredembarra.

La resta d'informacions apareixen ja a mitjans de l'any 2015, excepte una de gener amb el següent titular:

Una empresa del 'caso Pujol' pagó 580.000 euros a un alcalde de Convergència

El juez investiga cuatro transferencias sospechosas de Jordi Sumarroca al exalcalde de Torredembarra a través de firmas filiales de Teyco. Masagué está imputado por cohecho, blanqueo, malversación y organización criminal.²⁴⁰

El maig del 2015 *El País* informa de la imputació de tres policies municipals per irregularitats en les oposicions. Les cinc notícies de juliol coincideixen amb noves operacions policials vinculades a la família Sumarroca, fet que també afecta Al municipi de Torredembarra. Els titulars d'aquestes notícies són els següents:

CDC ignoró durante un año avisos contra el edil de Torredembarra²⁴¹

Los Sumarroca usaron 7 sociedades para pagar 1,43 millones a Masagué

El exalcalde de Torredembarra también ha sido arrestado. La Guardia Civil registra la sede de Teyco y domicilios²⁴²

Los negocios públicos de la familia Sumarroca

Las filiales del grupo, creado por uno de los fundadores de Convergència, han estado siempre entre las principales adjudicatarias de obra pública de la Generalitat²⁴³

La oposición acusa a CDC de confundir lo público y lo privado

PSC, PP, C's y ICV ven relaciones ente Convèrgencia y el caso de los Sumarroca²⁴⁴

I l'últim, del dia 23, essencial per entendre l'evolució del cas des de la seva descoberta i que analitza, mitjançant les fonts judicials fins aleshores recollides, les pràctiques irregulars comeses:

Las claves del 'caso Torredembarra'

²⁴⁰ https://elpais.com/ccaa/2015/01/01/catalunya/1420142655_196813.html

²⁴¹ https://elpais.com/ccaa/2015/07/12/catalunya/1436723456_087862.html

²⁴² https://elpais.com/ccaa/2015/07/23/catalunya/1437636725_356868.html

²⁴³ https://elpais.com/ccaa/2015/07/23/catalunya/1437645480_094798.html

²⁴⁴ https://elpais.com/ccaa/2015/07/23/catalunya/1437661201_244703.html

La justicia investiga sobornos y el pago de comisiones perpetrados por "una trama corrupta" que gestionó el Ayuntamiento al margen de la ley

El caso Torredembarra (Tarragonès) estalló en junio de 2014, cuando la Guardia Civil detuvo por primera vez al entonces alcalde de CDC, Daniel Masagué, a seis ediles del equipo de Gobierno y a un empresario local, Blas Niubó. La mayor parte de las investigaciones, iniciadas por las denuncias de PSC, ERC y un extrabajador de la empresa de Masagué, continúan bajo secreto de sumario con la intervención de la Fiscalía Anticorrupción. Las escuchas telefónicas y la cuantiosa documentación incautada en múltiples registros han permitido a los investigadores constatar la existencia de una "trama corrupta" en Torredembarra integrada por ediles, trabajadores municipales y empresarios [...] ²⁴⁵

Cinc notícies més es publiquen l'agost de 2015, una que informa sobre la llibertat sota fiança de Jordi Sumarroca després del pagament de 600.000 euros, i quatre més que posen l'ull en la implicació de Convergència en casos de corrupció per tot el país. Cal esmentar la notícia del dia 17, que conté les següents informacions basades en escoltes telefòniques:

"El 5% se ha ido y nadie respira"

Las escuchas del 'caso Torredembarra' revelan la connivencia entre el exalcalde Masagué, una exconcejal y un empresario

Las investigaciones de la Guardia Civil consideran que en el Ayuntamiento de Torredembarra se constituyó "un poder paralelo" al de la Administración. La "trama criminal", apunta el sumario, estaría formada por cargos electos, funcionarios y empresarios, y operaría de manera clandestina, organizando "sobornos" o "desvíos de comisiones de contratos públicos", entre ilegalidades. Una mínima parte del sumario, 400 páginas, reproduce conversaciones telefónicas fechadas en 2014 en las que afloran todo tipo de escándalos.

Los protagonistas son el exalcalde Daniel Masagué, detenido en dos ocasiones y la exprimera teniente de alcalde Paquita Falguera, que regentaba una pizzería cuando fue elegida para encabezar la lista local de Unió, antes de ser detenida el año pasado. También aparece de manera omnipresente el propietario del bar de copas Tropik, Blas Niubó, también arrestado, al igual que el empresario Jordi Sumarroca, ahora en libertad bajo fianza.[...] ²⁴⁶

Si es consulta la notícia, es pot veure la relació d'empreses implicades en la xarxa de corrupció i fa un repàs complet sobre la llista d'irregularitats comeses. És una peça informativa que exemplifica el seguiment periodístic del cas Torredembarra per part

²⁴⁵ https://elpais.com/ccaa/2015/07/23/catalunya/1437651303_011986.html

²⁴⁶ https://elpais.com/ccaa/2015/08/16/catalunya/1439748227_857045.html

d'*El País*, contextualitzat i amb una certa regularitat, si bé en aquest cas es va passant progressivament a una major importància de CiU, deixant en un segon pla la ciutat de Torredembarra.

Després d'aquestes informacions del maig de 2015, les següents s'espaien en el temps, publicant-se'n una el 5 de setembre, una el 24 de desembre, una del 30 de març de 2016 i una última del 7 de març de 2018. La del 5 de setembre de 2015, centrada en qui va destapar el cas, Montserrat Gassull, compta amb el següent títol i subtítol:

"ERC y Oriol Junqueras sabían de mis denuncias"

Mas recibió una carta de la exedil en la que esta le explicaba las irregularidades

Montserrat Gassull empezó a poner contra las cuerdas al alcalde convergente de Torredembarra Daniel Masagué a partir de 2012 con constantes denuncias por presunta corrupción en el Ayuntamiento. Tres años después las denuncias de la entonces concejal han desembocado en una investigación judicial por presuntas comisiones ilegales del 3% en Convergència. Por el camino, Gassull abandonó su partido, ERC, harta, asegura, de no recibir ningún apoyo de la dirección republicana.

Hace dos años, Gassull avisaba: "Esto va a ser muy grande". Asegura que nunca se ha escondido y que si no ha hablado más "es porque la causa está bajo secreto de sumario. Aún no ha salido prácticamente nada, estamos a la expectativa".

[...] Sobre la posibilidad de que militantes de CDC también hubieran sido alertados y de que Artur Mas conociera el caso, Gassull precisa: "La dirección de Convergència de Torredembarra fue a encontrarse con la cúpula y regresaron con las manos vacías, como yo. Mas tiene una carta y Ramon Espadaler, consejero de Interior por aquel entonces, también. Íbamos a actos de CDC y les dábamos las denuncias. Cuando Mas inauguró las obras del barrio de Baixamar en 2013, un año antes de la detención del alcalde Masagué, registré una carta en el Palau de la Generalitat dirigida a él. Le decía que las obras eran ilegales. Además, le envié al correo electrónico de Junqueras una copia del escrito. No pueden decir que no sabían nada".²⁴⁷

Només l'última, del març del 2018, torna a informar sobre Torredembarra, referint-se a l'arxiu de la causa contra alguns dels acusats per les oposicions fraudulentas.

A partir d'aquest punt no és possible trobar més informacions sobre l'evolució del cas Torredembarra. L'atenció d'*El País* vira cap el Cas 3%, CiU, Teyco, els Sumarroca, etc., notícies de molt més abast i impacte. La figura de Daniel Massagué i la política municipal del municipi de Torredembarra desapareixen, a l'espera de novetats en

²⁴⁷ https://elpais.com/ccaa/2015/09/04/catalunya/1441403356_805735.html

la instrucció del cas. *El País* comença amb una gran quantitat d'informacions, algunes prèvies a les primeres detencions. La quantitat de notícies minva amb el pas del temps. En aquesta nova línia d'investigacions la quantitat d'informacions és molt superior. En total s'han publicat unes 40 notícies vinculades al Cas Torredembarra.

Conclusions de les dues investigacions

El finançament públic dels mitjans de comunicació

La mala salut financera dels mitjans de comunicació analitzats. La majoria presenten un percentatge de deute total, segons les dades del Registre Mercantil, superior al 50% i en l'exercici 2016, quatre superen el 100%: 8TV (176%) Cadena Pirenaica (141%), ARA (138%) i La Mañana (130%). Per la part baixa, dels mitjans dels quals disposem de dades, trobem que dos presenten un percentatge d'endeutament inferior al 20%: Diari de Tarragona (11%), Lleida Televisió (18%). La resta es troben en una forquilla que va entre el 30 i el 96%.

L'elevat finançament públic ja sigui via publicitat institucional, subvencions i/o subscripcions, contractes. Set mitjans superen el milió d'euros rebut per diferents conceptes i per totes les institucions analitzades. 8TV; ARA; El Periódico; El Punt Avui; La Vanguardia; RAC1 i TV3. I d'aquests només un no supera els dos milions: 8TV, que a més ha patit un descens considerable entre el 2016 i el 2017: - 600.000 euros rebuts el 2017. Només dos mitjans no reben finançament públic: El Mundo i La Directa.

D'entre els mitjans que reben, en xifres absolutes, més finançament públic destaca El Periódico el 2016 amb més de set milions d'euros, seguit de La Vanguardia i El Punt Avui. El 2017, qui rep més finançament públic és La Vanguardia, seguit molt de prop del Periódico i El Punt Avui.

Malgrat l'elevat finançament públic que reben algunes capçaleres, l'endeutament segueix molt alt. Posem com exemple els casos de 8TV, que rep més d'un milió d'euros, i el diari ARA amb més de dos milions i un deute que supera el 100%.

Si ens fixem en el percentatge de finançament públic en relació a la xifra de negoci, és a dir el total d'ingressos, trobem que, el 2016, registren el percentatge més baix, inferior al 10%: El Mundo Deportivo (2%), 20Minutos (4%), Diari de Tarragona (6%), El 9Nou (7%), La Vanguardia (6%), RAC1 i Regió7 (9%) respectivament. I per la part alta, superior al 30%, hi trobem La República (65%), Naciodigital (60%), El Món (34%), E-notícies i Lleida Televisió (32%) i Elnacional (30%). Per tant podem concloure que el mitjà que rep més finançament públic, en relació al seu volum de negoci és El Mundo Deportivo, mentre que el que en rep més, La República, en aquest cas amb un percentatge altíssim (65%).

Destacar el baix nivell de transparència de les institucions, malgrat cinc anys de Llei de Transparència. És innegable que s'ha avançat, ja què abans de la Llei la publicació d'aquestes informacions era nul·la o residual i, a més, la ciutadania ja no ho esperava, però no s'ha superat la rutina i l'hàbit de dificultar l'accés a certes informacions per part dels gestors públics. La tecnologia no s'ha utilitzat per posar les informacions a l'abast de manera fàcil sinó per complicar i dificultar-ne l'accés i la comprensió. El llenguatge continua essent excessivament administratiu.

Aquestes dificultats d'accés a tota la informació que generen les institucions i que s'hauria de poder consultar en obert, sense necessitat de recórrer a sol·licitar-la per dret d'accés, en moltes ocasions es produeixen per la dispersió de dades entre els diferents departaments i el difícil que resulta centralitzar tota la informació.

Els criteris poc clars a l'hora d'organitzar la informació, com s'ha de mostrar, quines dades són bàsiques, com saber quina informació pot estar afectada per la llei de protecció de dades, els conceptes a vegades excessivament genèrics que impossibiliten saber exactament el motiu del contracte o l'encàrrec, etc., dificulta aquest accés i comprensió imprescindible.

També resulta difícil conèixer els criteris d'atorgament de publicitat institucional i subvencions. Seria convenient fer-ne més difusió per poder entendre algunes quantitats atorgades a uns mentre altres mitjans reben una quantitat molt inferior.

El tractament dels casos de corrupció

El seguiment dels casos de corrupció dels quatre ajuntaments catalans seleccionats presenta resultats diversos en funció del mitjà analitzat. En general, els resultats oferts pels webs municipals i les seves notes de premsa són deficientes, molt millorables, exceptuant el cas de Lloret de Mar.

Al marge del color polític, lloc o mida del municipi, els principals protagonistes de les notes de premsa dels ajuntaments sempre són institucionals, en especial la figura de l'alcalde, el govern municipal, o la Generalitat, per citar-ne alguns, i sempre en positiu. L'aparició de l'oposició, col·lectius aliens a l'ajuntament o la societat en general és inexistent o residual, tan en webs com en mitjans.

En general, no existeix un criteri professional en la redacció de notícies dels webs municipals, ja que el tractament ofert és anecdòtic, sense un fil conductor, ni contextualització en el temps i subjecte als interessos de l'ajuntament, sense explicar la presa de decisions. La continuïtat, que és element essencial per a una comunicació de qualitat, és inexistent en els webs municipals.

Excepte en el cas de Lloret de Mar, les seccions de notícies analitzades es limiten a publicar comunicats polítics, no notes de premsa. Sense tenir en compte els

elements citats anteriorment, no es pot construir un relat veraç i transparent, empobrint la qualitat de la informació pública local.

En el cas de Lloret de Mar, tot i l'existència d'una secció de notícies, s'ha seleccionat el mitjà públic local, *Nova Ràdio Lloret* perquè es troba degudament vinculat a l'apartat de notícies del web municipal. El seguiment informatiu de la corrupció abasta tots els temes de rellevància, informant de les detencions, les novetats en la investigació, realitzant entrevistes als investigats, etc. Tot això amb un flux d'informació constant, contextualitzat i amb diversitat de fonts, elements que contribueixen a generar una informació transparent i de qualitat.

El cas de Lloret, per tant, compleix amb els requisits de la informació pública de qualitat. La professionalitat del mitjà assegura uns codis ètics i de disciplina per informar sobre els casos de corrupció, procés que s'ha fet amb regularitat, informant dels molts aspectes del cas, la presa de decisions, l'evolució judicial i la participació de diferents actors, no vinculats als espais de poder habituals. *Nova Ràdio Lloret* es pot considerar un exemple a seguir en l'àmbit de la comunicació local i un referent per a la construcció d'un periodisme municipal compromès amb la transparència.

El seguiment dels casos de corrupció per part dels mitjans de comunicació generalistes seleccionats és correcte, ja que segueixen els codis professionals propis del periodisme. Les informacions publicades, això sí, es relacionen sovint amb l'evolució judicial del cas, deixant de banda altres fonts potencials.

En contraposició amb les notícies dels webs municipals, majoritàriament pobres en l'oferiment d'informació veraç i continuada, els grans mitjans continuen essent les fonts d'informació de referència en el seguiment de la corrupció. L'ús d'agències de comunicació com a fonts és un element freqüent en els dos mitjans analitzats, almenys segons consta en el cos del text. Pot apreciar-se, també, una important tasca de documentació i investigació en bona part de les informacions publicades

Tot i això, també presenten dèficits, ja que es troben subjectes a alguns condicionants que en limiten la qualitat de la informació. Alguns exemples són el sensacionalisme manifest d'algunes titulars o textos, que utilitzen detalls inconvenients per atraure lectors. En són una mostra alguns textos amb titulars que utilitzen llenguatge ofensiu envers la dona, citant les declaracions masculistes d'alguns imputats en les xarxes de corrupció. El precari estat actual del periodisme i la forta competència ha portat a la necessitat d'atraure visites i lectors a qualsevol preu, en detriment de la qualitat.

D'altra banda, els dos mitjans seleccionats també s'han de considerar engranatges dins el món polític, social i econòmic, motiu pel qual, sovint es pot apreciar una intencionalitat a l'hora d'informar de determinats fets, partits o polítics implicats. La

línia editorial del diari condiciona la seva manera d'informar, ja sigui mitjançant el llenguatge, l'agenda informativa o l'absència d'algunes informacions de relleu.

Respecte els webs municipals i a mode de conclusió, es constata la necessitat que la infraestructura periodística municipal es fonamenti i estructurí per criteris ètics i professionals, al marge d'interessos partidaris. També es requereix que la informació sigui fluida en el temps, contribuint a crear una memòria institucional i a exercir la funció documental que li pertoca al consistori. La transparència informativa és essencial per relacionar-se amb la ciutadania i fomentar la millora de la gestió política, social, econòmica i cultural del municipi.

La construcció d'un periodisme local, que sigui partícip de les pràctiques transparents en el municipi, segueix essent una assignatura pendent, excepte alguns casos concrets que poden ser un referent en bones pràctiques i en la difusió d'una cultura de transparència i participació entre la ciutadania i les institucions.

Recomanacions sobre com informar davant casos de corrupció

Per promoure el compromís cívic de la ciutadania i dels responsables de les administracions públiques vers la ciutadania davant la corrupció, cal disposar d'una informació de qualitat. Els mitjans de comunicació tenen la responsabilitat d'exercir aquesta funció d'oferir una informació contrastada i ben argumentada i documentada sobre els diferents i diversos casos de corrupció que afecten a les autoritats més properes com alcaldes, alcaldesses, regidors o regidores així com diputats, diputades, responsables d'organismes públics i persones properes al sector públic i a la gestió dels béns col·lectius. En aquest sentit es recomana a tots els mitjans de comunicació i en especial als públics, locals, comarcals i/o generalistes tenir en compte els següents aspectes,

Aplicar els principis que contenen els codis i llibres d'estil de la professió periodística. En especial recomanem,

El Codi deontològic de la professió periodística. Col·legi de Periodistes de Catalunya. Aprovat el 1992 i actualitzat el 2016. <https://www.periodistes.cat/codi-deontologic>

El Código Deontológico. Federación de Asociaciones de Periodistas de España. Aprovat el 1993 i actualitzat el 2017. <http://fape.es/home/codigo-deontologico/>

Decàleg de bones pràctiques de la Comunicació Local Pública. Facultat de Ciències de la Comunicació. Universitat Autònoma de Barcelona. Col·legi de Periodistes de Catalunya, 2003. <http://labcompública.info/innovacio/decaleg-de-bones-practiques/decaleg/>

Els Gabinetes de comunicació. Criteris de bones pràctiques professionals. Col·legi de Periodistes de Catalunya, 2009. <https://www.periodistes.cat/que-fem/gabinets-de-comunicacio>

En aquest marc d'aplicació dels principis deontològics, es fan les Recomanacions específiques següents adreçades en especial als organismes i/o institucions que es trobin en una situació de corrupció:

Nombrar un portaveu i una comissió de crisi dins l'organització

Dir sempre la veritat

Evitar filtracions i rumors, per això és important una comunicació interna efectiva i a temps

Proactivitat. Atendre les peticions de més informació per part dels mitjans de comunicació sense demora i aplicar els principis de transparència

Evitar difondre només declaracions oficials i comunicats. Emetre notes de premsa documentades, tot exercint així la funció de font informativa documentada

Donar continuïtat informativa als esdeveniments que es vagin succeint: presa de decisions, evolució judicial del cas i altres aspectes que tinguin vinculació

Respectar sempre la *presumpció d'innocència de les persones implicades*

Respectar la dignitat de les persones implicades en un cas de corrupció i del seu entorn familiar i d'amistats

Publicar aquelles fotografies que aportin valor informatiu, tot evitant el sensacionalisme com per exemple mostrar la persona emmanillada pujant al cotxe policial, policies entrant a l'edifici per fer un escorcoll.

Bibliografia i recursos electrònics

Blanes, Miguel Angel (2014). La transparencia informativa de las administraciones públicas, Madrid, Aranzadi. <https://miguelangelblanes.com/>

Blanes, Miguel Ángel (2015). "¿No querían transparencia? Tomen, 11 leyes." *Revista española de la transparencia*. nº1 (Segon semestre 2015), págs. 31-41.

Blasco Gil, José Joaquín, Fernández Alonso, Isabel, de Moragas i Spà, Miquel (2009), Les polítiques de comunicació. Informe de la Comunicació a Catalunya 2007-2008, InCom de la UAB, Capítol 11

Blasco Gil, José Joaquín (2008): "Las ayudas públicas a la prensa de las Comunidades Autónomas españolas en 2007: tipología, cuantía de las subvenciones y sistemas de adjudicación", Telos: Cuadernos de Comunicación e Innovación, nº 75, pp. 95-103.

CAC (2017), Informe sobre l'audiovisual a Catalunya 2017

Canel Crespo, María José (2007). *Comunicación de las instituciones públicas*. Tecnos. Madrid.

Col·legi de Periodistes de Catalunya (2009). *Gabinets de comunicació. Criteris de bones pràctiques professionals*. www.periodistes.org

Col·legi de Periodistes de Catalunya (1992). Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya. www.periodistes.org

Colino Fernández, Alberto (2013). Evolución de la financiación de los medios de comunicación en España. ¿Hacia un modelo más sostenible? Papeles de Europa 46 Vol. 26, Núm. 1 (2013): 46-69 http://dx.doi.org/10.5209/rev_PADE.2013.n26.42801 Evolución de la financiación de los medios de comunicación en España. ¿Hacia un modelo más sostenible? Universidad Pontificia Comillas acolino@cee.upcomillas.es. Fecha de recepción: febrero de 2013 Fecha de aceptación: mayo de 2013

Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones (2011): Informe Económico y Sectorial.

Corcoy Rius, Marta (2016). *Comunicació i periodisme a les corporacions locals: de les primeres eleccions democràtiques al retiment de comptes. Permanències i canvis a les notícies, del paper als recursos digitals*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Tesis doctoral. <https://www.tdx.cat/handle/10803/400073>

Corcoy Rius, Marta (2018). "La aplicación efectiva de la transparencia en las instituciones". ACOP Papers nº 13. Asociación de Comunicación Política. <https://compolitica.com/no13-marta-corcoy-la-aplicacion-efectiva-de-la-transparencia-en-las-instituciones/>

Costa Badia, Pere Oriol; Corcoy Rius, Marta; Gómez, Patricia Laura (2006) El Governs Locals i la Comunicació Pública. Cens dels mitjans públics catalans de comunicació local. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. www.labcompública.info

De Dios, Josep María (2008). "Ayudas públicas y prensa escrita en el ordenamiento jurídico comunitario", Telos: Cuadernos de comunicación e innovación, nº 75, pp.110-112

De la Quintana, A. i Oliva, C. (2012). "Subvenciones a la prensa en España: sinergias políticas y empresariales en Andalucía, Cataluña, Galicia y País Vasco", en Miguel Hernández Communication Journal, nº 3, pp. 101-120.

De Mateo Pérez, Rosario (1990). Els ajuts de l'Estat a la premsa a l'Europa Occidental. Anàlisi comparada de les polítiques de 17 països, Barcelona, Generalitat de Catalunya.

Díaz Nosty, Bernardo (2011), Libro negro del periodismo en España, Cátedra UNESCO de Comunicación – Universidad de Málaga y Asociación de la Prensa de Madrid. Leído 5 y 6 enero de 2012.

Diez Jiménez, Mercè (2017), Economia i finançament de la comunicació, en Civil i Serra, M; Corbella, J. M.; Ferré, C.; Sabaté, J., eds, Informe de la comunicació a Catalunya 2015-2016. Barcelona, InCom de la UAB, Generalitat de Catalunya

Fernandez Alonso, Isabel i Santana Cruz, Fernanda (2000). Estado y medios de comunicación en la España democrática, Alianza Editorial, Madrid.

Fernández Alonso, Isabel, De Moragas Spa, Miquel, Blasco Gil, José Joaquín, Almirón Roig, Núria (ed.) (2006). Ajuts a la premsa a Europa, Barcelona, InCom de la UAB, Generalitat de Catalunya.

Fernández Alonso, Isabel, i Blasco Gil, José Joaquín (2008). "Las ayudas a la prensa en Europa en 2007: Los casos de Austria, Finlandia, Francia, Noruega y Suecia", Telos: Cuadernos de comunicación e innovación, nº 75, pp. 85-94.

Fernández Alonso, Isabel i Espin Heras, Marc (2015). Les polítiques de comunicació. Informe de la Comunicació a Catalunya 2013-2014, InCom de la UAB

Fernández Alonso, Isabel i Espin Heras, Marc (2017). Les polítiques de comunicació. Informe de la Comunicació a Catalunya 2015-2016, InCom de la UAB, p. 39-50

Ferré Pavía, Carme (2017). Espais comunicatius i llengua. Informe de la Comunicació a Catalunya, 2015-2016, InCom de la UAB, p. 23-36

Guichot Reina, Emilio (2011). Transparencia y acceso a la información pública en España: análisis y propuestas legislativas. Documento de trabajo 170/2011.

Gutiérrez García, Elena i La Porte Fernández-Alfaro, María Teresa (Eds.) (2014). *Tendencias emergentes en la comunicación de instituciones*. Barcelona: UOC Press Comunicació.

Humphreys, Paul (2008). "Subvenciones a la prensa en Europa: una visión histórica", Telos: Cuadernos de comunicación e innovación, nº 75, pp. 71- 84.

Jiménez Asensio, Rafael (2017). Cómo prevenir la corrupción. Integridad y Transparencia. Catarata/IVAP.

Kaufmann, Daniel; Kraay, Aart (2002). "Growth Without Governance". World Bank Policy Research Working Paper. Nº 2928.

Manfredi Sánchez, Juan Luis i Cabezuelo Lorenzo, Francisco (2015). *Innovación periodística para la rendición de cuentas. A Transparencia de la comunicación pública local*. Cuadernos Artesanos de Comunicación/78. La Laguna: Sociedad Latina de Comunicación Social.

Manfredi Sánchez, Juan Luis; Corcoy Rius, Marta; Herranz de la Casa, José María. (2017). "¿Noticias de alcance? El criterio periodístico en la publicación de noticias en las webs municipales españolas (2011-2016)". El profesional de la información, vol. 26, nº 3, p. 412-420.
<http://www.elprofesionaldelainformacion.com/contenidos/2017/may/07.pdf>

Manfredi Sánchez, Juan Luis; Corcoy Rius, Marta; Herranz de la Casa, José María; Cantero de Julià, Juan Ignacio (2017). "Sense notícies de la corrupció La informació periodística sobre corrupció en els webs municipals". BID. Textos universitaris de biblioteconomia i documentació, UB i UOC. nº 39, <http://bid.ub.edu/39>

López-García, Xosé (2008). Ciberperiodismo en la proximidad (vol. 25). Sevilla: Comunicación Social.

McQuail, Denis (1992). *Media performance. Mass communication and the public interest*. London: Sage.

Molina Rodríguez-Navas, Pedro (coord.) (2015). *Transparencia de la comunicación pública local*. Cuadernos Artesanos de Comunicación/78. La Laguna: Sociedad Latina de Comunicación Social.

Mondelo, Victor (2018). El govern injectó 10 milions en campanyes a mitjans secessionistes en 2017, any del 1-0. El Mundo de Catalunya.

Morales, A. (2006). "Press subsidies in Spain", en Fernández Alonso, I. et al. (eds.) *Press Subsidies in Europe*. Barcelona: Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya.

Moreno Sardà, Amparo (1986). *El surgimiento de la prensa de masas*. En Fontcuberta, M., Moreno Sardà, A., Tuñón Sanmartín, A., Pérez Iriarte, J., Vigil, M.: *Enciclopedia del Periodismo*; Vol. 3, *El periodismo escrito*., Mitre, Barcelona, pp. 7 – 30.

Moreno Sardà, Amparo Et al. (2013). "Infoparticip@: periodismo para la participación ciudadana en el control democrático. Criterios, metodologías y herramientas".

Estudios sobre el mensaje periodístico, v.19, 2, p.783-803.
http://dx.doi.org/10.5209/rev_ESMP.2013.v19.n2.43471

Noticias de la comunicación (1991-2017). Revista sobre empresas y medios de comunicación. <http://www.noticom.es/>

Parlamento Europeo (2009). Resolución del Parlamento Europeo, de 25 de setiembre de 2008, sobre la concentración y el pluralismo de los medios de comunicación en la Unión Europea, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+20080925+ITEMS+DOC+XML+V0//ES&language=ES> (consulta 13 de noviembre de 2018)

Picard, Robert G. (2000). "Measuring quality by journalistic activity". En: Picard, Robert G. (ed.). *Measuring media content, quality, and diversity: Approaches and issues in content research*. Turku (Finland): Media Economics, Content and Diversity Project and Media Group, Business Research and Development Centre, Turku School of Economics and Business Administration, p. 97-103.

Ramírez de la Piscina, Txema; González Gorosarri, María; Aiestaran Yarza, Alazne; Zabalondo Loidi, Beatriz; Agirre Maiora, Antxoka (2014). "Periodismo de calidad en tiempos de crisis: Un análisis de la evolución de la prensa europea de referencia (2001- 2012)". *Revista Latina de Comunicación Social*, 69, p. 248 a 274. http://www.revistalatinacs.org/069/paper/1011_UPV/14t.html

Rubió, Marthe (2014). 181 millones para los medios en pleno proceso soberanista, *El Mundo*, 8-9-2014

Sinova Garrido, Justino (1999). "Las ayudas del Estado a la prensa", en Alonso Hinojal, I. et al. (eds.) *Política y Medios de Comunicación*. Fundación para el análisis y los estudios sociales. Papeles de la fundación nº 53. pp. 235-253.

Sureda Pons, Marc, Torres Plana, Lourdes (2015). *Manual de comunicació per a Ajuntaments petits (I no tan petits)*. Barcelona: UOC Press Comunicació.

Unesco (2007). Informe Mundial sobre la Diversidad Cultural, <http://www.unesco.org/new/es/culture/resources/report/the-unesco-world-report-on-cultural-diversity/>

Unió Europea (2009). *Independent Study on Indicators for Media Pluralism in the Members States. Towards a Risk-Based approach*. http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/doc/pluralism/pfr_report.pdf (consulta noviembre de 2018)

Universitat Autònoma de Barcelona, laboratori de comunicació pública de la UAB. Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB., Col·legi de Periodistes de Catalunya. (2003) *Decàleg de bones pràctiques de la comunicació local pública*. www.labcompública.info

Villoria Mendieta, Manuel (2011). *La rendición de cuentas en la democracia*. Temas para el debate. Madrid. Fundación Sistema. Núm. 204.

Villoria Mendieta, Manuel; Arribas Reyes, Esteban (2012). "Marcos de integridad, calidad institucional y medios de comunicación en España." *Eunomía: Revista en Cultura de la Legalidad*, nº7, p. 85-103.

Villoria Mendieta, Manuel (2014). La publicitat activa en la Llei de transparència, accés a la informació i bon govern: possibilitats i insuficiències, a Govern Obert 1. Generalitat de Catalunya

Villoria Mendieta, Manuel; Gimeno Feliú, José María; Tejedor Bielsa, Julio César; Jiménez Asensio, Rafael (2016). *La corrupción en España: ámbitos, causas y remedios jurídicos*. Barcelona: Atelier.

Wences Simon, María Isabel. (2010). "Cultura de la legalidad y rendición de cuentas social". En: Villoria, Manuel y Wences, María Isabel (coords). *Cultura de la legalidad: instituciones, procesos y estructuras*. Los libros de la catarata, p. 67-78

Xifra Triadú, Jordi (2011). "Subsidios informativos y función documental de las salas de prensa online de los ministerios españoles". *El profesional de la información*, vol. 20, nº 3, p. 270-276.
<http://www.elprofesionaldelainformacion.com/contenidos/2011/mayo/04.pdf>

Diario Público. ¿Quién controla los medios? No quieren que lo sepas, pero hay formas de rastrearlo <https://www.publico.es/politica/controla-medios-no-quieren-sepas-hay-formas-rastrearlo.html>

Article publicat el 30 de gener de 2018

Webs consultats:

<http://web.sabadell.cat/actualitat>

<http://www.novaradiollloret.org/>

<http://www.torredembarra.cat/>

<https://ajuntamentinforma.gramenet.cat/>

<https://elpais.com/>

<https://www.lavanguardia.com/>